

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Фото Олександра КЛИМЕНКА

Політики, єднайтеся!

Постанову «Про усунення загрози територіальній цілісності України, що виникла внаслідок будівництва Російською Федерацією дамби в Керченській протоці» парламент ухвалив 369 голосами

Верховна Рада України визнала дії Росії з будівництва дамби в Керченській протоці як недружній акт, що змушує Україну до перегляду дотеперішньої практики відносин із Російською Федерацією. У цій постанові ерховна Рада, зокрема, зажадала від Президента України застосувати всі наявні засоби для захисту територіальної цілісності й суверенітету держави, недоторканості українських кордонів; ужити невідкладних заходів, спрямованих на посилення здатності держави попереджати та запобігати порушенням суверенітету й територіальної цілісності України.

(Закінчення на 2-й стор.).

УРОЧИСТОСТІ

Інтелігенція у контексті сучасних процесів

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідав з робочим візитом Кам'янець-Подільський (Хмельницька область), узявши участь в урочистостях, присвячених 85-й річниці з дня утворення Кам'янець-Подільського державного університету, де виступив з промовою.

Широ вдячний за можливість розділити разом з вами радість свята — 85-річчя з дня заснування Кам'янець-Подільського державного університету — і сердечно вітаю вас із цією знаменною подією.

Шлях реформацій, пройдений університетом за вісім з половиною десятиліть, позначений багатою і повчальною біографією.

Від дня підписання гетьманом Павлом Скоропадським Закону про заснування Кам'янець-Подільського Державного українського університету в 1918 році і до дня сьогоднішнього ваш вуз — як, до речі, й усі інші навчальні заклади такого рівня — відіграє значну роль у громадському житті України, водночас, являючи собою своєрідне віддзеркалення суспільства, його збірний ментальний та інтелектуальний портрет.

Акумулюючи духовну потугу нації, університети завжди були виразниками її заповітних устремлінь і прагнень, готували шляхи їх справдження, гуртували інтелектуальну еліту, вигранювали ідейно-духовні заклади.

(Закінчення на 4—5-й стор.).

АНОНС

«Дні «Голосу України» на Луганщині

почнуться 27 жовтня з відвідування дитячого будинку, де виховуються більш як сто малюків. Далі у програмі — зустрічі журналістів газети з керівниками області, народними депутатами України, трудовими колективами, працівниками соціальної сфери, шахтарями і школярами. Активну участь у підготовці акції газети брали народні депутати України від Луганщини Микола Гапочка, Василь Надрага, Віктор Кириллов і Людмила Кириченко.

Алла АНТИПОВА.

«О 13-й ГОДИНІ НА ДАМБИ НІКОГО НЕ ПОВИННО БУТИ», —

учора опівдні запевнив главу Української держави президент Росії

Він звернувся до керівництва Краснодарського краю з проханням зупинити будівництво дамби в Керченській протоці

(Матеріали на цю тему читайте на 2-й стор.)

Фото Укрінформу.

У НОМЕР

Промовиста заявка, або Дещо про мистецтво свататися

Корпорація «Індустріальний союз Донбасу» (ІСД) подала заявку на участь у конкурсі з продажу 98,81 відсотка акцій ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат імені Дзержинського», підписавши угоду про конфіденційність з Фондом держмайна України.

(Закінчення на 6-й стор.).

Сусіди вміють будувати не лише греблі

Російська корпорація «Соціальна ініціатива» збудує в Донецьку два житлові мікрорайони. Відповідні контракти днями підписали міський голова обласного центру Олександр Лук'яченко і президент корпорації Микола Карасьов. «Цінність цих контрактів у тому, що будуватиметься не елітне

житло, а розраховане на масового споживача», — зазначив донецький міський голова. П'ять тисяч донецьких сімей пільгової категорії отримають квартири в нових мікрорайонах безплатно. Для решти передбачено системи кредитування і знижок. Усі роботи виконуватимуть донецькі будівельники і, як запевняє влада, із використанням вітчизняних матеріалів, повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.

Хто наступний кандидат за грати?

Дедалі більше керівників з Криму притягують до кримінальної відповідальності.

Серед них і ялтинський міський голова Сергій Брайко. Його звинувачують у незаконній приватизації і продажу земель Південнобережжя. А ще у зловживанні владою, що призвело до тяжких наслідків.

(Закінчення на 6-й стор.).

Дах над головою: теорема і аксіоми квадратури дому

10, 11

Микола Салагор:

на митницях великі інтереси

12, 13

Край, де жайвір небо вишиває

16

«О 13-й годині на дамбі нікого не повинно бути»

(Початок на 1-й стор.).

Звернення зробив і голова уряду РФ Михайло Касьянов, мотивуючи, як повідомило РІА «Новини», тим, що українська сторона готова негайно розпочати повномасштабні переговори з проблеми Азово-Керченської акваторії. Сьогодні ж у Москві Михайло Касьянов і Прем'єр-міністр України Віктор Янукович проведуть переговори стосовно Приазов'я і Керченської протоки. 30 жовтня вже у Києві їх продовжать міністри закордонних справ.

ДУМКИ З ПРИВОДУ

Версії та сценарії

Народний депутат України Іван Плющ у своїх припущеннях наголошує: у разі, якщо в Керченській протоці виникне воєнний конфлікт, стане очевидно, що за такої складної політичної ситуації проводити президентські вибори недоцільно. Цей сценарій поки що не справдився. Хоча до нього також підштовхують, до того ж у Москві. Чого тільки вартий заголовок у «Ленте. Ру»: «Українська штурмова авіація чекає на наказ Кучми завдати удару по російських будівельниках» (ідеться про черговий етап військових навчань на Тузлі). Абсурдна ідея скинути на острів бомбу, спочатку озвучена главою президентської адміністрації Олександром Волошиним, а потім спростована МЗС РФ, також пролунала в Москві. І навіть учорашнє роз'яснення Посольства РФ в Україні, що Росія залишає за собою право превентивного удару, якщо у світі запанує принцип сили, яке з'явилося ніби з іншого приводу, цілком відповідає нинішнім настроям.

Що це: істерія чи гарний пропагандистський хід? Цікаво також, де готували сценарій, у Києві чи Москві? І з якою метою — можливо, «підготувати Україну до негайного початку повномасштабних переговорів» щодо Азова і Керченської протоки? Адже за такої дуже вигідної напруженості у стосунках доведеться шукати компроміс, не досягнутий упродовж 12 років існування незалежної України. А компромісом може стати проведення держкордону по дну Азовського моря, на чому наполягає Москва. Або, наприклад, спільний контроль за Керченською протокою, а отже, і спільний економічний інтерес. Поділять порівну чи, як завжди, по-братському. При цьому можливі заперечення з боку, наприклад, українського МЗС особливої ролі не відіграватимуть. Пригадайте епопею з ЄЄП. Одне слово, як у детективі: розгадка ніби вже є, але інтрига зберігається.

Наталія ФІЛІПЧУК.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове і денне засідання 23 жовтня (Початок на 1-й стор.).

Кабінету Міністрів України доручено звернутися до російської сторони з пропозицією провести невідкладні консультації з проблеми довкола острова Тузла. Делегації України порушити питання про ситуацію навколо будівництва дамби в Керченській протоці на поточній 58-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. Доручити Голові Верховної Ради України звернутися до керівництва Парламентської асамблеї ОБСЄ з проханням направити спостерігачів від ПА ОБСЄ в район Керченської протоки з наступним обговоренням цього питання на сесії Парламентської асамблеї. У разі подальшої ескалації напруженості доручити главі українського парламенту звернутися до керівництва парламентів світу. У схваленій постанові також йдеть-

ся про те, що всі спірні питання в акваторії Азовського моря мають вирішуватися лише на основі міжнародного права. Депутати також створили тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради із забезпечення парламентського контролю за режимом державного кордону України в районі острова Тузла. Включивши до її складу представників від усіх депутатських фракцій та груп. Головою тимчасової спеціальної комісії обрано народного депутата Ігоря Осташа («Наша Україна»).

А передувало прийняттю парламентської постанови бурхливе обговорення. Лідери комуністів і соціалістів Петро Симоненко та Олександр Мороз пропонували поставити крапку після визнання дій Росії з будівництва дамби в Керченській протоці як недружнього акту. Однак пропозиції комуністів і соціалістів не було підтримано парламентом.

Перед остаточним голосуванням за проект постанови з кон-

флікту в районі острова Тузла лідер фракції СДПУ(о) Леонід Кравчук закликав депутатів: «У вирішальний історичний момент політична еліта повинна об'єднуватися».

Щоб Верховна Рада змогла надолужити згаяне і запрацювати значно плідніше, депутати ухвалили зміни до Регламенту, запропоновані Головою Верховної Ради Володимиром Литвином (379 «за»); приймати рішення з обговорених питань і голосувати за законопроекти у вівторок і четвер.

На політичних переговорах лідери фракцій і груп дійшли згоди, щоб відправити на повторне перше читання два законопроекти про вибори народних депутатів, які передбачають різні варіанти пропорційної системи — в авторстві Миколи Рудьковського й ін., а також Степана Гавриша й ін. Та у сесійній залі опозиція почала наполягати негайно схвалити за основу виборчий закон

на пропорційній основі. Володимир Литвин поставив на голосування всі три варіанти виборчого закону (М. Рудьковського, С. Гавриша Б. Губського), але жоден з них не набрав 226 голосів. Опозиціонери знову заблокували трибуну.

Не пройшла і жодна наступна пропозиція, як розблокувати роботу парламенту: ані пропозиція глави парламенту направити на повторне перше читання всі три законопроекти (22 «за»), ані пропозиція Віктора Мусіяки доручити виробити узгоджений варіант закону про вибори на пропорційній основі спеціальній парламентській комісії під співголокуванням Геннадія Васильєва та Олександра Мороза (147 «за»).

Голова ВР Володимир Литвин був змушений закрити денне засідання до 16-ї години та запросити лідерів фракцій на чергові переговори. А до основного питання дня — закону про Державний бюджет України на 2004 рік, яке депутати мали обговорити й схвалити у першому читанні, черга так і не дійшла.

Юліана ШЕВЧУК.

Понтони, планове навчання...

РЕПОРТАЖ

Учора Президент України Леонід Кучма побував на Тузлі. Глава держави дивиться у військовий польовий бінокль на дамбу, що її зводять російські будівельники, на українському прикордонному посту на українському острові Тузла в Керченській протоці між Росією і Україною. Відстань між дамбою та островом — майже 100 метрів. «Ми готові погодитися, що Азовське море є внутрішнім морем, але кордон повинен проходити не по дну, як наполягає російська сторона, а по поверхні моря. І ми цю позицію обстоюватимемо», — наголосив Президент України.

Фото Валерія СОЛОВІОВА (прес-сервіс Президента України), УНІАН.

Постанова Верховної Ради України Про усунення загрози територіальній цілісності України, що виникла внаслідок будівництва Російською Федерацією дамби в Керченській протоці

Незважаючи на ноти Міністерства закордонних справ України та Заяву Верховної Ради України з приводу подій у Керченській протоці від 14 жовтня 2003 року, російська сторона без належних консультацій з Україною продовжує будівництво дамби в Керченській протоці від Таманського півострова (Російська Федерація) в напрямку українського острова Тузла. Роботи в Керченській протоці розпочалися всупереч існуючій міжнародно-правовій практиці та наявній договірній базі між двома державами без попереднього інформування української сторони. У ноті Міністерства закордонних справ Російської Федерації від 16 жовтня 2003 року робиться спроба поставити під сумнів визначені в 1973 році адміністративні кордони, лунають непоодинокі заяви окремих російських посадових осіб про начебто неврегульовану територіальну належність острова Тузла. Мали місце намагання схилити громадян України, що проживають на Тузлі, до переходу в російське громадянство. Обсяги й темпи будівельних робіт перебувають у явному протиріччі з заявленою метою будівництва місцевого берегозахисного об'єкта. Будівництво дамби без належних геологічної та екологічної експертиз створило загрозу довкіллю регіону, спричинило ризик розмивання острова й замулення затоки, завдало шкоди місцям нересту цінних порід риб, які забезпечують основу місцевого рибальства.

Зведення гідротехнічної споруди у Керченській протоці та відсутність належного реагування на звернення української сторони можна кваліфікувати як чергову загрозу територіальній цілісності України. На жаль, в історії російсько-українських відносин подібні територіальні претензії до України з боку Російської Федерації вже виходили за межі двосторонніх відносин, привертаючи увагу міжнародної спільноти. Так, претензії щодо державної належності міста Севастополя у 1993 році спричинили розгляд цього питання в Раді Безпеки ООН та оприлюднення відповідної Заяви Голови Ради Безпеки на підтримку територіальної цілісності України.

Україна виходить із того, що всі спірні питання стосовно делімітації морських кордонів в Азовському морі мають вирішуватися виключно на основі загальновизнаних принципів міжнародного права та в рамках Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року. З огляду на викладене Верховна Рада України постановляє:

1. Визнати дії Росії з будівництва дамби в Керченській протоці як недружній акт, що змушує Україну до перегляду дотеперішньої практики відносин із Російською Федерацією.
2. Зажадати від Президента України як гаранта державного суверенітету і територіальної цілісності України: застосувати всі наявні засоби для захисту територіальної цілісності й суверенітету держави, недоторкваності українських кордонів; вжити невідкладних заходів, спрямованих на посилення здатності держави попереджати та запобігати порушенням суверенітету й територіальної цілісності України.
3. Кабінету Міністрів України: негайно звернутися до російської сторони з пропозицією провести невідкладні консультації відповідно до положень статті 7 Договору між Україною і Російською Федерацією про дружбу, співробітництво і партнерство від 31 травня 1997 року. У разі неможливості вирішення питання у рамках двосторонніх консультацій задіяти механізми, передбачені Будапештським Меморандумом про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року; невідкладно вирішити питання щодо виділення необхідних коштів для цільового фінансування комплексу робіт з укріплення берегів острова Тузла та вирішення нагальних соціально-економічних проблем Керчі, врахувавши пропозиції керівництва Автономної Республіки Крим та Керченської міської ради, і передбачити необхідні кошти в проекті Державного бюджету України на 2004 рік.
4. Делегації України на поточній 58-й сесії Генеральної Асамблеї ООН порушити питання щодо ситуації навколо будівництва дамби в Керченській протоці.
5. Доручити Голові Верховної Ради України звернутися до керівництва Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі з проханням направити спостерігачів від ПА ОБСЄ в район Керченської протоки з наступним обговоренням цього питання на сесії ПА ОБСЄ. У разі подальшої ескалації напруженості доручити Голові Верховної Ради України звернутися до керівництва парламентів країн світу.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ, 23 жовтня 2003 року. № 1234/IV.

Пікети біля Верховної Ради з вимогами про достатнє фінансування науковців у проекті бюджету на 2004 рік.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Суспільний барометр

Українці за дотримання Конституції у питаннях формування ЄЕП та виборах Президента

ОПИТУВАННЯ

«Українське демократичне коло» представляє результати всеукраїнського опитування, проведеного 2—10 жовтня 2003 року на замовлення Інституту політики. Вибіркова сукупність репрезентує доросле населення України й охоплює всі регіони країни. За місцем проживання опитано 1000 респондентів віком від 18 років.

П'ята частина українців (21%) не чули про те, що президент України, Росії, Білорусі та Казахстану підписали Угоду про формування Єдиного економічного простору (чули про це 79%).

Переважна частина громадян України (82%) особисто не знайома з Угодою про формування Єдиного економічного простору (ознайомилися 18%).

Зважаючи на те, що рішення в Єдиному економічному просторі прийматиме наднаціональний орган, де 80% голосів належатиме Росії, 10% — Україні, 10% — Білорусі та Казахстану, половина українців (50%) не підтримують створення такого органу (підтримують лише 18%, вагалися з відповід-

дю 31%, не дали відповіді 1%).

Відповідаючи на запитання про те, як має діяти Верховна Рада України, розглядаючи Угоду про формування Єдиного економічного простору, 19% респондентів вважають, що Угоду взагалі не треба ратифікувати; Угоду, на думку 34% опитаних, можна затвердити, вилучивши ті положення, що суперечать Конституції України (14% вважають, що можна ратифікувати Угоду, яку було підписано Президентом; 33% вагалися з відповіддю). Тож 53% громадян України не підтримують ратифікацію Угоди про формування Єдиного економічного простору в тій редакції, що була укладена в місті Ялта 19 вересня 2003 року.

Ідею запровадження в перспективі єдиної грошової одиниці в межах Єдиного економічного простору підтримують 50% опитаних (не підтримують 35%, вагалися з відповіддю 15%).

Серед тих, хто підтримує запровадження єдиної грошової одиниці в межах Єдиного економічного простору, п'ята частина (20%) вважає, що такою одиницею має бути гривня; також п'ята частина (20%) вважає, що такою одиницею має бути російський рубль (білоруський рубль — 0%, казахстанський тенге — 0%); 3% запропонували євро, а 1% — долар; (інша відповідь — 3%; вагалися з відповіддю 20%).

Переважна більшість українців (89%) переконана в тому, що Президента мають обирати шляхом всенародного голосування. Обрання Президента народними депутатами на засіданні Верховної Ради підтримують лише 4% дорослого населення України (7% вагалися з відповіддю).

Задля відстоювання положення Конституції

Закон України

Про внесення зміни до статті 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»

Верховна Рада України постановляє:

І. У підпункті 12 статті 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20—21, ст. 190) слова «утворює адміністративні комісії та» замінити словами «утворює адміністративні та спостережні комісії».

ІІ. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
2 жовтня 2003 року.
№ 1213-IV.

про те, що Президента України мають обирати шляхом всенародного голосування, українці готові брати участь у таких діях:

38% — брати участь у референдумі; 27% — брати участь у зборі підписів на вимогу проведення референдуму; 20% — узяти участь у мітингах і демонстраціях; 9% — брати участь у страйках (16% вагалися з відповіддю, а 19% не братимуть участі в жодних діях).

На сьогодні, як і упродовж тривалого часу, найвищий рейтинг довіри серед населення України має Віктор Ющенко, котрий єдиний має позитивний баланс довіри — недовіри (+11).

Якби вибори Президента України відбувалися тепер, то найбільше голосів отримав би Віктор Ющенко — 24%.

Друге та третє місця посідають Петро Симоненко (12%) та Віктор Янукович (9%).

Друкується в рахунок квоти Комітету ВР з питань свободи слова та інформації.

Поховайте, та знайте...

НОВА НОРМА: Верховна Рада ухвалила Закон України «Про поховання та похоронну справу».

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що на рівні закону в нашій країні врегульовано відносини, які виникають після смерті (загибелі) особи, а також процедуру поховання, гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання.

Закон визначив низку принципів, на яких має базуватися діяльність з поховання померлих. Відповідно до них, зокрема:

— держава має гарантувати належне поховання померлих;

— поховання здійснюватиметься в установленому законодавством порядку з урахуванням волевиявлення особи при житті, а в разі відсутності такого волевиявлення — з урахуванням побажань родичів;

— держава компенсує певні (передбачені законом) витрати, пов'язані з похованням;

— передбачається безоплатне виділення місця для поховання небіжчиків (їхніх останків) чи урни із прахом на кладовищі (у колумбарії).

Новий закон закріпив право громадян на поховання їхнього тіла та волевиявлення про належне ставлення до тіла після смерті. Тобто, відходячи у світ інший, можна заповісти, що після смерті мають зробити з вашим тілом. Зокрема, дати згоду чи не погодитися на проведення патологоанатомічного розтину; на вилучення органів та/або тканин тіла. А також маєте право заповісти поховати у певному місці, за певними звичаями, поруч з певними особами, які пішли з життя раніше, або ж висловити бажання, щоб тіло піддали кремації (спалили). Можна доручити виконати своє волевиявлення певній особі.

За цього закон застерігає, що з тілом небіжчика слід поводитися відповідно до волевиявлення, якщо не виникли обставини, за яких його виконання неможливе. У разі відсутності відповідного волевиявлення, вилучення органів та/або тканин тіла здійснюється з дозволу чоловіка, дружини, близьких родичів чи іншої особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати небіжчика.

До компетенції органів місцевого самоврядування закон відніс вирішення питань про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, малозабезпечених громадян, а також надання допомоги на поховання громадян та в інших визначених законом випадках. **Допомога на поховання надається виконавцю волі померлого або особі, яка зобов'язалася поховати небіжчика (якщо за життя на останнього поширювалася дія Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням»).** Розмір такої допомоги має бути не менший за прожитковий мінімум, встановлений законом (на сьогодні це — 342 гривні). Розмір допомоги на поховання незастрахованої відповідно до цього закону особи визначається Кабінетом Міністрів України.

Передбачено також і безоплатне поховання осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, а також учасників бойових дій під час Великої Вітчизняної війни.

Окремо врегульовано питання поховання померлих військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу ОВС, кримінально-виконавчої системи та податкової міліції. На відповідні відомства покладено обов'язок надавати допомогу в похованні таких осіб та компенсувати витрати на поховання та на спорудження надгробків у разі, якщо зазначені особи померли (загинули) під час проходження служби.

Закон визначив порядок надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності. Передбачено, що вартість необхідного мінімального переліку ритуальних послуг встановлюється в порядку і в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної та міської ради. Надання інших ритуальних послуг здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ на важливе, особливо для великих міст, положення нового закону — за зверненням виконавця волевиявлення небіжчика або особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого відповідно до затвердженої проектної документації.

Після здійснення поховання виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання його поховати, як користувачу місця поховання (місця родинного поховання) спеціалізоване комунальне підприємство або виконавчий орган місцевої ради видає відповідне свідоцтво.

Законом також визначено види поховань померлих в нашій країні: **закопування в могилі труни з тілом померлого; спалювання в крематорії труни з тілом померлого та закопування в могилі чи розміщення в колумбарній ніші урни з прахом померлого; розвіювання праху померлого.**

З урахуванням етнічних, релігійних чи культурних традицій поховання померлих може здійснюватися іншим способом.

ДЛЯ ДОВІДКИ: цей закон ухвалено парламентом 10 липня 2003 р. Він набирає чинності з 1 січня 2004 р. 3 повним його текстом можна ознайомитися у «Голосі України» за 4 вересня ц. р.

Микола МЕЛЬНИК, доктор юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

*Виступ Голови
Верховної Ради України
Володимира ЛИТВИНА
з нагоди 85-річчя
Кам'янець-Подільського
державного
університету*

(Початок на 1-й стор.).
З огляду на це, цілком логічними й достовірними є висновки широких історичних ретроспекцій, вироблених на основі об'єктивних досліджень власне цих суспільних інституцій, і вірогідності перспектив прийдешнього, що природно з'являються як результат генеративної діяльності університетського середовища.
Тому можливість цієї зустрічі розглядаю як слушну нагоду для спільного розмірковування над проблемами визначеності та значення ролі інтелектуальної еліти, а ще ширше — інтелігенції, як ми зазвичай говоримо, у контексті сучасних трансформаційних процесів.
Потреба її осмислення завжди диктується не кон'юнктурною моменту, а всеосяжністю та фундаментальністю їхньої суспільної природи.
Загалом цю тему можна охарактеризувати як вічну. А відтак — загострення її звучання однозначно засвідчує про негаразди в суспільстві, наявність збоїв у співвідношеннях та взаємозв'язках між певними його частинами. Чи про

нові виклики. Стосовно ж України, як на мене, то вона взагалі ніколи не втрачала своєї злободенності.
За бажання, з деякими застереженнями, можна навіть хронологічно точно визначити початок її державного актуалізування літописною згадкою у «Повісті временних літ» за 862 рік: «Земля наша велика й багата, а порядку в ній нема. Приходьте княжити і володіти нами».
Прикликання «варягів» на правління свідчило про неспроможність тодішнього суспільства, попри могутні ресурсні можливості, належним чином системно організуватися й державно самоствердитися.
Ще в ті часи оформлена дисгармонійність у взаємостосунках і взаємовпливах на рівні інтелекту і влади, інтелекту й політики, так і не знайшла свого посутнього узгодження та нормального вирішення й через тисячоліття.
Ці поняття, на жаль, так і не стали тотожними, хоча ненормальність такої несумісності очевидна.
Відсутність військово-політичної еліти, яскравих особистостей-лідерів позбавляло суспільство пер-

спективи, робило його заручником обставин, змушувало йти на принизливі компроміси та приставати на кабальні умови.
Задавленість цієї «хвороби», хронічність її симптомів особливо гостро відчуваються на нашому соціальному самопочутті сьогодні. Конкретні її прояви продовжують постійно нагадувати про себе на всіх рівнях.
Нині, як і на попередніх переломних етапах, потрібні творці національної історії без самозакоханого, самовдоволеного нехтування долею країни на користь особистого успіху.
Ми ж унікальна нація, яка весь час живе під загрозою національного знищення на основі компромісу для власного благополуччя, а не утвердження держави. А відтак — ніяк не можемо вийти на пристойні, не кажучи вже про авангардні, позиції в матеріальному розвитку. Тобто весь час перебуваємо на гребенях історичних відпливів.
І ще одне, що впадає у вічі з дедалі більшим втягуванням у президентську кампанію. Це зростаюче намагання певної частини з тих, хто відносить себе до еліти, «вирішити» усі проблеми начебто перед Судним днем. Простіше кажучи — вкрати те, що ще залишилося. Перефразовуючи Черчилля, скажу: сьогодні бенефіс «широко разинутых ртов и пожирающих глаз».
Не можна далі залишати поза увагою й проблему інтелектуального рівня багатьох з тих, хто претендує на роль провідників нації.
Навіть побіжне співставлення, скажімо, програм перших і нинішніх українських партій вражає різницею ерудиції, обізнаності їх авторів з теорією та практикою партійного будівництва, знання власної історії і глибини їх висновків, сили прозирання у майбутнє.
Отже, й до нас кричить сьогодні нагадуванням і засторогою душа світоча науки Г. Сковороди: «Колі не можу нічим любий Вітчизні прислужитися, в кожному разі з усієї сили намагатимуся ні в чому не шкодити».
Шкода, що цього чути не хочуть.
Можливо, як ніколи болісно, саме тепер дається визнаки брак загальнонаціональних моральних лідерів, відповідальних політиків справді державного рівня, здатних виступити у важливий момент історії організуючим масштабним началом, консолідуючою силою для всього суспільства.
Прикро й те, що така потужна суспільна інституція, як церква, яка самою своєю природою покликана і просто зобов'язана об'єднувати, сьогодні сама є розколотою.
Загалом же, особливості нашого нинішнього «загостреного» стану характеризується ще й додатковими ускладненнями, тлом для яких служать глобалізаційні виклики.
Так склалися обставини, що останнім часом, за кількістю публічних виступів для мене, після сесійної зали, ледь не на перше місце вийшла університетська аудиторія.
У цьому можна вбачати

певну символіку: відцентрові кола, утворювані в університетському середовищі, своєю масштабністю, силою й пружністю не поступаються діям парламенту, зокрема, його здатності до творчої спонуки суспільства.
Але тут природніше вести мову про означену вище тему, оскільки саме на освітньому полі відбувається формування того соціального прошарку, який визначає духовне обличчя нації, її інтелектуальну могутність. Тут повніше й об'ємніше не тільки розуміння цієї важливої проблеми, а й більше зацікавлення та прагнення в успішному її вирішенні.
Підставою для такого відповідального твердження слугує мені власний досвід.
Він же й підказує, що сьогодні, домагаючись посилення процесів творення громадянського суспільства, уже мало говорити про людину розумну чи інтелігента-патріота, а дедалі нагальнішою стає потреба «людини моральної».
Ця розмова набуває особливого сенсу саме в стінах Кам'янець-Подільського університету, що розпочинав своє буття під орудою Івана Огієнка — першого ректора, великого патріота, науковця, письменника, гуманіста виміру пророка.
Ще з юних літ своє життєве поклонання Івану Огієнко (митрополит Іларіон) означив максимою: «Служити народові — то служити Богові!» Цього духовного канону він дотримувався завжди: і на професорській кафедрі, і на міністерській посаді, і в сані митрополитом.
Все його життя, подвижницька наукова і пастирська діяльність були пронизані устремлінням примноження духовного окормлення своєму народові і своїй Батьківщині.
Сповідування такого засадного принципу було продиктоване розумінням того, що жодні суспільні труднощі й негаразди, в будь-які часи і за будь-яких обставин, ніколи не долаються вирішенням лише економічних чинників проблеми. В їх основі завжди лежить глибинний соціальний фактор як виразник ментальності, духовної культури нації.
Доля Кам'янець-Подільського університету символізує нерівне упродовж століть змагання між культурою (інтелектом, філософією, духовністю) і руйнівною соціальною стихією (революціями, війнами, диктатурами і т. п.).
Відтак ментальний та інтелектуальний портрет університету бачу в таких проблемних площинах:
— проблема взаємовідносин між інтелектом і владою, між інтелектуальною та політичною елітою і державою та суспільством;
— проблема історичних знань, уроків і висновків з цих уроків як основи нашого дальшого розвитку;
— проблема ролі і місії університету у збереженні історичної пам'яті та відповіді на глобальні виклики, що постали перед Україною.
Крізь призму взаємовідносин влади й інтелекту викарбовується портрет

добі, рушії та потуга її розвитку, ціннісні орієнтації та пріоритети.
Історія Острозької та Києво-Могилянської академій, з одного боку, а з другого — Львівського, Харківського та Київського університетів — попередників Кам'янець-Подільського українського державного університету — яскраво віддзеркалює роль університетів у формуванні обличчя своєї доби.
Острозька академія і Києво-Могилянський колегіум, іменовані згодом також Академією, чия діяльність протікала під пильною опікою Православної церкви, виступали передусім оборонцями православної віри і національної ідентичності, а вже потім — осередком інтелектуалів універсального масштабу.
У культурно-політичному контексті XVI—XVIII століть ці перші українські протоуніверситети фіксували не просто взаємодію, а нероздільність місцевої світської та релігійної влади й інтелекту попри самою природою закладені перманентні суперечності і навіть антагонізми між собою.
На переломних етапах вітчизняної історії визнані на теренах усієї Східної Європи вищі школи Острога і Києва реально готували появу цілої когорти видатних постатей — полководців, полемістів, церковників, літописців, спроможних сконсолідувати розколоте й деморалізоване суспільство перед загрозою втрати своєї неповторності й окремішності.
Національна революція 1648—1654 років на чолі з Богданом Хмельницьким своїми релігійно-ідеологічними витоками завдячує саме незгасному просвітництву й культуротворенню, що плекалися в стінах цих академій.
Закономірним, відтак, є звернення провідників української революції 1917—1920 років до ідеї університету, покликаного готувати національно свідому державницьку еліту.
Українці по праву можуть і повинні пишатися цією сторінкою історії української державності як свідченням глибокого розуміння тогочасної влади значення вищої професійної культури й інтелекту для справи національного єднання.
Безсумнівно, однією з головних причин нашого нинішнього стану є неспроможність наукової і політичної еліти позбутися відчуття своєї «другорядності», сповна самореалізуватися й самовиразитися, стати не об'єктом, а впливовим суб'єктом міжнародної політики.
Ключ до вирішення цієї проблеми криється саме і насамперед у сфері духу.
Українську еліту, інтелігенцію взагалі, не можна звинувачувати в її невідповідності й непридатності для вирішення конкретних завдань, професійній невідповідності, низькому фаховому рівні, відсталості в долученні до новітніх високих технологій. Навпаки, вітчизняні науковці й виробничники в багатьох галузях знань і технологій утримують світове лідерство.
Проте визначальним у даній ситуації виступає як-

раз не показник інтелектуального рівня еліти, а її особистісні якості, пов'язані з громадянською позицією, практичним патріотизмом.
Я переконаний, що сьогодні університети мають готувати саме високоморального інтелектуала, свідомого свого призначення і відповідальності в універсальному осягненні динамічної дійсності.
«Головна проблема, яка стоїть перед Україною, — брак глибоко вкоріненого національного усвідомлення громадянської відповідальності. Це стрижнева проблема, із якою країна опинилася віч-на-віч. Більшість лідерів України не лише нічим не похвастувала заради національної незалежності, а й навіть не прагнула її. Багато хто ставився до неї як до можливості самозбагачення», — так бачиться наша нинішня ситуація американському політологу Збігневу Бжезінському. Додам до цього, що не тільки самозбагачення, а й самозвеличення та самозамилування.
Небезпечна дистанційованість між державою та суспільством, владою та народом, набута упродовж попередніх десятиліть і посилена в ході творення незалежної України, на жаль, зберігає й донині свою тенденцію до збільшення.
Вона, ця тенденція, аж ніяк не є породженням тільки нашого нинішнього буття. Свого часу роль, відведена Україні різними імперіями, визначалася в їхніх системах координат параметрами сировинного об'єкта, матеріального прирідку для власного зростання і звеличення. Ця упослідженість, що віками старанно селекційовувалася і нав'язувалася, прагнула звести до мінімуму активність саме національного і громадянського начала, прививаючи, нагомість, психологію пасивного та слухняного виконання.
Тому не випадково, що чимало сучасних українських політиків сповідує ідеологію залежності, провінційну ментальність. Це чи не основна проблема нашого політикуму.
Хоча, здавалося б, така безпрограшна, за ретельністю впровадження, соціальна запрограмованість не скрізь спрацьовувала і не завжди себе виправдовувала. На цьому тлі чого вартий хоча б реальний внесок українців у становлення метрополії?!

Неупереджене дослідження перебігу історичних подій дозволяє говорити про надзвичайно значний, якщо не визначальний, український вплив, скажімо, на російську державницьку політику й ідеологію.
Як тут не згадати «Синопис» Інокентія Гізеля, з якого було почерпнуто і взято на «озброєння» уявлення про історичну спадкоємність між Київською і Московською Руссю та про триєдність руського народу. Та й системне обґрунтування політичних, правових, морально-етичних, релігійних, естетичних поглядів Російської імперії забезпечив не хто інший, як Феофан Прокопович, ставши, по суті, її першим ідеологом.
Здається, уже давно вийшло за дискусійні межі твердження про те, що Ро-

У НОМЕР

Дорости до Огієнка

Кам'янець-Подільському державному університету виповнилося 85 років. Урочистості розпочалися біля головного корпусу вузу на вулиці Івана Огієнка з прибуттям парламентської делегації на чолі з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином, котрий доклав чимало зусиль до відновлення історичної справедливості щодо цього закладу.

Тут, в оновленому протягом останнього року найстарішому університеті Південно-західного регіону України, гості ознайомилися з бібліотекою, галереєю шанованих людей закладу, а Володимир Литвин відкрив нову залу музею університету.

22 жовтня 1918 року у Кам'янці, столиці Української Народної Республіки, постав перший на Поділлі державний український університет. Його батьком був видатний учений, державний діяч, пізніше митрополит Іван Огієнко.

Університет було закрито вже у 1921 році, згодом він назвав кількох реформувачів. І тільки навесні 2003-го знову отримав статус державного. За роки незалежності вуз став потужним багатопрофільним центром підготовки національних кадрів з 26 спеціальностей, має одні з найвищих у державі темпи зростання, належить до десятка кращих гуманітарних і педагогічних вищих закладів освіти, визнаний за кордоном, про що свідчить, зокрема, міжнародна «Нагорода тисячоліття» за заслуги перед людством, присуджена Європейською діловою асамблеєю.

Відродження цієї святині — в одному ряду з відновленням Києво-Могилянської та Острозької академій — свідчить про незворотність у поступі національної освіти та науки, незнищений зв'язок вузу зі своїм ушлявленим попередником.

Не тільки місто, а й Україна очікують присвоєння університету імені його творця. Огієнко ще не повернувся офіційно. Але фактично це сталося давно. У назві вулиці, в «меморіалці», у вступних заявах абітурієнтів із проханням зарахувати їх до університету імені Огієнка. Воістину, історію творить народ!

6 лютого 2003 року Президент України Леонід Кучма, розглянувши документи, що стосувалися зміни статусу Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету на університет класичного типу, дав відповідне доручення Прем'єр-міністрові України Віктору Януковичу: «З метою відновлення історичної справедливості, відродження відомого осередку національної освіти та культури вирішити питання щодо перетворення Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету в класичний університет та присвоєння йому імені Івана Огієнка. Термін — до 1 березня 2003 року». 7 березня урядовий комітет одностайно підтримав пропозицію Міністерства освіти і науки України щодо створення (чому не відновлення?!) державного університету в Кам'янці. Питання з Огієнком відклали: виявляється, процедура присвоєння навчальним закладам імен видатних українських діячів... не відпрацьована. Про це повідомив Дмитро Табачник на засіданні Кабміну 15 серпня.

На щастя, сини і доньки народу не дають згаснути огієнківському вогнищу української науки, бо рік у рік зростає кількість студентів вузу, і прагнуть вони сюди саме тому, щоб дорости до Огієнка в служінні українській державі.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Університети завжди були виразниками заповітних устремлінь і прагнень

4

сучасних процесів

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

сійська імперія відбулася багато в чому завдяки синтезу московської системи влади з київською освіченістю.

Пізніші часи неспростовно підтверджували цю аксіому.

Попри визиски, гноблення, переслідування українська нація продовжувала насичувати своєю життєдайною енергією усі сфери суспільного буття метрополій, причому ціною нещадного виснаження власних сил і редукування своїх природних можливостей.

Цивілізаційна унікальність України протягом століть репрезентувалася принизливим соціальним аутсайдерством, екстенсивною типологією розвитку, політичного провінційністю. Все це неминуче й суттєво позначалося на загальному стані буття, хоча сфера моральності, духу нації залишалася найменш ураженою.

Цей феномен — незламний стрижень нашої духовності. В ньому — здатність не тільки дієво протистояти злу, вимиванню моралі, насадженню несправедливості, а й, як основи ціннісного значення чи то окремої особистості, а чи всього народу, завжди виповнювати мобілізуючим та творчим началами своїх носіїв.

Духовність завжди освячена метою і підпорядкована їй.

У цьому — її нездоланна сила, невичерпний нурт, часова незборимість.

Духовність — то різновид життєвої енергії, яка не зникає і не виникає, а лиш переходить з однієї форми в іншу.

З огляду на це ми просто приречені на переосмислення своєї духовної біографії, розчищення її витоків, вирівнювання шляхів її осягання у сьогоденному творенні.

Духовність, зрештою, повинна перетворитися на ту єдину державну монополію, яку ми зобов'язані не тільки дбайливо оберігати, а й неухильно, безперестанно примножувати.

Сприймати і плекати духовність та моральність, власне, як синонімічне означення законності, прояв найвищої правової культури.

Це дозволить нам, зрештою, подолати багатотрудний шлях до самих себе, до свого справжнього ества. Адже духовність —

то не тільки піднесеність до висот взірцевості моральних законів, а й незрадливе повернення до свого родовідного коріння, усвідомлене сприйняття своєї справжньої природи та історичної відповідальності за її долю.

Нинішня актуалізація духовного чинника власне й диктується нашою історичною біографією як ще один заклик, як ще одна спонукка до практичної мудрості. У цьому — і засорога від дальшої безоглядності та безвідповідальності, й нагадування про вище покликання як народу, так і його провідників.

Для України, як, зрештою, і для всього людства, це своєрідний часовий тест випробувань, який належить подолати або з вииграшем, або ж із нищівною поразкою.

Розвиток останніх подій, що визначали політичне обличчя нашої держави, свідчить про все ще кінцеву невизначеність, небезпечну розмитість внутрішньої і зовнішньої спрямованості самоототожнюючих процесів, про відсутність чіткої позиції стосовно як їхнього перебігу, так і самої мети з боку української еліти. Не відчувається також загальноного усвідомлення загроз, які несе глобалізація. Немає серйозного перейняття ними.

Немає розуміння того, що від теперішньої нашої позиції, від осмисленого морального вибору залежать не лише стан нинішніх перетворень, не лише доля української державності, а й доля самої України, її найближчих сусідів, включно з Росією, загалом всього євразійського політичного ландшафту.

Як за часів національно-визвольної війни українського народу 1648—1654 років, Української революції 1917—1920 років, так і сьогодні найголовнішим внутрішнім викликом є утвердження національної солідарності, що можлива як спільна праця всіх політичних, національних, соціальних і конфесійних сил над вирішенням нагальних завдань.

І кому, як не українській інтелігенції, університетам як найповажнішим осередкам української культури, належить відповідальна місія осмислення вітчизняної історії, уроків і висновків з наших перемог і невдач, накрес-

лення дієвих і конкретних шляхів дальшого поступу?

Постання Кам'янець-Подільського державного університету, одного з найперших національних українських вузів, стало наочним і величним проявом конкретного духовного державного будівництва.

Доба Української національної революції 1917—1920 років освячена не тільки безприкладним вивільненням енергії мас. Це був справжній злет українськості, невідбутній час утвердження духовних засад нації.

Хіба не знаменно й не символічно, що саме у дні найжорстокіших випробувань, граничного напруження життєвих сил відбувається справжній сплеск активної розбудови сфери духовності.

Протягом незначного часового відтинку було засновано Українську Академію наук, Український державний архів, Національну галерею мистецтв, Український історичний музей, Українську національну бібліотеку, Український національний театр, відкрито 150 українських гімназій. Розпочато роботу Українського державного університету в Києві. Започатковано діяльність десятків установ, покликані сприяти відродженню української культури. Окрім того, планувалося відкриття українських університетів у Харкові, Катеринославі, Одесі.

Це тільки найприкметніша, але незначна дешифрація з того, що здійснено провідниками української державності в буремні роки Української революції.

Натхненником і будівничим цих процесів виступала інтелектуальна еліта нації.

Її приклад для нинішніх поколінь — не лише реальна продуктивна спадщина, а передусім — могутнє генеративне начало.

Її приклад — практична дієвість в ім'я народу й держави, коли заради вищих інтересів національного життя нерозривно поєднувалися політика, наука, мораль.

На жаль, зоря цієї революції племенила недовго. Недозрілість багатьох її чинників, неготовність до взаємних компромісів і поступок між її провідниками та учасниками, традиційні безплідні й знесилюючі змагання за «геть-

манство», зрештою, визначили її незавидну історичну долю.

Проте одночасно з поразкою у цій боротьбі розпочався й черговий етап змагань за національне «випростовування».

Відчуття державності, зрощене за короткий час у національній психології, потужним імпульсом пронизувало суспільні настрої наступних поколінь.

У роки тоталітаризму для українців мета державності, піднесена до рівня найзавітніших, продовжувала визначати й диктувати спосіб існування нації.

Її живили традиції, культура, духовна самобутність.

«Я молюся найбільше — працею», — зізнавався Іван Огієнко. І так «молилися» тисячі кращих синів і дочок України, аби наблизити справдження одвічної національної мети.

Серпень 1991 року став не тільки апофеозом тієї молитви-боротьби, а й рубежем, який чітко відокремив процес від результату.

Новий етап в історії державності, набагато важливіший і відповідальніший, по-новому виставив не тільки вимоги до кожного члена суспільства, а й особливості тих вимог.

Вони полягають насамперед у реанімуванні громадянина відчуття громадянськості, необхідності активних творчих дій.

Те, що Україна відбулася як держава, — факт безсумнівний. Але стан нашої державності, її перспективи викликають цілу низку тривожних запитань. Вони стосуються передовсім цілісності суспільства, його монолітності, відданості ідеї.

Схоже, що для дуже багатьох проголошення незалежності означало завершення справи, тоді як насправді це було лише початком довгого і тернистого шляху вже в чині державного самоствердження. Для його подолання знову вимагаються напруженість і несахитність волі, рішучість у заходах, подвоєність, а то й потроєність зусиль. Та найголовнішою у всьому цьому стає потреба повного залучення душі.

Не абсолютизація економічного чинника, не фетишизування абстрактного державного будівництва, не обнадіювання й не заспокоювання принадами майбутнього, а наполегливе, послідовне й сумлінне зміцнення в суспільній свідомості питоми національних, духовних і моральних засад.

Суспільство в цілому поки що не пройнялося почуттям відповідальності. Відповідальності, яка буває лише одна і яка не ділиться на особисту й громадянську.

Наповнення суспільного життя розумом і справедливістю — це наша з вами історична повинність і життєве покликання.

«Мій український патріотизм — це не сантимент, не національна гордість, це — тяжке ярмо, вложене долею на мої плечі. Можу здригатися, можу тишком проклинати долю, але скинути його не можу, не можу шукати іншого краю, бо я став би підлий проти власної совісті. І коли що улегшує двигання

цього ярма, так це вид того українського люду, що хоч гноблений, темний і деморалізований довгі віки, хоч нині бідний, непервороткий і непорядний, усе-таки поволі підноситься, відчуває щоразу в ширших масах жадобу світла, правди, справедливості, і шукає до них доріг. Отож варто працювати для того люду, і ніяка чесна праця не піде намарне», — так визначав для себе цю місію Іван Франко.

Так визначали і визначають її донині кращі представники національної еліти: наукової, мистецької, політичної.

Доли багатьох з них пов'язані з Кам'янцем-Подільським державним університетом. Серед них — академік НАН України, директор Інституту історії України НАН України Валерій Смолій, академік НАН України, директор Наукowego центру «Інститут ядерних досліджень» НАН України Іван Вишневецький, доктор фізикоматематичних наук, професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Дмитро Мартинюк; професори вашого університету: доктор історичних наук, завідувач кафедри всесвітньої історії Валерій Степанков, доктор фізико-математичних наук, завідувач кафедри геометрії та методики викладання математики Юрій Теплінський, письменники Любомир Дмитерко, Микита Годованець і багато-багато інших.

Неможливо назвати їх усіх поіменно, адже за роки свого існування цим інтелектуальним і культурним центром Подільського регіону підготовлено понад 40 тисяч фахівців. Це надзвичайно потужна сила. Її внесок у загальнонаціональну справу важко переоцінити. Особливо це помітно тепер, в епоху тотального «наступу» численних новопосталих університетів.

Саме на їхньому фоні, з гучними назвами та привабливими висівками, пізнається справжня цінність класичних університетів — носіїв універсальних і справді університетських чеснот: інтелектуальних, моральних, професійних.

Ці форпости освіти, хоча й, на превеликий жаль, ще відповідним чином не захищені і не підтримані державою, не тільки продовжують утверджувати розумне, добре, вічне, а й успішно протистоять профанації в освітньо-культурній сфері.

Постання університету в Кам'янці-Подільському стало вершинним злетом українського державотворення від часів Київської Русі до модерної доби.

Уперше університет створювався з волі та за підтримки української державної влади, освяченої, до того ж, віковими династичними традиціями Гетьманату.

Тому й розплата не забарилася: університет потрапив під тотальний контроль тоталітарної ідеології, яка, виходячи з пріоритетів нового культурно-політичного контексту, вважала за краще трансформувати університети, створені на засадах національної автономії, в педагогічні, медичні і технічні інститути.

Цим втрачалися не тільки традиції класичного університету, а й перспективи творення повноцінної інтелектуальної еліти, сповненої моральних чеснот, національної самосвідомості й високого покли-

кання служити провідником суспільних інтересів.

Проте обідрати тяглість духовних традицій виявилось не під силу ні часу, ні системі. Підтвердженням цього явраз і є діяльність вашого університету, життєва ствердність його наукових шкіл.

Спираючись на одну з них, історичну, і з огляду на сучасний момент, дозволю собі кілька прикінцевих узагальнюючих зауважень.

Сьогодні перед нами постає особлива потреба в переосмисленні вузлових і поворотних точок нашої біографії — сприйняття історії як основи нашого дальшого поступу і як геополітичного чинника в розвитку України.

Сказавши про переосмислення історії, згадую рядки з фронтового щоденника О. Довженка: «Єдина країна в світі, де не викладалася в університетах історія цієї країни, де історія вважалася чимось забороненим, ворожим і контрреволюційним, — це Україна».

Хіба не звучать сьогодні ці слова нам усім суворою пересторогою? Хіба не прозирають вони минулі і сучасні виклики?

Наші нинішні випробування: роз'єднання, виклики ігнорування потреб народу, невикоріненість у власну історію, постійні метання в пошуках союзників — усе це та інше вкотре викликає тінь нової великої Руїни. Руїни на сучасному етапі.

І про це, про таку загрозливу потребу сьогодні сказати вголос і особливо. І це не перебільшення, це реальна тенденція, реальна загроза.

Прикро, але необхідно визнати: наша історія, її уроки так і не стали могутньою і нездоланною «зброєю» Української держави.

Ми не хочемо чи не здатні бачити сучасну систему координат на фоні всього історичного полотна.

Відповідно незнання історії та її уроків вивільнило уяву новітніх політиків у вигідному для них вимірі. Більшість з них послуговуються нею як допоміжним ілюстративним засобом — на рівні імен, без заглиблення в її сутність — великі справи, без емоційного контакту, без духовної спорідненості.

Та все ж потужний потенціал нашої історії не може не спонукати до оптимістичної перспективи українського державотворення, заснованої і наснаженої героїчним минулим, самобутньою ментальністю й культурою, мораллю, вірою.

Цей оптимізм живиться і такими невідбутними джерелами духовності, яким є сьогоднішній Кам'янець-Подільський державний університет.

Повернути українському суспільству віру у великі ідеї, звільнити історичну пам'ять від комплексів, стереотипів і помилок минулого, вказати правильний шлях у майбутнє — ось домінуючий виклик і завдання, що ставиться перед університетами самою історією.

Університет, що одним із перших в Україні постав з волі української державної влади, просто зобов'язаний бути у цьому взірцевим прикладом!

Тож звернемось і успіхів вам у цій важливій і відповідальній справі в ім'я українського народу, в ім'я України!

Екзаменаційна екскурсія для комунальників

РЕПОРТЕР

Днями екзаменували комунальну службу Шевченківського району Києва. Члени міської комісії з проведення місячника благоустрою та санітарної очистки столиці пересвідчувалися, як шевченківці підготовлені не лише до стихії, а й до роботи в осінньо-зимовий період.

Обов'язки гіда взяв на себе перший заступник голови Шевченківської райдержадміністрації Віктор Вакараш. З перших хвилин рейду районом з'ясувалося, що тут головний біль — паркування транспорту. З 680 тисяч машин, що курсують Києвом, 400 тисяч щоденно зосереджується в центрі столиці. Це на наявних 46 автостоянках!

Конче потрібно будувати підземні і наземні паркінги. Як зазначив В. Вакараш, цю проблему можна розв'язати тільки з допомогою столичної влади. Але вона прагне перекласти це на плечі місцевих адміністрацій. Аж ніяк не милують око довгобуду — горезвісний лікувальний корпус Інституту ортопедії, якому вже 12 років, за-

морожений обласний архів, що по вул. Мельникова. А столичний центр переливання крові на вул. Грекова, умови для роботи в якому мають бути мало не стерильні, розміщено в захаращеному приміщенні.

«Гід» звернув увагу на те, що в столиці не лише вирубують, а й садять — цього року з'явилося 800 молодих дерев. Сквери імені Олеса Гончара і на бульварі Шевченка оснащено системою автоматичного водополиву. Проте довгі роки обдільній увагою Сирецький гай, а все тому, що розташований на межі двох районів. Тим часом

штучні перешкоди для ввезення сміття з'явилися в парку «Дубки».

Гнітюче враження справив зсувонебезпечний приватний сектор, що на вулиці Смирнова-Ласточкина. Важко повірити, що таке можливе в центрі столиці. Забудови мають зносити, а мешканців відселяти. Та поки що ніяких робіт не проводиться.

Тішити, що корпорація «Київавтодор» готова до зустрічі з першим снігом. Сумна статистика: щороку від 70 до 100 осіб у Києві з початком пухнастих опадів потрапляють на лікарняні ліжка.

Людмила ОПАНАСЕНКО.

ФОТОФАКТ

На ЗАТ «Краснодонський завод «Автоагрегат» створено музей ретро-машин. Згодом плановано вивести його за межі підприємства і відкрити для відвідувачів.

На знімку: генеральний директор заводу Леонід Руденко на території музею.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Україформ).

ЗВ'ЯЗОК

Хто ремонтуватиме поштову скриньку?

Три мільйони гривень на відновлення поштових скриньок у під'їздах багатоповерхових житлових будинків планують надати наступного року депутати Дніпропетровської міської ради. Таку пропозицію буде винесено на «бюджетну» сесію.

Ідеться про поштові абонентські шафи і секції, які нині фактично всюди перебувають в занедбаному стані. Люди й раді б передплатувати та одержувати на свої домашні адреси газети й журнали, але відсутність звичних скриньок стримує багатьох. Депутатам уже вдалося доbitися згоди між зв'язківцями і житлово-експлуатаційними службами. Домовлено, що перші негайно організують виготовлення нових абонескриньок, а другі їх обладнають і відремонтують те, що можна відновити.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Завершується реконструкція Голосіївського парку ім. М. Т. Рильського. Центральний вхід прикрашатиме пам'ятник видатному українському поетові.

АКЦІЯ МИЛОСЕРДЯ

Не в грошах справа. У співчутті

Більш як сім тисяч гривень зібрано в результаті акції «Хай завжди буде сонце», яку проводить обласний благодійний фонд «Благовіст». У супермаркетах Луганська і Лутугіна було встановлено спеціальні контейнери для збирання коштів, призначених для надання допомоги дітям-сиротам. Гроші вносили небагаті люди, вважають організатори акції. Справа не в сумі, кажуть вони, а в співчутті людей, котрі прагнуть допомогти дітям, відаючи, можливо, останню копійку.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Промовиста заявка, або Дещо про мистецтво свататися

ФАКТ І КОМЕНТАР

(Початок на 1-й стор.).

У розповсюдженному з цього приводу прес-релізі зазначається, що «підхід головного приватизаційного відомства країни до відбору претендентів складний, проте прийнятний, бо від результату конкурсу залежить доля містоутворюючого підприємства і 20-тисячного трудового колективу». Отже, заявник усвідомлює, що вартість держпакета становить лише восьму частину всіх капіталовкладень, які потрібно буде здійснити переможцю. Початкова ціна пакета (587,1 мільйона гривень) удвічі поступається кредиторській заборгованості ДМК (1,2 мільярда гривень), учетверо — обсягу інвестицій, обумовлених конкурсними зобов'язаннями на найближчі п'ять років. Відомо, що кредитори неодноразово заявляли про свою готовність прискорити банкрутство ДМК, проте конкурс, а точніше його умова щодо запобігання такому розвитку подій з боку нового власника, дав підприємству шанс вийти з кризового стану. Голова ради директорів ІСД Сергій Тарута на прес-конференції в Києві вже повідо-

мив, що частину боргів меткомбінату ІСД уже викупив, а решту кредитори погодилися реструктуризувати.

Багато хто сумнівався, що ІСД наважиться поторгуватися за ДМК імені Держинського. Адже ІСД претендує ще й на 79,48 відсотка акцій угорського металургійного комбінату Dunaferr, а також бере участь у приватизації польського металургійного комбінату Huty Chestochowa. Але апетит приходить під час їди. Найпевніше, для купівлі ДМК знадобиться позиковий капітал. Усі пам'ятають: шойно у пресі замерехтіли шапкозакидацькі заявки від «УкрСиббанку» та «Приватбанку» про купівлю цього об'єкта, глава ФДМУ Михайло Четчев скептично зауважив: «Женихатися ще не означає женитися». І висловив впевненість, що на внутрішньому ринку немає такого капіталіста, який віднайшов би легальний мільярд гривень для купівлі ВАТ «ДМК імені Держинського». До речі, щоб запобігти спекуляціям щодо зниження вартості пакета акцій ДМК, корпорація ІСД пропонує залучи-

ти до оцінки західних експертів.

Справді, навіть статутні фонди українських банків, які входять до першої десятки, не дають змоги відкрити юридичній особі таку потужну кредитну лінію. Проте у вересні нинішнього року ІСД підписав угоду про об'єднання торговельної мережі з міжнародною компанією Dufesco, і ймовірно, що рятівний капітал для антикризової програми на «Держинці» може надійти в разі перемоги на конкурсі зі Швейцарії. А доводити легальне походження своїх доходів ІСД легше, ніж іншим — він це вже проходив у Швейцарії, Польщі, Угорщині, на багатьох ринках Європи, Азії та Америки.

Отже, Фонду держмайна України завдяки особливостям сватання на приватизаційному ринку до снаги створити одразу три прецеденти: продати всі активи стратегічного підприємства єдиним пакетом; задекларувати на ринку рекордну суму легальної виручки; здійснити нечуванний «переказ» до держбюджету. Однак про це казати поки що рано, хоч сватання до виробника чавуну і прокату, монополіста на ринку широкопопосної сталі і катаної осьової заго-

товки для потреб залізничі вже триває чимало місяців. У Сергія Тарути на перипетії цього сватання жорсткий і прагматичний погляд. Він вважає, як повідомляє Інтерфакс-Україна, що заборгованість комбінату перед групою «Приват» створювалася здебільшого штучно, завдяки поставчанню сировини за цінами, які значно перевищували ринкові. З цієї самої причини управлінець «Укрсиббанк» не мав змоги змінити становище на краще. Ще одна красномовна особливість сватання по-дніпропетровськи відкрилася ІСД на металургійному комбінаті імені Петровського, на чому «Голос України» вже наголошував. «Ми побачили, — каже Сергій Тарута, — грубу цінічну схему (приватизації 18-відсоткового пакета акцій держави) і вважаємо, що є можливість його повернути для консолідації 60 відсотків акцій на конкурсний продаж».

А, заявивши про свою участь у торгах за ДМК імені Держинського, ІСД оприлюднив деякі підсумки роботи у першому півріччі: його оборот проти відповідного періоду минулого року зріс із 2,52 до 3,35 мільярда гривень.

Сергій ВЛАД.

КРИМІНАЛ

Хто наступний кандидат за грати?

(Початок на 1-й стор.).

За даними слідства, ялтинський голова передав у приватну власність і під індивідуальну забудову земельні ділянки, що розташовані в охоронній зоні «Нова Ялта». Внаслідок цього держава зазнала збитків на суму майже 1 млн. грн. Крім цього С. Брайко начебто уклав кілька договорів оренди земельних ділянок на суму 800 тис. грн.

Генпрокуратура порушила кримінальну справу і відносно начальника управління охорони здоров'я виконкому Ялтинської міськради Валентина Лепіхова. Його звинувачують в закупівлі медикаментів за завищеними цінами.

В ізоляторі тимчасового утримання побував міський голова Алушти Олексій Нечаєв. Йому пред'явлено звинувачення за статтями 191 і 366 Кримінального кодексу України — заволодіння чужим майном у розмірі 1,8 млн. грн. шляхом службового підлогу.

Затримано головного архітектора Ялти Юрія Іванченка. Його звинувачували в отриманні хабарів і зловживанні службовим становищем.

Міський голова Алупки Валерій Андик і селищний голова Сімеїза Микола Макаренко перебувають у розшуку.

Відбулися кадрові зміни і в кримській прокуратурі. З формулюванням «за серйозні недоліки в роботі» звільнено з посад першого заступника прокурора автономії Володимира Реброва і начальника слідчого управління кримської прокуратури Олексія Домнікова. Генеральний прокурор України задовольнив прохання прокурора Криму про звільнення деяких посадових осіб прокуратури автономії. З кріслами розпрощалися, зокрема, прокурори Сімферополя, Євпаторії, Керчі та інші правоохоронці, які «безвідповідально ставилися до виконання своїх обов'язків».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Переговори будуть складні

27—28 жовтня в Женеві відбудеться XI засідання Робочої групи з розгляду заяв-ки України про вступ до СОТ. Можливо, ці кілька днів дадуть однозначну відповідь на те, чи вистине Київ отримати членство у Світовому торговельному клубі до президентських перегонів 2004 року. Нагадаємо, що, за правилами СОТ, за кілька місяців до будь-яких виборів у країні переговорний процес зупиняється.

Експерти відзначають, що цей раунд переговорів

може стати найскладнішим за всі попередні. Тому видається дещо дивним, що українську делегацію в Женеві очолить не Міністр економіки України, як планувалося, а його перший заступник — Валерій П'ятницький. Це йому доведеться пояснювати, як наші плани щодо Єдиного економічного простору в рамках ялтинської «четвірки» узгоджуються з правилами Світового торговельного клубу.

Водночас до складу делегації вперше в історії на-

ших переговорах мали увійти представники українських неурядових організацій. Їхня участь поки що перебуває «під великим питанням».

Як повідомили в прес-службі Мінекономіки, на засіданні розглянуть стан переговорного процесу з країнами—членами Робочої групи про доступ на ринки товарів та послуг України. Протягом десяти років Київ встиг підписати протоколи про доступ на ринки з 14-ма державами

та Євросоюзом і завершив відповідні переговори ще з двома країнами. У Женеві члени Робочої групи розглянуть зміни у нашому торговельному законодавстві, а також елементи проекту Звіту Робочої групи щодо вступу України до СОТ. Окрім того, відбудуться двосторонні та багатосторонні засідання з питань внутрішньої підтримки та експортних субсидій у сільськогосподарській галузі України.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Алкоголь у крові пілота знайшли газетярі

МЗС України спростовує «алкогольну» версію катастрофи українського літака Як-42 з іспанськими миротворцями на борту, що сталася 26 травня біля турецького міста Трабзон. Її днями висунула іспанська газета «Эральдо де Арагон». Як повідомила газета, турецькі фахівці провели розтин останків тіл членів екіпажу і нібито виявили, що не менш як дві особи (пілот і

стюардеса) із дванадцяти були в стані сп'яніння. Про це, як стверджує газета, свідчать і записи розмов пілотів. Нагадаємо, що того нещасливого дня Як-42 двічі заходив на посадку до аеропорту Трабзон для дозаправлення, але не зміг приземлитися — льотчики не бачили злітно-посадочної смуги. Екіпаж запросив дозволу на третю спробу, після чого зник з екранів радарів.

Як повідомили в прес-службі українського зовнішньополітичного відомства, «у зв'язку з поширенням ЗМІ нібито нових даних про висновки міжурядової комісії з питань розслідування причин катастрофи літака Як-42 авіакомпанії «Українсько-Середземноморські авіалінії» посол України в Туреччині Ігор Долгов зустрівся з заступником голови Дер-

жавного департаменту авіатранспорту цієї країни Умітом Чендіком, який очолює турецьку частину вищезгаданої комісії. Пан Чендік спростував повідомлення про виявлення слідів алкоголю в крові одного з пілотів. Він наголосив, що висновки про причини катастрофи можна буде зробити лише після завершення роботи міжурядової комісії.

Футбол і «Кармен». Спалах пристрастей

26 жовтня. Одеса, а 31-го — Київ зможуть почути оперу «Кармен» трупи «Бе Се То». Ту саму «Кармен», яку торік поставили на честь відкриття в Південній Кореї та Японії Чемпіонату світу з футболу.

Відтоді за рубезем цю «Кармен» ставили двічі — у США та Румунії. Тепер — в Україні. Як сталося, що вибір припав на нас? Ідею запропонував почесний артдиректор трупи і почесний директор Харківської філармонії Вахтанг Джорданія (чому — про це пізніше). І, як зауважила на прес-конференції керівник «Бе Се То» (вона ж виконавиця ролі Кармен) пані Канг Хва Чжа, ідея поставити оперу в Україні за участю нашого оркестру сподобалася. Українські музиканти вже брали участь у постановці в Південній Кореї «Чарівної флейти» Моцарта, і були вражені майстерністю наших віртуозів. Тож трупа має ще амбіційніші плани — залучити до «Кармен» український оркестр і наступного року провести спільні гастролі в Пекіні, Токіо та Сеулі. Чому в цих містах? «Бе Се То» означає «Пекін, Сеул, Токіо» — це спільний про-

ект митців трьох країн. «Хто зна, може, колись трупа називатиметься «Бе Се То У», бо до неї долучиться й Україна», — припустив головний режисер Кім Хван Гю.

Який саме оркестр візьме участь у проєкті, поки що невідомо. «Можливо, це буде збірний оркестр, — зауважив Вахтанг Джорданія. — Наприклад, у Київського оперного часто гастролі, тому навряд чи до проєкту вдасться залучити весь оркестр». Він розповів про ще одну причину приїзду трупи до України. Міста Республіки Корея хочуть знайти побратимів у нашій країні (а таких поки що нема). Якщо це вдасться зробити, то культурні обміни похваляться.

І кілька слів про Вахтанга Джорданію. Двадцять років тому він утік з Радянського Союзу до Сполучених Штатів. Був диригентом англійської Роял філармонії, Німецького симфонічного оркес-

тру Берліна, багатьох інших всесвітньо відомих колективів. Але з Південною Кореєю у грузина (і нині громадянина США) Вахтанга Джорданії особливі стосунки. Так само як і з Україною. «Республіка Корея була першою країною, що дала мені титул головного гостьового диригента. З нею у нас обопільна любов. Я там буваю чотири — п'ять разів на рік. Кореїці — дуже гостинні і надзвичайно музично обдаровані люди. А Україна стала першою з-поміж держав колишнього СРСР, куди я повернувся

після втечі. Це було 1993 року. Харківська філармонія запропонувала мені стати її почесним музидиректором до кінця моїх днів. Я з радістю погодився. І відтоді намагаюся робити для цього колективу і для України все, що в моїх силах».

З'ясувалося, що в силах Вахтанга Джорданії привезти в Україну «Кармен». Інтернаціональний колектив виконуватиме її французькою мовою. І, як обіцяють організатори гастролей, ціна на квитки меломанам сподобається.

Наталія ФІЛІПЧУК.

Процвітаюча галузь

У Пекіні проходить 15-та сесія Генеральної асамблеї Всесвітньої туристичної організації (ГА ВТО).

Туристична галузь нині процвітає. Якщо в 1950 році кордони країн перетнули 25 мільйонів осіб, то 2002-го — вже 750 млн. Кордони України, яка є членом ВТО з 1997 року, торік перетнули 12 мільйонів осіб, надходження до скарбниці держави становило щонайменше 4 млрд. доларів, або 22 млрд. грн. Це, як зазначив в інтерв'ю автору глава української делегації на сесії ГА ВТО, голова Держадміністрації з туризму Валерій Цибух, «нормально». Хоча і визнав, що туристичний потенціал такої багатої на культурну й історичну спадщину країни, як наша, використовується

приблизно на одну третину. Ось, наприклад, кількість тих, хто відвідує Францію та Іспанію, перевищує населення цих країн, 9-мільйонна Австрія щороку приймає 37 мільйонів туристів. Стільки ж людей побувало торік у Китаї, де проходить нинішня асамблея. КНР останнім часом вважається «туристським тигром» і обіцяє стати, за даними ВТО, до 2020-го «туристичним напрямком номер один».

Успіхи китайських колег і їхній досвід у цій сфері використовують і в Україні. Навіть зразок самої структури Держадміністрації з туризму «запозичено» в

Китаї, де діє Національна туристична адміністрація. З її керівництвом, а також з представниками зацікавлених у розвитку зв'язків з Україною турфірм материкового Китаю і Гонконгу відбулися зустрічі української делегації. Валерій Цибух має намір усіляко сприяти налагодженню прямих контактів між туроператорами двох країн. За міжурядовим Договором про розвиток туризму, підписаним позаторік під час візиту до України тодішнього Голови КНР Цзян Цземіня, сторони мали намір створити пріоритетні умови для того, щоб громадяни Китаю могли побувати в Україні. Для цього потрібно багато чого зробити: зокрема, ширше використовувати рекламні

можливості, створити спрощений в'їзд для китайських громадян, над чим нині триває робота, створити гідну інфраструктуру і т. п. Обсяги відвіданія України китайськими туристами нині мізерні, навіть якщо порівнювати з Росією, з якою у Китаю вже діє спрощений режим в'їзду, є пряме авіаційне сполучення. Поновлення наприкінці листопада безпосадочних польотів між Києвом і Пекіном сучасним комфортабельним Боїнгом-767 (замість нинішнього Ту-154 М) дасть змогу активізувати роботу на туристичному напрямку.

Ольга ТАНАСІЙЧУК, власкор Укрінформу в Пекіні, спеціально для «ГУ».

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Київ

Візи можна буде оформити на кордоні

Громадяни України, котрі в'їхали до Угорщини до 1 листопада 2003 року без віз, безперешкодно зможуть залишити територію цієї країни до 30 листопада. Про це угорська сторона поінформувала МЗС України. Крім того, ті, хто з поважної причини не отримав візи в консульських установах Угорщини, можуть з 1 по 30 листопада 2003 року оформити безплатні транзитні й одноразові візи терміном дії до 15 днів на кордоні (за наявності фотографій). **За інформацією прес-служби МЗС України**, на українсько-угорському кордоні такі візи оформлятимуть у пункті пропуску «Захонь» (з українського боку — «Чоп»).

■ Брюссель

Бельгія відмовилася посилати війська до Іраку

Міністр оборони Бельгії Андре Флахаут заявив, що Бельгія не посилатиме свої війська до Іраку. За його словами, незважаючи на прийняту резолюцію стосовно Іраку, бельгійці виконуватимуть у цій країні лише гуманітарні місії.

■ Москва

Дубровка. Рік по тому

Учора, в річницю теракту на Дубровці, було відкрито пам'ятний монумент загиблим заручникам. Біля театрального центру встановлено гранітну стрілу, з вершини якої у небо злітають три журавлі, і стелу, на якій викарбувано імена 130 загиблих під час теракту заручників.

■ Нью-Йорк

Визначено кандидатів

Генеральна асамблея ООН схвалила кандидатури п'яти країн (Алжиру, Беніну, Бразилії, Філіппін і Румунії), яких буде обрано непостійними членами Ради Безпеки ООН у січні наступного року. Вони на два роки займуть місця Камеруну, Гвінеї, Сирії, Мексики і Болгарії, що нині є непостійними членами ООН і термін чийх повноважень минає 31 грудня.

■ Токіо

Міягі трясє

Землетрус силою 4,5 бала за шкалою Ріхтера стався в японській префектурі Міягі.

■ Баку

Відлуння виборів

Серед заарештованих під час сутичок влади з опозицією після виборів президента Азербайджану щонайменше 62 можуть бути засуджені на термін від чотирьох до 12 років. За даними Комітету з боротьби проти фальсифікацій виборів і репресій, унаслідок цих подій у Баку було заарештовано майже півтори тисячі осіб.

■ Сан-Себастьян

Баски визнали голод геноцидом

Парламент Країни Басків — автономної області Іспанії — визнав голодомор в Україні 1932—1933 рр. актом геноциду.

■ Сідней

Люди і ляльки

Візит президента США до Австралії супроводжувався бурхливими протестами проти дій США в Іраку. Під час виступу Буша в парламенті двоє депутатів від партії «зелених» обурювалися так голосно, що їх попросили залишити зал. Перед будинком парламенту зібрався тисячний натовп протестуючих. Над ним здіймалися ляльки Буша і прем'єра Австралії Джона Говарда, якого американський президент веде на повідку **(на знімку).**

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Заможне живе незаможно, тому сільському голові доводиться виступати в ролі прохача

САМОВРЯДУВАННЯ

Село Заможне Житомирського району, як неважко здогадатися, звалось так не завжди. Колись це була Шияцька Буда. Давши нову назву, намагалися досягти того, щоб вона відповідала дійсності. Від того залишились асфальтована дорога, що пролягає селом, котельня, яка мала опалювати громадські споруди в центрі (тепер, звичайно ж, не діє), колишній колгоспний магазин, що стоїть з вибитими вітринами — ніхто його купити не хоче... Все це та інше — мов спогад, що був тут колись колгосп імені Корольова, яким керував, зокрема, і Сергій Мельник, згодом депутат Верховної Ради України другого скликання, держсекретар Мінагрополітики. Але Заможному так і не судилося стати заможним. І це легко підтвердити цифрами. Сесія сільради затвердила обсяг доходів загального фонду бюджету в сумі 30980 гривень. З них 25207 гривень — дотація вирівнювання. Ще 2 тисячі гривень — додаткова дотація на зменшення диспропорцій між місцевими бюджетами через нерівномірність мережі бюджетних установ. Виходить, власних доходів — кіт наплакав.

А звідки їм узятися?

В селі немає інших суб'єктів господарювання, крім сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю (СТОВ) «Заможненське» і магазину. З єдиного податку, на якому працює магазин, сільрада має одержати за рік 100 гривень. Збір за розміщення об'єктів торгівлі — 10 гривень.

— Раніше хлібозавод, що в сусідньому районі, здійснював у нас виїзну торгівлю своєю продукцією, а ми бігали за тою машиною, щоб стягнути 3 гривні 60 копійок, — з іронією згадує сільський голова Раїса Андрух. — Потім звідти перестали приїжджати, бо й на бензин не втворювали.

50 гривень має надійти від державного мита. Ще 260 гривень — від власни-

ків транспортних засобів (до спеціального фонду).

Головне багатство села — то, звичайно, земля. Плата за неї — 60 гривень від районних електромереж і 1200 — з фізичних осіб, тобто селян.

— З деяких сімей і 24 гривні на рік за 60 соток одержуємо тільки після багатьох нагадувань, — зізналася Раїса Петрівна. — Є ще землі резерву, але вони «гуляють» — в оренду їх брати ніхто не хоче. СТОВ і ті площі, які в нього є, обробити неспроможний.

Від фіксованого податку, що його сплачує сільгоспідприємство, сільрада має одержати за рік 900 гривень. Найбільша стаття доходів — прибутковий податок з громадян. Це — 1391 гривня. Заробляли б люди більше, то й цифра була б вагоміша. Та звідки візьмуться високі зарплати? Засіяли тут були всьо-

го близько ста гектарів — житом та вівсом. Хоча ріллі в кілька разів більше. Теперішня молодь вже й не знає, як гарно квітли колись льони... Майже тисяча гектарів значаться як пасовища та сіножаті. Завдяки цьому ще мають худобу. Та вся вона вже утримується в одному тваринницькому приміщенні — решта порожні. А телят дедалі менше — видають їх у рахунок зарплати. Отож, хоч у СТОВ залишилося трохи більше як два десяткі чоловік, але й для тих роботи не вистачає. Хто тямущий до техніки, подався на кар'єри: неподалік від Заможного їх сім. А з-поміж тих, що залишилися, подекуди у селі, є й такі, що керівник СТОВ відійти від них боїться, коли техніка в полі: бо ще зіллють солярку й продадуть чи зразу на пляшку виміняють.

Сільрадою видано поки що лише три державні акти на право приватної власності на землю. Господарювати самостійно вирішили ті селяни, котрі в якийсь спосіб роздобули власну техніку. Масову заміну сертифікатів на акти здійснюватимуть на кошти американського проекту. Вже відомо, яку найпершу проблему доведеться долати, бо з цим уже не раз стикалися в поліських селах Житомирщини. На один сертифікат у Заможному припало по 6,31 гектара землі. Але ж ті поля, які давно плуга не бачили, позаростали лісом. Тому почати доведеться з перемирювання і важко сказати, по скільки гектарів ви-

паде насправді на кожного: не видавати ж акти на ті березові гаї, що шумлять тепер там, де колись жита колосились...

Які доходи, такі й видатки...

Один рядок запланованих бюджетних витрат сільради виявився зайвим: дитсадок так і не відкрився. Сільські жінки, роботи для яких нема, вирішили: навіщо вести туди дітей, ще й гроші платити... Крім старого приміщення дошкільного закладу є ще й довгобуд. Проект гарний вибрали — це ж для дітей. Колись давно там навіть батареї почали навішувати, та від них і сліду не залишилося. Була ідея все-таки добудувати цей дитсадок, але вже як школу, бо діти навчаються в будинку, з якого, кажуть, під час розкуркулення людей виселили. Та хто грошей дасть?

Якщо кошти на школу — проблема районного бюджету, то фельдшерсько-акушерський пункт передали сільраді. За рік треба вкластися в 5888 гривень, запланованих на його утримання. З них 3834 гривні — на оплату праці фельдшера й санітарки. Якщо відкинути від цієї суми нарахування на зарплату, можна здогадатися, скільки заробляють працівники ФАПу. 1547 гривень заплановано на утримання бібліотеки. З них 1100 — на оплату праці (теж разом з нарахуваннями). На півставки працює і завідувач клубу — ті самі 1100 гривень на зарплату в бюджеті, до того ж

має заробити на платних послугах (читай: на диско-теках) 500 гривень. А там три грубки в аварійному стані, треба думати, де й за що придбати вогнетривку цеглу.

Найбільша стаття витрат — утримання органу місцевого самоврядування: 16818 гривень, з яких 10425 на оплату праці чотирьох працівників, з сільським головою включно. Гостро відчувається нестача ще одної посади — землевпорядника: це серйозна проблема для всієї області, та де взяти кошти. Було раніше в сільраді два телефони, проте від одного вже довелося відмовитися — для економії грошей.

«Шукайте спонсорів»

— Сільський голова — звучить солідно. Але фактично це прохач. Нам так і кажуть: шукайте спонсорів, — розповідає Раїса Петрівна.

На 9 Травня спонсором стає сільський магазин, що колись належав споживчому товариству, а тепер — приватний. Готує подарунки для ветеранів війни, накриває святковий стіл. Нині проводять ремонт у сільраді — випросили фарбу.

Попереду зима, треба опалювати і сільраду, і ФАП. 260 гривень, щоб купити дров, у бюджеті є. Але ж їх треба ще привезти. СТОВ виділило трактора, солярку. А сільському голові довелося думати, чим заплатити людям, які вантажили їх, розпилювали, заносили — щоб не розікрали. Сподівалися, як і раніше, ще й на брикет, та

от попередили: цього року його взагалі немає. А осиковими дровами добре брикет розпалювати, але в сильний мороз ними не нагрієшся. Отож доведеться сільському голові, очевидно, подбати про кожу-ха.

— Он там, за магазином, — розповідає Раїса Петрівна, — є вуличка, яка завдавала всім чимало клопотів. Як дощ, так і пройти неможливо було. Люди обминали калюжі та вибоїни взагалі чужими городами. Хоча кар'єри й не на нашій території, усе ж звернулася за допомогою до керівництва одного з них. Керівник пообіцяв, але — «пізніше». Знову телефоную, і знову керівникові якісь проблеми заважають. Але не всі такі... Почула, що люди дуже гарно говорять про пана Удота з «Юністоуну». Наваялилася звернутися: допоможіть, мовляв, Миколо Івановичу. Той спершу здивувався, чого це раптом його про це просять і яке відношення ми до них маємо. Пояснила, що грошей у нас на це в бюджеті хіба що на дві машини щебеню вистачить. Через деякий час він сам приїхав подивитися, що в нас відбувається. А за кілька днів зателефонував: через півгодини буде колісний екскаватор, а за годину і я приїду. На жаль, таких керівників, які розуміють життя простих людей, мало...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Кримській Конституції — п'ять років

Прийняття Конституції АРК підсумувало численні суперечки про правовий статус Кримської автономії, місце і роль у становленні молодій Української держави як невід'ємної її частини. На цьому наголосив Голова ВР АРК Борис Дейч на урочистих зборах, присвячених п'ятиріччю ухвалення Основного Закону автономії.

За словами Б. Дейча, прийняття Конституції АРК розвіяло ілюзії минулих років, заспокоїло громадсько-політичну ситуацію на півострові й створило необхідну правову основу для конкретних справ. Глава представницького органу автономії зазначив важливість об'єднання зусиль усіх органів влади в наведенні порядку під час розподілу землі сонячного півострова, щоб Основний Закон не був «документом, про який згадують лише в чергову річницю».

Крім того, за високий професіоналізм, працьовитість, відданість обраній справі Борис Дейч та кримський прем'єр Сергій Куніцин вручили високі нагороди групі кримчан.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Фото Володимира СІРЯЧЕНКА.

Два десятиліття Наталія Гонтаренко працює в Боромлянській сільській раді Тростянецького району Сумської області, з них майже половину — заступником сільського голови. Серед усіх нагальних питань, які повсякденно їй доводиться розв'язувати, чільне місце посідає турбота про соціальну захищеність малозабезпечених верств населення. І про те, що Наталія Федорівна в цей нелегкий час прагне наполегливо відстоювати інтереси своїх виборців, свідчать добрі відгуки та численні адресовані їй подяки жителів сіл її сільської Ради.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

У подарунок — друковане слово

Благодійний фонд народного депутата України від Черкащини **Віктора ТИМОШЕНКА** опікується не лише соціальною програмою для виборців. Другий рік поспіль коштом добровільних надходжень фонд передплатує для всіх шкіл, бібліотек, будинків культури та ветеранів війни і праці округу газету «Голос України».

— Ми вдячні Віктору Анатолійовичу й за те, що він удруге подарував парафіянам Смілянського, Кам'янського

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

У КОМІТЕТАХ ВР

Руйнівні процеси зупинити складно

Сьогодні у Львові та Львівській області завершується виїзне засідання Комітету Верховної Ради з питань культури і духовності.

Народні депутати розпочали роботу з «круглого столу», присвяченого обговоренню дієвості чинного законодавства про музеї, охорону культурної спадщини. Питанням номер один залишається фінансування реставраційно-відновлювальних робіт у комплексі історичної забудови Львова, що занесена до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Поки що руйнівні процеси зупинити складно: час невблаганний до старих будівель. Проблему збереження того, що належить світовій цивілізації, годі вирішити місцевими зусиллями...

Утім, в області вже напрацьовано механізм поєднання державної підтримки та місцевої ініціативи. Промовистий приклад — відбудова замків Львівщини. Олеський замок уже давно функціонує як філія Львівської галереї мистецтв. 18 травня наступного року буде відкрито комплекс пам'яток архітектури «Золочівський замок», у друге дихання котрого вклали кошти облдержадміністрація, меценати. А студенти мистецьких вузів постійно проходять тут практику. Результат — навч. Реставровану пам'ятку, як пересвідчилися народні депутати, можна буде гармонійно поєднати з розвитком туризму.

Члени комітету оглянули також комплекс об'єктів, що реставруються з нагоди 400-річчя надання Жовкві Магдебурзького права. Цей ювілей відзначатимуть у листопаді.

Сьогодні комітет підсумує результати роботи і візьме участь в урочистостях з нагоди 150-річчя Державної музичної академії імені М. Лисенка.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Еліта нації і синдром маргіналізації

ТЕМА ДЛЯ ДИСКУСІЇ

Трагедія незатребуваного інтелекту

11 лютого цього року в «Голосі України» вміщено інтерв'ю з академіком НАНУ, народним депутатом України Петром Толочком під назвою «Інтелект — джерело життєдайності нації». Автор, зокрема, зазначає: «Інтелект народу — це сукупний розум, який в усі часи знаходив своє виявлення в діяльності його еліти. Чим вищий загальний рівень освіченості й культури народу, тим потужнішою є його інтелектуальна складова, тим більші можливості для виходу найталановитіших представників на рівень світових досягнень». Логічно додати: і навпаки у тій же прогресії.

В оцінках і висновках П. Толочка бринить глибока громадянська стурбованість долею основного носія інтелекту нації — інтелігенції, проблемою збереження й примноження інтелектуального набутку. Ця тема невіддільно пов'язана зі ще однією безперечно знаковою для нашого сьогодення проблемою. А саме: що таке національна еліта, чи є вона в Україні, а якщо так, то яка ж вона у своїй визначальній сутності і яке місце посідає у сучасному суспільстві? Обидві проблеми, їх поглиблене осмислення та публічне висвітлення для нинішнього суспільства багато в чому є справді доленосними.

Інтелект нації має ту унікальну і визначальну особливість, що працює усе, що виховується упродовж епох і століть. Тоді як «спустити», розтринькати його, оптом чи вроздріб, можна за якихось 10—12 років.

Маргіналізація в ополонці «перехідника»

Голова Верховної Ради Володимир Литвин у доповіді на Інтелектуальному форумі говорив про тих, хто не виїхав з України у пошуках застосування свого інтелектуального надбання і кращої долі: вони у домі Вітчизни-мачухи почувуються «кимось на зразок переміщених осіб через різке падіння свого соціального статусу і престижу, невitreбуваність професійних знань та досвіду, через необхідність освоювати якийсь інший вид діяльності для елементарного виживання. Причому (що теж не додає оптимізму), вже без особливих шансів повернутися на попередній соціальний шабель.

По-науковому такі процеси називаються маргіналізацією. І найочевидніший (як і найбільш руйнівний) їх результат — у відриві багатьох індивідумів і цілих груп та прошарків населення від звичного середовища, від кола занять та укладу життя, де вони мали можливість хоча б для часткової самореалізації і почувалися більш-менш комфортно у психологічному плані. Що це означає і до чого може призвести, гадаю, зрозуміло.

Нам треба зробити все можливе і неможливе, щоб повернути Вітчизні її розум і руки, здібності й таланти. Україна не повинна стати... підтвердженням сумно відомої тези про те, що «у кожному столітті є своє середньовіччя».

А ми багато у чому таки скотилися до такого собі маргінального «середньовіччя». Відповідним чином це вочевидь наклалося на стан морально-психологічного, соціального та економічного «здоров'я» нації і держави.

Так замулюються джерела інтелектуальності

Щодо тези В. Литвина — «зробити все можливе і неможливе...». Конче треба! Інтелігенція — за. Але ж основні рушійні важелі й засоби не в її розпорядженні. Тут практично все залежить від того, чи зацікавлена у цьому держава. Але історичний парадокс полягає у тому, що взаємини між владою й інтелектом практично ніколи не були безконфліктні.

Наведу ще одне промовисте визнання В. Литвина: «Нині відчуття таке, ніби живемо за умов неоголошеної війни і в атмосфері всезагального пригнічення маємо продемонструвати світові велич свого духу. Звичайно, за допомогою «агрономів» інформаційного поля».

Що й зрозуміло. Адже оптимальна модель взаємодії по лінії держава—інтелект все ще перебуває у процесі становлення. Потреба в інтелекті стає дедалі відчутнішою в багатьох сферах життя. Водночас затребуваність наявних мозкових ресурсів гальмується. Парадокс? У чому — так, а в чому й закономірність нашого достатньо парадоксального буття.

Ми — свідки того, як стрімко розвивався процес соціального і майнового розшарування, множився прошарок «нових українців». І сьогодні можна говорити про фактичне сформування чітко означеного класу — нової української буржуазії. Вона виробляє свої правила гри, свою мораль, свої пріоритети. Один з яких — будищо випнутися в еліту. Входження до складу олігархічно-кланових угруповань або ж віддане їм слугування для багатьох відчужає заповітні двері, за якими — посади і, відповідно, доступність влади.

Вочевидь, враховуючи нинішню ситуацію, відомий адепт справжньої національної еліти академік Петро Толочко нещодавно зазначав: «Великих збитків завдають періодичні ревізії українського інтелектуального олімпу, які дезорієнтують націю щодо її здобутків і героїв. Ми не прирошуємо інтелект, а шоразу «відроджуємо» його на основі нових ідеологічних засад. При цьому в більшості випадків зрікаємося сподіяного нашими далекими (і не дуже) пращурами. Це надзвичайно збитковий шлях розвитку».

Мал. Вадима СИМОНОВИ.

Варто звернути особливу увагу, якого висновку з цього доходить П. Толочко: «Врешті-решт слід визначитися: якщо нам є що відроджувати, тоді не таким уже безпросвітним було наше минуле. Якщо ж від цього стереотипу не можемо відмовитися, тоді не слід говорити і про відродження».

Поза сумнівом, відродженням та створенням належних умов для подальшого розвитку національного інтелектуального потенціалу повинні займатися особи компетентні, зокрема й передусім ті, кого самих по праву можна віднести до справжньої еліти. А чи густо їх у структурах нинішньої влади? Ох, на жаль...

Замість еліти — НЕелітарна номенклатура

А хто нині має реальну владу в Україні?

У нас зазвичай високу посаду багато хто ладен ідентифікувати з елітарністю. Мабуть, тому останнім часом дедалі частіше, з очевидною нав'язливістю у ЗМІ повторюється: «національна еліта», «нова еліта», «молода еліта». А насправді у своїй більшості діловий та особливо моральний потенціал цих самоназванців доволі убогий. Зате амбітності та зарозумілості —вище голови!

Тепер ось вірус самозвеличення та пихатості начебто вищовартості викликав нову мутацію: міщани посунули у дворянство! Нехай за долари куплене, скоріше, віртуальне, та все ж... І наштампували понад три сотні «превосходительства», «шевальє» та, вибачте, «шевалюх». Однак чи наблизили оті куплені титули їх носіїв бодай на крок до справжньої елітарності? Зрозуміло, що ні, бо ні розуму, ні шляхетності ні за які гроші не купиш. У даному разі все сказано словами колись популярної пісні: «Каким ты был, таким ты и остался...»

Можливо, дехто кине мені в упередженості. Тож пошлюся на свідчення особи безперечно неупередженої і авторитетної. Це президент фонду «Український вимір» Ярослав Лесюк. Завдання фонду — дослідження перспектив українського суспільства та процесів формування національної еліти. І на запитання, який зміст він вкладає у поняття «українська національна еліта», Я. Лесюк зазначив: «Формально вона існує. Проте переважно це управлінці вищого рівня, тобто еліта за посадою. Нашу еліту можна назвати неелітарною і в

силу того, що вона лише народжується, і в силу того, що не має низки специфічних рис. Ну хоча б загостреного почуття особистої відповідальності за справу, за своє добре ім'я, за вищі державні інтереси. У нас немає еліти, натомість є номенклатура, яка обстоює переважно корпоративні, кланові інтереси».

То ось хто, як бачимо, керує державою і нами заодно! Тож мимоволі пригадалося, як кілька років тому з парламентської трибуни народний депутат Юрій Оробець застерігав: «Сьогодні в Україні маємо корумпований маразм. А якщо вже зараз не вживемо застережних, законодавчо закріплених заходів, то незабаром матимемо диктатуру корумпованого маразму». Схоже, на нього тоді зійшов дар пророцтва — про лихо тодішнє і сьогочасне...

Тож зрозуміло, що з такою «елітою» справді демократичну, правову, соціальну державу побудувати неможливо. Відтак історично виправданою потребою є рішуча зміна курсу політичного і соціального устрою держави. Доки є час і здорові сили в суспільстві, здатні вивести Україну із глухого кута.

***

А що стосується справжньої національної еліти, як визнав В. Литвин у доповіді на Інтелектуальному форумі України, «присутність таких людей в органах влади не можна назвати широкою». Сказано досить обтічно. Зате далі — конкретніше: «Ключова проблема стоїть у площині збереження та зміцнення прошарку носіїв наукових знань і високих технологій, успадкованих від Радянського Союзу, забезпечити наукові школи від руйнування, а покоління інтелектуалів — від розриву наступності та неперервності їхніх справ і традицій».

У широкому плані треба виходити з того фундаментального принципу, що в інтелекті — найважливіший стратегічний ресурс держави і народу. Не зрозумівши цього... ми неминуче опинимося на узбіччі цивілізованого поступу. До того ж без реальних шансів коли-небудь піднятися на більш гідний шабель. Це буде злочин перед майбутнім України, прийдешніми поколіннями її Народу».

Усвідомлення цієї доленосної істини сьогодні має стати своєрідним тестом на патріотизм. І нехай не зрадить нас у цьому наша громадянська совість і честь.

Іван ДМИТРЕНКО.

У НОМЕР

Кожний конкурс має свого лауреата

Навіть такий одіозний, як «Геббельсівська премія-2003»

Захист свободи слова в Україні став справою честі не тільки міжнародних інституцій на кшталт американського Комітету оборони прав журналістів, а й вітчизняних волонтерів. Цією «дорослою справою» перейнялося і Всеукраїнське об'єднання «Молодь — надія України»: вже кілька років воно визначає лауреатів «Геббельсівської премії». За словами лідера «надії» Вадима Гладчука, щорічну громадську відзнаку вручають громадянам України «за видатний особистий внесок у відродження фашистських методів роботи із засобами масової інформації, цензуру, протизаконний тиск на журналістів державними службовцями». Нині, зізнався Вадим, особливо важко було визначити переможця, адже перелік номінантів свідчить, що за «видатним особистим внеском» не видно незайманого ефіру. Дмитро Корчинський, Володимир Заманський, Дмитро Джангіров, Сергій Васильєв...

Ці та інші кандидатури широко обговорювалися на сайтах «Української правди» та «Майдану». За демократичністю Інтернет-дискусія не поступалася «Народній платформі» на каналі «Інтер»: тим паче що тут ніхто не фільтрував «базар». І все-таки, на превеликий жаль їхніх глядачів, ні обидва Дмитри, ні ретропубліцист Заманський не прикрасили собою славний список переможців. Не прорвався цього року і минулорічний лауреат головний інформатор АП Сергій Васильєв: переможцем конкурсу одностайно визнано Віктора Медведчука.

Члени велелюдного журі вважають, що «сьогодні є об'єктивні підстави називати адміністрацію Президента ворогом преси номер один... Свідченням цього є скандальні «темники» і ... «заслані козачки». Як зазначає Вадим Гладчук, вони «окупували ЗМІ, відродивши радянську цензуру в мас-медіа... Це прояв глибокої кризи в галузі державної інформаційної політики, загострення якої розпочалося з приходом в АП Віктора Медведчука».

Хто з цим фактом рішуче не погоджується, ризикує потрапити в черговий перелік номінантів. Що ж, ризикувати не будемо...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

АКТУАЛЬНО

3 газом добре

Балашівка — двадцять друге село у Березнівському районі, куди цими днями прийшов природний газ. Будівництво чотирикілометрового підвідного газопроводу вартістю 300 тисяч гривень здійснено в рамках чорнобильської програми за рахунок чорнобильських коштів, спонсорських внесків, а також коштів, виділенню яких сприяла обласна держадміністрація та народні депутати України.

Наприкінці листопада «блакитне паливо» прийде і в інші села району.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

ФОТОФАКТ

На машинобудівному заводі Могилів-Подільського Вінницької області проведено спільні комплексні навчання органів управління МНС України і сил цивільної оборони міста.

На знімку: відпрацьовується евакуація ураженого пожежою.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

Дах над головою: теорема і аксіоми квадратури дому

Обговорюємо проект нового Житлового кодексу

Шановні читачі!
У червні 2003 року Кабінет Міністрів вніс на розгляд Верховної Ради України проект Житлового кодексу України. Головним комітетом з розгляду цього законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту, житлово-комунального господарства і зв'язку. Зважаючи на надзвичайну важливість Житлового кодексу для забезпечення конституційних прав громадян, створення сприятливих умов для самостійного будівництва та придбання житла у власність і його подальшого використання, а також можливість впливу норм кодексу на долю багатьох сімей, комітетом було прийнято рішення про його обговорення на засіданні «круглого столу», яке відбудеться 28 жовтня в Одесі. На запитання «Голосу України» відповів голова профільного комітету ВРУ Валерій Пустовойтенко.

Власників — більшість

— Валерію Павловичу, скажіть, будь ласка, наскільки проект Житлового кодексу України відрізняється від чинного Житлового кодексу Української РСР?

— У Житловому кодексі Української РСР та чинному законодавстві України відсутні такі правові поняття, як право власності на житло, соціальне житло, кредити на будівництво та придбання житла, реприватизація житлових приміщень, оренда житла, плата за житло, об'єднання забудовників, товариства власників житла, а також відсутні визначення кола осіб, які потребують соціального захисту, існують обмеження щодо розмірів житлових приміщень, які будуються громадянами за їх кошти. Тому без створення належного правового поля громадяни України і насамперед ті, хто перебуває на обліку для поліпшення житлових умов, не мають умов для реалізації своїх конституційних прав на житло. Враховуючи те, що майже 80 відсотків громадян України набули право власності на житло, актуальним для багатьох з них є врегулювання питання використання приватних приміщень для здійснення підприємницької діяльності, умови та правила переведення житлових приміщень у нежитлові тощо.

Зокрема, статті 7 та 8 викликали нарікання, що вони начебто обмежують право власників займатися бажаним видом діяльності. Однак норми, якими визначено, що власник володіє, користується і розпоряджається належним йому майном та має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать закону, повністю кореспондуються з нормами Закону України «Про власність» та Цивільного кодексу. Одночасно зазначеними законами визначено, що у випадках і в порядку, встановлених законодавчими актами України, яким і має стати Житловий кодекс, діяльність власника може бути обмежена або припинена.

Ключовими нормами, які введено у нову редакцію законопроекту, є інститут соціального житла, зобов'язання держави по відношенню до тих громадян, які перебувають на квартирній черзі, права та обов'язки власників житла щодо його утримання та оплати житлово-комунальних послуг, реприватизація житла. Запропонований проект Житлового кодексу покликаний врегулювати питання надання житла громадянам у разі вилучення земельної ділянки, на якій

розташоване їхнє житло, для державних та громадських потреб.

Стаття 1 запропонованого законопроекту дає тлумачення необхідних правових понять, які визначатимуть та забезпечуватимуть регулювання правовідносин, що виникають під час реалізації громадянами свого конституційного права на житло. Однак, враховуючи висновки експертизи, треба зосередити увагу на тому, щоб у тексті кодексу не траплялися розбіжності між юридичними термінами.

Новими є статті «Переведення житлових будинків, житлових приміщень у нежитлові», «Порядок використання нежитлових приміщень», «Повноваження місцевих державних адміністрацій» в частині реалізації житлової політики, що кореспондується із Законом України «Про місцеві державні адміністрації», «Реприватизація житла», оскільки Законом України «Про приватизацію державного житлового фонду» це питання не врегульовано, «Плата за житло», яка визначає складові плати за житло (плата за найм житла, плата за утримання будинків та прибудинкових територій, плата за комунальні послуги, відрухування на капітальний ремонт). Введено главу «Управління житловим фондом. Утримання та реконструкція житла. Державний нагляд за використанням та утриманням житлового фонду». У розділі «Вирішення житлових спорів» зроблено спробу зібрати всі статті, що регулюватимуть повноваження наймача права користування житлом, а також порядок надання житла у зв'язку із виселенням з різних причин з державного та комунального житлового фонду. У розділі «Прикінцеві положення» передбачено поетапне введення окремих статей кодексу, зокрема, виселення громадян із займаного житла без надання іншого житла не може застосовуватися до сімей, перед якими є заборгованість із заробітної плати, а реєстрацію прав власності на житло пропонується здійснювати відповідно до Закону України «Про реєстрацію прав власності на нерухоме майно» після його прийняття Верховною Радою України. Редакційно змінені статті «Ремонт житлових будинків» та «Реконструкція житлових будинків».

Нова редакція Житлового кодексу не закритий документ, він пройшов узгодження у всіх міністерствах та відомствах, пройшов експертизу Головного

науково-експертного управління Верховної Ради України. Вже є певна кількість зауважень та пропозицій, які опрацьовуються і, безперечно, враховуватимуться у подальших редакціях. Однак найголовнішим завданням сьогодні є прийняття законопроекту у першому читанні, щоб була можливість його доопрацювання. Дуже важливою є участь громадськості та органів місцевого самоврядування в обговоренні законопроекту.

Ваше право на квартиру

— Як поділяється власність на житло?

— За формою власності житловий фонд пропонується поділити на чотири види — приватний, державний, комунальний та на той, що перебуває у спільній власності різних суб'єктів приватної, державної та комунальної форм власності. За призначенням він поділяється на три категорії: житловий фонд загального призначення; житловий фонд соціального призначення (житло, яке надається громадянам, що потребують соціального захисту і поліпшення житлових умов) та житловий фонд спеціального призначення (службове житло, житло, розташоване

у військових містечках, гуртожитки, будинки-інтернати, маневрений житловий фонд та житло для безпритульних і вимушених переселенців, або так звані готелі-притулки. У цьому ж розділі врегульовано питання переведення житлових будинків та житлових приміщень у нежитлові та визначено, якими видами діяльності дозволяється займатися у таких нежитлових приміщеннях. Розмежовано повноваження Кабінету Міністрів України, місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в реалізації державної житлової політики.

У другому розділі проекту кодексу «Реалізація прав громадян на житло», який містить 2 глави та відповідно 8 і 5 статей, визначено основні норми щодо порядку реалізації прав громадян на житло і умов його будівництва та придбання.

Зокрема, квартирну чергу буде переглянута та диференційовано: на категорії громадян, які мають право на одержання житла позачергово та у першу чергу, і тих, хто має право на отримання соціального житла. Перша та друга із зазначених категорій громадян будуть мати

право на одержання кредитів для будівництва чи придбання житла відповідно поза чергою та у першу чергу. Причому житло, побудоване чи придбане за власні кошти, не обмежуватиметься за площею.

Передбачено норму щодо реприватизації житла, оскільки цього вимагають реалії життя, а Законом України «Про приватизацію державного житлового фонду» це питання не врегульовано.

Розділ III «Користування житлом» узагальнив основні положення щодо порядку надання житла та користування ним у фонді соціального, загального та спеціального призначення, а також основні норми володіння, користування і розпорядження житлом, що перебуває у приватній власності. В цьому розділі розтлумачується поняття соціального житла.

Пропонується відмовитися від поняття «квартирна плата» і ввести норму «плата за житло», яка включатиме такі складові: плата за найм житла, плата за

утримання будинків та прибудинкових територій, плата за комунальні послуги та відрухування на капітальний ремонт. Граничний розмір оплати населенням житла встановлюватиметься Кабінетом Міністрів України залежно від середньомісячного сукупного доходу сім'ї. Це новий підхід і він потребує обговорення.

Главою також регулюються питання щодо порядку та умов бронювання житла тимчасово відсутніми громадянами та обміну житла.

Розділ IV називається «Управління житлом. Утримання та реконструкція житла» і встановлює загальні принципи управління житлом власником, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків чи уповноваженим ними органом. Передбачаються норми щодо ремонту та реконструкції житлових будинків, положення щодо відповідальності за порушення житлового законодавства, які узгоджені з нормами прийнятого Верховною Радою Цивільного кодексу України, що набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Розділом «Прикінцеві положення» передбачено поетапне введення окремих статей кодексу після прийняття Верховною Радою деяких інших законопроектів, зокрема, Закону України «Про реєстрацію прав власності на нерухоме майно».

— Чи передбачається змінити порядок квартирної обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов?

— Так. По-перше, стаття 16 визначає, що «громадяни мають право відповідно до своїх потреб і можливостей побудувати, придбати у власність або держати житло у найм».

Громадяни мають право відповідно до своїх потреб і можливостей побудувати, придбати у власність або держати житло у найм

вати, придбати у власність або одержати житло у найм у порядку, передбаченому цим кодексом та іншими актами законодавства.

Підстава для визнання громадян такими, що потребують поліпшення житлових умов, доповнені конкретними пунктами, а умови обліку та забезпечення житлом громадян по-

винні регулюватися підзаконним актом (Правилами, які затверджуються урядом), оскільки будь-який підзаконний акт може детальніше визначити всі нюанси.

Відповідно до законопроекту такими, що потребують поліпшення житлових умов, вважаються громадяни, які не мають житла (бездомні, безпритульні, постраждали від стихійного лиха й інші); забезпечені житловою площею нижче від норми, що встановлюється органами місцевого самоврядування; мають важкі форми деяких хронічних захворювань, у зв'язку з чим не можуть проживати в одній кімнаті з членами своєї сім'ї (перелік таких захворювань затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я); проживають у гуртожитку або наймають житло у приватному житловому фонді; працюють на підприємстві, в установі, організації і користуються службовим житлом не менш як п'ять років; проживають у ветхому і непридатному житлі та у

Облік громадян на отримання житла з фонду соціального та загального призначення здійснюється окремо. При цьому час перебування на обліку на отримання житла з фонду одного призначення не зараховується у разі взяття на облік на отримання житла з фонду іншого призначення

квартирі, що не відповідає вимогам державних будівельних норм; проживають в одній кімнаті по дві і більше сім'ї (незалежно від родинних зв'язків), а також особи різної статі віком старше дев'яти років (крім подружжя).

До речі, облік таких громадян може вестися і на рівні місцевих органів влади, і на підприємствах, в установах та організаціях, незалежно від форми власності, за рішенням їх органів управління.

Облік громадян на отримання житла з фонду соціального та загального призначення здійснюється окремо. При цьому час перебування на обліку на отримання житла з фонду одного призначення не зараховується у разі взяття на облік на отримання житла з фонду іншого призначення.

Контроль за додержанням норм у наданні житла на підприємствах, в установах, організаціях здійснюється Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями, виконавчими комітетами міських, селищних і сільських рад за місцем знаходження підприємства, установи, організації. На жаль, у поданому законопроекті не врахована участь громадськості у контролі за цим процесом, а будь-яке демократичне суспільство має забезпечувати відкритість суспільно значущих рішень та їх підконтрольність громадськості.

Регламентовано новим законопроектом і правила взяття на облік громадян, які навмисне погіршили свої житлові умови, тобто продали або обміняли своє житло, навмисне його зіпсували. Протягом п'яти років вони не матимуть права претендувати на взяття їх на облік.

Залишаються також категорії громадян, які мають право позачергового отримання житла з фонду соціального та загального призначення. Це гро-

мадяни, житло яких унаслідок надзвичайної ситуації стало непридатним для проживання; інваліди війни та прирівняні до них інші категорії громадян; особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і віднесені до I і II категорії; особи, направлені на роботу за контрактом або переведені на роботу з іншої місцевості; особи, які повернулися з державного раніше житлового приміщення; громадяни, житло яких підлягає знесенню.

Статтею 20 також врегульовано черговість отримання житла окремими категоріями громадян. Так, у першу чергу надається житло учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них, учасникам війни; інвалідам I і II групи (крім інвалідів війни); громадянам з важкими формами деяких хронічних захворювань за переліком, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я; сім'ям та одиноким матерям і батькам, які мають трьох і більше дітей, а також у разі народження близнюків; сім'ям, які мають дитину-інваліда віком до 16 років або інва-

ліда з дитинства I і II групи; молодим сім'ям, у яких вік кожного з подружжя не досягає 30 років; звільненим у запас або у відставку офіцерам і військовослужбовцям Збройних Сил України та інших військових формувань, які проходили службу за контрактом або перебували на кадровій військовій службі; Героям України, Героям Радянського Союзу, Героям Соціалістичної Праці, а також особам, яких нагороджено орденами Слави, Трудової Слави, «За службу Батьківщині» трьох ступенів, чотирма і більше медалями «За відвагу»; сім'ям осіб, які загинули під час виконання службових або громадських обов'язків (у тому числі під час рятування життя людини) та на виробництві; особам, що одержали на виробництві травму або професійне захворювання, у зв'язку з цим не можуть проживати в одній кімнаті, гуртожитку з іншими особами. Питання про першочергове надання житла вирішувється на підставі медичного висновку.

Проектом передбачено, що житлове приміщення надаватиметься громадянам у державному та комунальному житловому фонді загального призначення у межах норми загальної площі, яка періодично переглядатиметься та встановлюватиметься Кабінетом Міністрів України.

— Що буде з тими, хто по 10—15 років стоїть у черзі на отримання квартири?

— Проектом передбачено перегляд та диференціацію квартирної черги на категорії громадян, які мають право на одержання житла позачергово й у першу чергу, та на тих, хто має право на отримання соціального житла.

Перша та друга категорії громадян матимуть право на одержання кредитів для будівництва чи придбання житла поза чергою та у першу чергу відповідно.

Фінансування будівництва житла та умови кредитування

житлового будівництва не є нормами Житлового кодексу. Вони повинні внаслідок встановлення інших законодавчих актів.

3 соціального не виселять?

— **Що таке соціальне житло і хто має право на його отримання?**

— Інститут соціального житла — це одна з ключових норм проекту. Це житло, що надається державою та органами місцевого самоврядування громадянам України, які потребують соціального захисту, безоплатно або за доступну плату. Категорію осіб, які мають право на житло у фонді соціального призначення, та норму надання такого житла буде встановлено Кабінетом Міністрів України.

Нормами цього законопроекту регулюється лише порядок надання соціального житла, а також правила користування ним.

Порядок надання житла з фонду соціального призначення передбачає, що надання громадянам житла з фонду соціального призначення здійснюється на підставі рішення органів місцевого самоврядування. Підставою для заселення житла у фонді соціального призначення є договір найму соціального житла. При цьому слід розуміти, що це житло не підлягає бронюванню, продажу, викупу, приватизації та передачі в піднайм. Якщо, припустимо, громадянин покращив своє матеріальне становище настільки, що перестає вважатися таким, що потребує соціального захисту, він повинен звільнити займане соціальне житло, придбавши або побудувавши собі інше. Однак проектом не передбачається виселення наймача з соціального житла. Це питання також потребує подальшого доопрацювання.

Форма типового договору найму житла у фонді соціального призначення затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Плата за житло у фонді соціального призначення встановлюється тим органом, який надав це житло. Облік громадян, які потребують соціального захисту і забезпечуватимуться житлом за рахунок держави, передбачається вести лише за місцем проживання у місцевих органах самоврядування. Житло надаватиметься їм за нормою, яку встановить Кабінет Міністрів України, на підставі рішення органів місцевого самоврядування та з урахуванням черговості. Формуватиметься фонд соціального житла також органами місцевого самоврядування шляхом будівництва нового житла, реконструкції наявних житлових будинків, переобладнання нежитлових будинків у житлові, передавання в державну та комунальну власність житла, вилученого на підставі судових рішень, що підлягають примусовому виконанню, добровільного дарування або визнаного в установленому порядку безгосподарним, а також шляхом придбання житла.

— **Чи можна буде приватизувати квартиру або кімнату у житловому фонді соціального призначення і в чому різниця між житлом соціального призначення і житлом загального призначення?**

— На першу половину запитання можна відповісти коротко. Статтею 27 встановлюється право громадян України на приватизацію державного та комунального житла. Зокрема, громадяни України, які користуються житлом у державному та комунальному житловому фонді загального призначення на умовах договору найму, мають право на приватизацію займаного житла на підставах і в порядку, визначених Законом України «Про приватизацію державного житлового фонду».

Житло фонду соціального та спеціального призначення приватизації не підлягає. А от щоб відповісти на другу, слід розібратися, в якій формі власності перебуватиме житловий фонд відповідно до нового Житлового кодексу.

Перше — це приватний житловий фонд, суб'єктами права власності на який є як фізичні особи, так і юридичні (організації, підприємства, установи). Друге — державний житловий фонд, який складається з об'єктів житлового фонду, що належать державним підприємствам, установам та організаціям на праві повного господарського відання або оперативного управління. У цьому випадку суб'єктом права власності є держава. Третє — комунальний житловий фонд, який належить на праві власності територіальним громадам. І четверте — житлові будинки, інші житлові приміщення, що перебувають у спільній власності різних суб'єктів приватної, державної, комунальної форм власності.

До фонду спеціального призначення належить також житло для тимчасового проживання переселених громадян (маневровий житловий фонд) та житло для безпритульних і вимушених переселенців (готелі-приtulки). Тобто, житловий фонд загального призначення — це те житло, яким його власник може розпоряджатися без обмежень, а соціальний житловий фонд вимагає виконання певних обов'язків і накладає чітко визначені обмеження у використанні як на власника, так і на наймача.

Плата за житло і прибуток сім'ї

— **Сьогодні власники і наймачі сплачують практично однакові суми квартирної плати. Яким чином передбачено врегулювати питання диференціації оплати за житло і чи не призведе це до збільшення плати за житло?**

— Це проблема, яка залишилася нам у спадок від колишньої системи господарювання, коли багатоквартирне житло було державним і держава встановлювала єдині для всіх розміри плати за нього. Сьогодні ситуація кардинально змінилася, і щоб уникнути тієї соціальної несправедливості, яка сьогодні є, новим законопроектом передбачено введення поняття плати за житло. Визначені

■ ■ ■

Загальна сума плати зростає, оскільки однією із складових квартирної плати стане обов'язкове відрахування населенням коштів на капітальний ремонт житла

проектом складові плати за житло відповідають державній політиці у житлово-комунальному господарстві. Так, плата за житло включає плату за наймання житла; плату за утримання житлових будинків і прибудинкових територій; плату за комунальні послуги (водопостачання, включаючи постачання привізною водою для господарсько-побутових потреб; централізоване гаряче водопостачання; водовідведення; газопостачання; електропостачання, а також вивезен-

ня твердих і рідких побутових відходів від житлових будинків садибного типу); відрахування на капітальний ремонт.

Плата за наймання житла — це плата за право користування житлом в державному та комунальному житловому фонді.

Перелік платежів за житло визначається договором між наймачем і власником, а також між власником і надавачем послуг залежно від конкретних умов. Складові витрат, пов'язаних з утриманням житлового будинку та прибудинкових територій, а також порядок та розмір плати на капітальний ремонт визначаються Кабінетом Міністрів України.

Обов'язок вносити плату за наймання житла, утримання житлових будинків і прибудинкових територій, за централізоване опалення і на капітальний ремонт у наймачів житлових приміщень та у власників житлових приміщень у багатоквартирному житловому будинку виникає з моменту укладення відповідного договору найму або договору про участь у витратах на утримання будинку та прибудинкової території. Наймачі, що проживають у будин-

яснення — Бюджетним кодексом України не передбачено віднесення видатків на капітальний ремонт житлового фонду до таких, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів.

Граничний розмір оплати населенням житла встановлюється Кабінетом Міністрів України залежно від середньомісячного сукупного доходу сім'ї. Лишається у силі інститут надання субсидій сім'ям, у яких плата за житло перевищує встановлений розмір витрат на його оплату. Порядок надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива визначається Кабінетом Міністрів України.

Плата за житло у фонді спеціального призначення встановлюється власником житла за тарифами, які не перевищують тарифів у державному та комунальному житловому фонді з урахуванням якості та комфортності житла.

Розмір плати за проживання у гуртожитках сімей, яким на-

ках державного та комунального житлового фонду, зобов'язані вносити плату за житло з моменту введення в дію цього кодексу.

Обов'язок вносити плату за комунальні послуги, крім централізованого опалення, виникає з моменту вселення в житлове приміщення в установленому порядку.

Сьогодні виникають запитання: «Чому я повинен платити за квартиру, якщо я в ній не живу?». Щоб вирішити його, новий законопроект передбачає норму, що в разі незаселення житлового приміщення державного і комунального житлового фонду його власник несе всі витрати з утримання цього житла і оплати комунальних послуг протягом часу, коли житлове приміщення не було заселене. Бо, якщо квартира у багатоквартирному будинку когось належить на праві власності, то власник повинен розуміти, що будинок утримується, прибирається, опалюється, і все це незалежно від того, живе власник у квартирі чи ні.

Зрозуміло, що загальна сума плати зростає, оскільки однією із складових квартирної плати стане обов'язкове відрахування населенням коштів на капітальний ремонт житла. Порядок накопичення таких коштів на спеціальних рахунках має бути затверджений Кабінетом Міністрів України.

Сьогодні обов'язок проведення капітального ремонту житлового фонду покладено на власників житла, і те житло, яке перебуває у власності територіальних громад, фінансується за залишковим принципом лише на 10% від потреби і перебуває у незадовільному стані. За розрахункової потреби на капітальний ремонт житла 2 млрд. грн. на рік витрачається лише 211 млн. грн. Цьому є по-

дано у користування одну чи кілька кімнат, встановлюється з розрахунку за 1 квадратний метр загальної площі.

Розмір плати за службове житло встановлюється з розрахунку за 1 квадратний метр загальної площі.

— **Чи залишиться відомче житло?**

— Так. Але, відповідно до чинного Господарського кодексу, відомчим вважається житло, що належить підприємствам, організаціям та установам на основі права господарського відання або права оперативного управління.

Викинути на вулицю?

— **Одне з найбільш актуальних питань — виселення з житла. Чи справді проект Житлового кодексу таке передбачає?**

— Не варто забувати, що і в чинному Житловому кодексі Україниської РСР є статті, які передбачають виселення із житла без надання іншого. Зокрема, у статті 116 «Виселення без надання громадянам іншого житлового приміщення» зазначається, що коли «наймач, члени його сім'ї або інші особи, які проживають разом з ним, систематично руйнують чи псують житлове приміщення, або використовують його не за призначенням, або систематичним порушенням правил соціалістичного співжиття роблять неможливим для інших проживання з ними в одній квартирі чи в одному будинку, а заходи запобігання і громадського впливу виявилися безрезультатними, виселення винних на вимогу наймача або інших заінтересованих осіб провадиться без надання іншого житлового приміщення. Осіб, які підлягають виселенню без надання іншого житлового приміщення за неможливістю спільного проживання, може бути зобов'язано судом замість виселення провести обмін займаного приміщення на інше житлове приміщення, вказане

заінтересованою в обміні стороною. Осіб, які самоправно зайняли житлове приміщення, виселяють без надання їм іншого житлового приміщення».

Тож не потрібно робити вигляд, що раніше радянське законодавство не передбачало таких жорстких заходів. До того ж норма виселення за нес-

■ ■ ■

Лишається у силі інститут надання субсидій сім'ям, у яких плата за житло перевищує встановлений розмір витрат на його оплату

плату комунальних послуг та плати за наймання житла є чинною нормою у багатьох законодавствах навіть найрозвинутіших країн світу.

Нова редакція Житлового кодексу також передбачає норми, за якими можна виселити громадян із займаного ними житла.

Так, стаття 93 передбачає виселення громадян, які самовільно зайняли житло, в судовому порядку без надання іншого житла. А статтею 94 передбачено інші підстави, за якими наймачі житла можуть бути виселені за рішенням суду. Зокрема і за те, що не вносять плату за житло протягом шести місяців поспіль без поважних причин. За позовом об'єднання співвласників будинку та підприємств, що надають житлово-комунальні послуги, суд може прийняти рішення про стягнення заборгованості з майна боржника, в тому числі шляхом примусового продажу належного йому житла та зарахування на його рахунок залишку після стягнення боргу та погашення судових витрат.

У разі коли стан багатоквартирного будинку, квартири в ньому, приватного будинку садибного типу визнано аварійним, громадянам, які підлягають негайному виселенню з цього будинку чи квартири, інше упорядковане житло надається власником будинку, а в разі його відсутності та власникам аварійних приватних будинків садибного типу — органом місцевого самоврядування.

Порядок визнання стану будинку чи квартири аварійним встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Статтею 97 регламентовано процес виселення з житла, розташованого у закритих військових містечках, з наданням іншого упорядкованого житла.

Статтею 99 передбачено виселення із службового житла без надання іншого житла, якщо після закінчення строку дії договору найму службового житла або припинення трудових відносин з підприємством, установою, організацією наймача або члени його сім'ї відмовляються його звільнити за рішенням суду. Виселення із службового житла з наданням іншого житла передбачено для таких категорій громадян: інваліди I та II групи; ветерани Великої Вітчизняної війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту»; батьки-вихователі у разі ліквідації сімейного дитячого будинку; особи, які пропрацювали на підприємстві, в установі чи організації, що надали їм це житло, не менш як десять ро-

ків; особи, звільнені з посади, у зв'язку з якою їм було надане службове житло, але які не припинили трудових відносин з підприємством, установою чи організацією, що надали їм це житло; особи, звільнені у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи чи організації або скороченням чисельності чи штату працівників; пенсіонери за віком; члени сім'ї загиблого під час виконання службових обов'язків або померлого власника професійного зах-

ворювання працівника, якому було надане службове житло; одинокі особи з неповнолітніми дітьми, які проживають разом з ними, до досягнення дітьми повноліття; особи, які отримали каліцтво на виробництві; військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, які прослужили за контрактом не менш як 10 років, звільнені у запас або у відставку, у разі відсутності в них або членів їх сімей іншого житла.

— **В проекті Житлового кодексу лише 100 статей. Чи вважаєте ви достатнім такий обсяг законопроекту, який має визначити ключові положення вирішення житлової проблеми?**

— По-перше, це не остаточний варіант Житлового кодексу. Цей варіант, безперечно, потребує доопрацювання. З ним працюватимуть і народні депутати, і фахівці, і представники громадськості, а тому кількість статей в остаточному варіанті може бути інша.

По-друге, не треба забувати, що Житловий кодекс — це основний законодавчий акт у житловій сфері, який створить правове поле утримання та збереження житлового фонду, а також регулюватиме правовідносини, що виникають під час реалізації громадянами України своїх конституційних прав на житло.

По-третє, прийняття його в першому читанні парламентом дасть змогу створити передумови для вирішення багатьох актуальних проблем у житловій сфері.

Наостанок хочу коротко висловити власні думки з цього приводу.

З огляду на всі проблеми, які сьогодні виникають у житловій сфері під час використання застарілих норм, новий Житловий кодекс потрібен, як повітря.

Та є кілька «але». Згідно з Регламентом Верховної Ради України на кожний законопроект Головне науково-експертне управління готує висновки. На цей законопроект висновок містить 20 досить гострих застережень та зауважень на 9 сторінках. Серед іншого зазначено, що проект Житлового кодексу не узгоджується з окремими положеннями Конституції, Цивільного кодексу та низки чинних законів. Звичайно, в такому вигляді, як його вніс Кабінет Міністрів України, законопроект мало прийнятний. На Комітет Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту, житлово-комунального господарства і зв'язку чекає велика робота з доопрацювання нового Житлового кодексу. Ми сподіваємося, що цю роботу буде виконано за участі широкого загалу.

Від імені комітету звертаюся до вас із проханням направити свої пропозиції протягом місяця до робочої групи, яка опрацьовуватиме листи з пропозиціями та зауваженнями. Узагальнені пропозиції потім розглядатимуть на розширеному засіданні комітету з метою визначення можливостей їх урахування відповідно до вимог законодавства.

З проектом Житлового кодексу можна ознайомитись на сайті Держжитломунгоспу www.DJKG.gov.ua. Листи просимо направляти за адресою: 03150, м. Київ, вул. Димитрова, 24 (з приміткою — до проекту Житлового кодексу України). Контактні телефони: (044) 220-71-08, 244-39-78.

Микола Салагор: на митницях

Кілька місяців тому на Вадул-Сіретську митницю вже як начальник повернувся Микола Салагор. Тепер він державний радник митної служби 3-го рангу, а розпочинав тут свою трудову діяльність простим інспектором цієї митниці. Склалося так, що непоступливого і принципового Салагора митне керівництво завжди кидало на найважчі ділянки. Йому свого часу довелося очолити Південне територіальне митне управління з центром у Одесі. Тоді приморське місто було неспокойним, люди вже починали звикати до автоматних черг на вулицях під час бандитських розборок. Головні інтереси криміналітету сконцентрувалися довкола Привозу та Одеського порту, через який йшов основний вал контрабанди. Молодому митнику, щоб утвердити себе і закон, довелося тоді зайти у конфліктні ситуації, але свої позиції вдалося не здати. Кольорові метали з України і цигарки в Україну вже не проходили через порт, як через решето. Це, звичайно, не всіх влаштовувало, а тому кола, наближені до контрабандних вантажів, ро-

били все, аби спекатися незручного законника. Отож фахівець першого випуску Інституту митної служби СРСР та його родина пізнали усі принади численних ротаций. Після півдня Миколу Салагора перекидають на захід, у Хмельницький, де він очолює і фактично створює Хмельницький митний пост, а потім до Львова, де пожваблюється українсько-польська торгівля, значний відсоток якої припадає на контрабанду, пізніше переводять начальником на харківський напрямок — зростає напруженість на українсько-російському кордоні. Невдовзі Салагор знову повертається на Буковину, де розбудовує Кельменецьку митницю на українсько-молдовському кордоні. Але й тут ненадовго. Наступним шаблолем у службовій кар'єрі стала посада виконуючого обов'язки начальника Галицької митниці — чи не найважчий етап після одеського. Як розповідає Микола Михайлович, цього разу на західному напрямку він застав справжній розвій контрабандних оборудок. Потоки товарів, контрольовані місцевими та всеукраїнськими ділками, прик-

риті солідними «дахами», проходили через митницю, як ніж крізь масло. Здавалося, вал комп'ютерної техніки, цигарок, а найбільше — сала та м'яса, зупинити неможливо. Але Салагор зміг. І одразу ж нажив високосановних ворогів у Києві та Львові. Та й результати не забарилися. За вісім місяців принципівий митник збільшив платежі до бюджету втричі, а контрабандисти змушені

були шукати інші дірки у кордоні. Це не сподобалося багатьом. Проти Салагора запрацювали підконтрольні місцевим нуворишам ЗМІ та силовики. Розпочалися «наїзди» численних перевірок, відповідні публікації. У кількох львівських газетах одночасно з'явилися критичні статті з фотографією розкішної вілли, яка нібито належала Миколі Салагору. Замовники не порахували, що за

два-три місяці такі будинки не зводять навіть найвищі посадовці держави. Тим часом ретельна перевірка встановила, що до будівлі виконуючий обов'язки ніякого стосунку не має. Тоді зайшли з іншого боку. Працівники міліції склали протокол про корупційні діяння головного бухгалтера Галицької митниці та її керівника. Звинувачення базувалося на тому, що головбух, нараховуючи пеню одній із фірм, з якою було укладено договір про оренду, помилилася і нарахувала на 100 гривень менше.

Ось що розповідає Микола Салагор про цю історію.

— Звичайно, такі, як я, там не були потрібні. Бо, попрацювавши вісім місяців, я зумів навести певний порядок, хоча лише виконував обов'язки начальника митниці. А щоб мене позбутися, треба було спочатку дискредитувати.

І тоді міліція порушила справу щодо корупції, хоча коли я прийшов — не приймав справ і не знав про господацьку діяльність митниці, з якими організаціями укладено договори оренди. Був договір про оренду одного з приміщень ще у 2001

році. Тривалий час ця фірма не сплачувала гроші за оренду. Я примусив їх заплатити. Але головний бухгалтер не повністю вирахувала пеню. Хоча навряд чи це можна поставити в провину мені. Проте справу про корупцію міліція спочатку порушила проти головного бухгалтера, а вже потім проти мене.

Пізніше, після роботи обласної комісії Координаційного комітету з боротьби з корупцією, зняли начальника львівської міліції Рябошапку, але інші залишилися. У той час Галицька митниця дала до державного бюджету за 8 місяців 100 мільйонів гривень понад план, а проти мене порушили справу про корупцію за 100 гривень, про які я не знав. Бо більше не було за що. За ті 100 гривень знала вся Україна.

Голова Державної митної служби щодо цього подав скаргу, звернувся до міністра внутрішніх справ (тепер уже колишнього). Навіть вже коли я повернувся на Вадул-Сіретську митницю, в інтерв'ю одній із центральних газет начальник відділу Генпрокуратури Іван Жилка навздогін

Податки мають

ТОЧКА ЗОРУ

Інноваційну модель економічного розвитку неможливо реалізувати без відповідного фінансового забезпечення. Слушно кажуть англійці: правильність наукової думки визначає казначейство.

Ефект непомітних грошей

Певною мірою на це запитання відповідає Закон України «Про інноваційну діяльність». Однак його дієвість передусім відчуватимуть рентабельні організації та підприємства, які мають певні кошти на створення нових виробів. Тим часом на кінець 2002 року в Україні частка збиткових підприємств загальною за усіма видами діяльності становила 43 відсотки, у тому числі у промисловості — 52. На нашу думку, на сьогоднішньому етапі основним джерелом відповідних коштів можуть слугувати відрахування до держбюджету. Треба повертати частину податків та обов'язкових платежів утворювачам інновацій та виробникам обсягом, який не спричиняє негативних наслідків для держави. Звідси одержимо ефект непомітних грошей. Ми провели відповідні розрахунки, розділивши збиткові та прибуткові організації.

Згідно зі статистичними даними питома вага податкових надходжень до бюджету 2002 року становила 74,9 відсотка від загальної величини доходів зведеного бюджету. Для збиткових під-

приємств частка сплачуваних податків становила 27 відсотків. Нагадаю, це — ПДВ, плата за використання природних ресурсів, місцеві податки і збори, транспортний податок, штрафи та фінансові санкції. Отже, їхня загальна частка у зведеному бюджеті становитиме 20,2 відсотка.

Для прибуткових підприємств частка сплачуваних податків становить 27 + 15,8 (відсоток від надходжень від податку на прибуток), або ж 42,8 відсотка від загальної суми податкових надходжень цієї групи підприємств. Тож ми пропонуємо залишати неприбутковим підприємствам 12 відсотків від суми сплачуваних ними податків, а прибутковим — шість. Останні матимуть можливість збільшити відрахування на інноваційно-інвестиційну діяльність за рахунок використання частини прибутку і пільг, які надаються Законом України «Про інноваційну діяльність». З огляду на брак коштів на інноваційні перетворення та потребу в оновленні основних засобів, доречно залишати частину обов'язкових податкових платежів і для прибуткових підприємств і організацій.

Втрати зведеного

бюджету становитимуть 2,136 відсотка. Отже, можна миритися. За впровадження інновацій ефект матимемо значно вищий, бо, за нормативами, прибуток на одну гривню капіталовкладень має становити 12 відсотків.

Ці кошти треба виділяти централізовано і контролювати їх, як це роблять на Заході. Якщо упродовж двох років збиткові підприємства і організації не скорочуватимуть втрати і не матимуть перспективи одужання, зазначені пільги повинні скасовуватися.

Техніка примноження

Уявіть збиткове підприємство середнього розміру машинобудівного профілю. Річний обсяг виробництва — 29 мільйонів гривень. Обсяг сплачуваних податків та відповідних платежів до бюджету — 1 мільйон 674 тисячі 283 гривні. 12-відсоткова пільга залишить у розпорядженні підприємства 200 тисяч 914 гривень. П'ятирічне накопичення цієї суми відрахувань на підприємстві дає 1 004 тисячі 57 гривень. Якщо ці гроші покласти в банк строком на п'ять років під 10 відсотків річних, то з урахуванням складних відсотків ця сума зросте до 1 226 тисяч 600 гривень.

Іншим джерелом фінансування інновацій мають бути власні кошти. Скажімо, амортиза-

У НОМЕР

■ **Запоріжжя**

Розв'язали транспортний вузол

Чудовим подарунком запоріжцям стало відкриття транспортної магістралі, яка з'єднала Космічний та Південний мікрорайони обласного центру. Проектувати й будувати транспортну розв'язку почали чотири роки тому — саме стільки довелося чекати свята мешканцям вулиці Чапаєва, котрі потерпали від перевантаження міським і транзитним транспортом. Загальна вартість реалізованого проекту — 11 мільйонів гривень.

Олександр АБЛИЦОВ.

■ **Луцьк**

Задля безпеки польотів

У Луцьку триває міжнародна нарада керівників авіаційних ремонтних підприємств країн Європи. Вона проходить на базі ремонтного заводу «Мотор». У нараді беруть участь 35 представників із 10 країн. Вони обмінюються інформацією з впровадження сучасних технологій, обговорюють питання розширення співробітництва тощо.

Микола ЯКИМЕНКО.

■ **Ізмаїл**

Буде комунальний хлібозавод

Ізмаїльський міський голова Станіслав Борисенко ініціював ухвалу виконкому щодо спорудження комунального хлібозаводу. Сталося це після того, як владі не вдалося домовитися з підприємцями-пекарями щодо цін на вироби. На комунальному підприємстві, зазначає Станіслав Володимирович, не гнатимуться за прибутками, встановлять нульову рентабельність, щоб мешканці міста мали змогу купувати хліб за гарантовано низькими цінами. За розрахунками фахівців, комунальний хлібозавод почне видавати продукцію вже в першому кварталі наступного року.

Георгій ВОРОТНЮК.

МІСЦЕВІ НОВАЦІЇ

Скільки коштує квартирка

Протягом останніх трьох років нерухомість у Миколаєві подорожчала на 300 відсотків. Середні ціни коливаються від 5 до 16 тисяч доларів. Найбільший попит мають однокімнатні квартири. Найдешевша нерухомість у мікрорайоні Соляні. Тут трикімнатну можна купити за 8—11 тисяч доларів. Очікується, ціни зростатимуть і надалі у зв'язку з підвищенням рівня добробуту населення.

Олена ІВАШКО.

Радіо обов'язкове. А газета?

На Прикарпатті відтепер прийматимуть нові житлові будинки лише за умови, що всі квартири в них буде радіофіковано. Таке розпорядження видав голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк. Управління капітального будівництва ОДА, райдержадміністрації і міськвиконкоми стежитимуть за тим, щоб під час затвердження проектів нових будинків враховувалися технічні умови щодо радіофікації квартир. Можливо, згодом влада застосує подібні санкції до будівельників і щодо поштових скриньок. Адже відсутність їх у багатьох будинках часто стає головною причиною того, що люди не передплачують періодичні видання.

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківська область.

великі інтереси

знову згадав про ті 100 гривень і запитав, як після цього Салагора підвищили по службі? Уявляєте, які серйозні інтереси зав'язані на українських митницях, які «дахи» задіяно?

— Як вам ведеться на новому-старому місці?

— Я вважаю, що треба менше перейматися подібними речами. Слід працювати — це завжди дає результат і формує почуття виконаного обов'язку. Скажемо так: до мого приходу на Вадул-Сіретській митниці давали до бюджету три мільйони гривень на місяць, лише за серпень

ми вже дали дев'ять. За вересень десять мільйонів, а за шістнадцять днів жовтня — шість мільйонів. Тепер ми намагаємося ліберальніше підходити до кожної ситуації, тому зростає товарооборот, а паралельно з ним показники у боротьбі з контрабандою. Митницю обходять ті, хто змушений її обійти, а з тими людьми, які ведуть чесний бізнес, ми намагаємося вести такої само чесний діалог. Щоправда, це нелегко, бо за воротами митниці на цих людей знову очікує ціла вервечка різного штибу перевіряльни-

ків. Мало не дільничні інспектори починають перевіряти митні декларації, не кажучи вже про окремих працівників прокуратури. Це підриває авторитет держави, адже всі збори і податки люди вже заплатили на митниці. Тому вважаю, що статус митника в Україні несправедливо занижено, бо є принциповим бачити, як довкола митниці, мов круки в очікуванні жертви, кружляє криміналітет високого лету і ті, хто прагне нажитися, користуючись своєю безкарністю та правовим нігілізмом, як правило, беззахисного населення.

Коли верстався номер надійшло оперативне повідомлення, що на митному посту «Порубне» Вадул-Сіретської митниці затримано контрабандний вантаж імпортного жіночого взуття кількістю 3800 пар на суму 745 830 гривень. Порушено кримінальну справу про контрабанду за фактом порушення митних правил. Микола Салагор і далі перевиконує план. І знову це не всім подобається. Така робота.

Сергій СУЛИМА.

АКЦІЯ

Гроші для пекарень

350 тисяч гривень для пекарень ВАТ «Вінницьхліб» виділила обласна рада після обговорення депутатами питання про забезпечення населення хлібом.

Депутати підтримали пропозицію про регулювання ціни на два наймасовіші види хліба — білий і житньо-пшеничний — насамперед тому, щоб захистити малозабезпечені верстви населення. Сьогодні буханець першого коштує 1,2 гривні, а другого — 1,04 грн. Змінено також співвідношення випічки головного продукту: майже 70 відсотків від загальної кількості виробів становитимуть саме ці два види хліба, що дасть змогу задовольнити попит і зменшити ажіотаж навколо нього.

На думку першого заступника голови облдержадміністрації Григорія Заболотного, необхідність у дотації пекарень відпаде наприкінці нинішнього — на початку наступного року, коли надійде зерно з Аргентини й Бразилії. Воно, обіцяють фахівці, буде дешевшим від того, що нині отримуємо з Казахстану й Кубані.

Віктор СКРИПНИК.

АКТУАЛЬНО

Без конкуренції, як і критики, не можна

Наприкінці минулого року на Новокраматорському машинобудівному заводі відбулося виїзне засідання Комітету Верховної Ради з питань промислової політики і підприємництва. Саме на цьому підприємстві профільний комітет обговорював програму розвитку гірничо-металургійного комплексу України до 2010 року. Одним із найяскравіших став виступ народного депутата України, президента АОА «Новокраматорський машинобудівний завод» Георгія Скударя. «Якщо українська металургія найближчими роками не розпочне технічне переозброєння, вона може впасти так глибоко, що потім витягти її буде майже неможливо», — сказав він. — Ми отримаємо руїни на місці заводів».

На вітчизняну машинобудівну галузь сьогодні покладають великі надії. Чи здатна Україна модернізувати застарілі виробництва, перейти на сучасні технології і відмовитися від експорту сировини? Про це розмірковує Георгій СКУДАР.

— Якщо повернутися до торішнього виїзного засідання профільного комітету, які з висловлених тоді пропозицій впроваджено, реалізовано чи реалізуються? Чи стимулює наявна податкова база виробництво, технічне переозброєння, якісну роботу?

— Виїзне засідання було пов'язано з оцінкою законодавчої бази, що була на той момент, наскільки вона мотивувала інвестиції інновацій у економіку держави. Комітет хотів з'ясувати, що необхідно, аби розвинути і зробити динамічною інноваційну реакцію в нашій промисловості й економіці. На той період було зроблено чимало. У нас були території пріоритетного розвитку, був і тепер діє економічний експеримент у металургії, а також постанови і рішення ВР, постанови Кабміну, існувала підтримка сільгоспмашинобудування Верховною Радою.

Ми дійшли висновку, що цього недостатньо. І насамперед потрібно для підприємств збільшити можливість безподаткового інвестування коштів у відновлення і модернізацію устаткування, технологічних процесів. З цією метою відвічі, до десяти відсотків, було збільшено частку безподаткового спрямування коштів у розвиток підприємств.

Нині в Україні є вісім технопарків. Якщо через технопарки створювати інновації й інвестиції у підприємства, це дасть змогу протягом трьох років виробляти продукцію взагалі без податків, на 50 відсотків на рік знизити ПДВ на ввезення ресурсів для створення такої техніки, зняти всі митні платежі на ввезення імпортої продукції для створення такої техніки. У принципі, сьогодні є комплексна система: території пріоритетного розвитку, технопарки, визначено податкові пільги. Я вважаю, держава на цьому етапі зробила все, що могла.

Наступного року мають зменшитися податок на прибуток, ПДВ і прибутковий податок. У такий спосіб керівництво держави робить ще один крок назустріч підприємству, власникам і керівникам підприємства, допомагаючи їм інвестувати кошти в розвиток, збільшувати зарплату, зменшуючи податковий тягар на економіку країни.

— Новокраматорський машинобудівний завод конкуренції не боїться — і всередині країни, і за кордоном. То чому конкуренція не спонукає більшість інших підприємств галузі? Що тут — звичка жити за старим звичаєм чи серйозне, неподоланне відставання від світового рівня?

— Конкуренція — як критика, має бути. Чому в інших не виходить? Я вважаю, не виходить у тих, хто не хоче жити по-новому, хто недостатньо професійний, не може продати свої знання і свій товар. У нових умовах потрібні нові знання, вміння і ті товари, за які ринок платить гроші. Якщо хтось цього не може зробити, то його проблема. Він повинен навчитися працювати по-новому. І іншого розуміння, на мій погляд, немає.

— Чорна металургія, вугільна промисловість... Які ще галузі, на вашу думку, потребують кардинального відновлення? У який спосіб можна здійснити модернізацію, якщо на державні кошти розраховувати не випадає?

— Відновлення, на мій погляд, потрібно в усьому. Є конкурентні товари, але вони мають постійно вдосконалюватися, їх не можна випускати без змін протягом, скажімо, двадцяти років. Необхідні постійне відновлення, пошук нових ринків, партнерів, пошук заміників цих товарів.

Що робити, коли нема своїх коштів? Я весь час запитую в керівників заводських підрозділів: скільки вам потрібно грошей на розвиток? Ми дамо їх, тільки скажіть, коли ці кошти повернуться? Якщо ж повернення ефемерне або не намічається зовсім, гроші вони не одержують. Річ не в грошах, а в ідеях і в умінні розгорнути виробництво і реалізацію товарів.

Дія довідки. Цими днями новокраматорські машинобудівники розробляють стратегію підприємства на найближчі сім років. Серед намірів — зробити майбутнього року товарної продукції більш як на один мільярд гривень за рахунок значного збільшення частки нового наукомісткого обладнання. На технічне переозброєння плановано виділити 150 мільйонів гривень.

Інтерв'ю взяла Ліна КУЩ.

Донецька область.

працювати на інновації

ційні відрахування. Через постійну нестачу грошей вони використовуються переважно для фінансування поточної діяльності, у тім числі й на виплату різноманітних прострочених платежів та штрафів.

Нам здається, що надання підприємствам і організаціям відповідних податкових пільг слід обумовити використанням на реновацію щонайменше 10 відсотків річних амортизаційних відрахувань. Такий підхід спонукає суб'єкти науково-виробничої діяльності шукати резерви виробництва, використовувати хоча б частину амортизаційних коштів за своїм призначенням.

Міняти не орієнтацію, а стимули

Для прибуткового підприємства машинобудівного профілю з кількістю працівників до 500 осіб і загальною величиною податків (з податком на прибуток включно) у розмірі 2 230,7 тисяч гривень, амортиз відрахування становитимуть 200 тисяч гривень на рік.

За п'ять років на підприємстві вони перетворяться на мільйон. На депозиті — у 1221,02 тисячі гривень.

Для стимулювання інновацій слід також, на нашу думку, внести деякі зміни до Закону України «Про інноваційну діяльність».

Так, закон визнає під-

приємство інноваційним, «якщо більш ніж 70 відсотків обсягу його продукції (в грошовому вимірі) за звітний податковий період є інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція». Але звітний податковий період дорівнює одному року. За цей час неможливо створювати такий відсоток інноваційної продукції. Серйозні нові розробки потребують тривалішого часу, створення відповідних наукових і виробничих заділів. На думку відомих українських вчених, — п'ять років. На переконання зарубіжних — і того більше. Тому п. 1 статті 16 Закону «Про інноваційну діяльність» пропонуємо вилучити в такій редакції: «Інноваційним підприємством визнається підприємство (об'єднання підприємств) будь-якої форми власності, якщо не менше 40—50 відсотків обсягу його продукції (у грошовому та натуральному вимірі) за період роботи 3—5 років становлять інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція».

За більш короткий період пільги, передбачені у розділі 5 закону, можуть бути застосовані до суб'єктів господарювання, що виготовляють високоефективну продукцію.

У статті 21 п. 1—3 цього закону чітко не визначено строки пільгового оподаткування. Якщо вони не викорис-

довж дванадцяти місяців потому, то згідно з положеннями закону підлягають поверненню до Державного бюджету України. Однак, як вказано вище, для втілення постійних інноваційних розробок у життя потрібен певний період накопичення і використання коштів. Тому вважаємо доцільним і в цю статтю внести відповідні корективи.

Напрочуд працювати пільги

Загальна сума коштів, які одержать підприємства і організації України в результаті акумулювання у них частини податків, становитиме 1161,369 мільйона гривень на рік (54371,2 x 2,136/100), де 54371,2 млн. грн. — загальна сума податкових надходжень до Зведеного бюджету України за 2002 рік.

Загалом наші пропозиції повинні сприяти активізації інноваційної діяльності, створенню ліквідної продукції, оновленню матеріально-технічної бази виробництва. При цьому недоцільно йти на відповідне зниження величини податків без цільового їх використання і відповідного контролю за витратою таких коштів. Інакше такі кошти підуть на другорядні потреби, латання дір, яких удосталь.

Ці пропозиції можна прийняти спочатку для апробації на 3—5 років у

Новий іспит — кредитування. Чи витримають його вузи?

Вища освіта для багатьох стає предметом розкошу. Зробити її доступнішою спробував Кабінет Міністрів України, видавши в червні цього року постанову про надання пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти. Умови більш ніж вигідні. Сума кредиту повертається з оплатою трьох відсотків річних протягом 15 років після закінчення навчання. До того ж, якщо колишній студент працює п'ять років у сільській місцевості, кредит і відсотки не повертаються зовсім.

Абітурієнт, який бажає вчитися за рахунок держкредиту, має отримати направлення і здати вступні іспити. Процедура нескладна. Що-

правда, варто врахувати: кількість бажаючих значно перевищує можливість вузу. Але зовсім не це причина головної болю керівників ви-

щих навчальних закладів.

Річ у тім, що видана постанова абсолютно не підкріплена фінансовими ресурсами. За словами першого проректора Українського державного морського технічного університету Олександра Дубового, на ділі вуз не може ні одержати, ні використовувати кредитні засоби. Фактично 36 студентів університету, які вступили «в кредит», навчаються безплатно.

Усього цього року в області за умов цільового пільгового державного кредиту навчаються 76 студентів. Шістьох студентів переведено з контрактної форми навчання на пільговий кредит. Ректори, котрі ризикнули взяти «невигідних» студентів, сподіваються, що держава все-таки поверне гроші за навчання.

А поки що послуги з кредитування вищої освіти готові надати й окремі банки. Щоправда,

кредит на навчання нічим не відрізняється від звичайного споживчого кредиту (розстрочки). Процентна ставка в різних банках коливається від 15 до 28 відсотків. Застава — не менш як 200 відсотків від суми кредиту, найчастіше — це квартира. Крім того, банк має бути впевнений у платоспроможності клієнта. Такі умови, природно, не по кишені бідним студентам. Одним з варіантів кредиту-

вання вищої освіти міг би стати механізм податкових пільг для банків-кредиторів, а також система державних гарантій повернення кредитних сум. Але хоч як би там було, сама поява кабмінської постанови — явище знакове. Соціальна справедливість починається зі створення рівних стартових умов для молоді. Схоже, це тепер розуміє і влада.

Олена ІВАШКО.
Миколаїв.

А ЯК У НИХ?

Хуліганять, одначе

Німеччина страждає від поганої поведінки дітей, що не піддається коригуванню. Політики наполягають на введенні уроків етикету до обов'язкової шкільної програми навчання, щоб якимось приструнити необтесане молоде покоління. Президент союзу німецьких асоціацій роботодавців Дітер Хунд скаржиться на сумний факт: молоді люди в Німеччині зовсім забули, що таке гарні манери. Щодня, спостерігаючи, як підлітки плюють і лаються в громадських місцях, пан Дітер зробив висновок, що грубе поводження молоді починає переростати в звичайну манеру спілкування навіть на роботі. Близько 15 відсотків стажистів і молодих фахівців не знають, як треба поводитися в цивілізованому суспільстві. Тому президент союзу наполягає на вдосконаленні знань і навичок, одержуваних дітьми у школі. Він обстоює думку про введення до навчального плану занять з правил етикету.

фото Миколи ФОМЕНКА

Уберегтися від духовного «Чорнобиля»

Учора представники профспілки працівників Національної академії наук України пікетували будинок Верховної Ради. Вони вимагали звернути увагу на пропозиції академіків щодо фінансування НАНУ в проекті держбюджету на 2004 рік. До пікетувальників приєдналися освітяни з усіх областей та профспілка працівників охорони здоров'я. Тримавши в руках плакати: «Професорську зарплату депутатам», «Профтехосвіті — розвиток і майбутнє», «Уберегти Україну від духовного «Чорнобиля», вони щохвилини вигукували «ганба» та дзвонили у шкільні дзвони. Пікетувальники вимагали не лише підвищення зарплатні, а й намагалися привернути увагу до самої системи освіти.

Олена ГОРБУНОВА.

КЛАСНІ НОВИНИ

Комп'ютери для сліпих

Спеціальний комп'ютерний клас для незрячих відкрито у Хмельницькому. Учні, студенти і навіть викладачі вузів, котрі раніше через вади зору не мали уявлення про досягнення електронної техніки, тепер вільно на ній працюють і мають доступ до мережі Інтернет. Усі програми, якими тут послуговуються, озвучено. До того ж новий клас відкрив слухачам доступ до світу друкованих видань.

— Раніше ми отримували певну кількість спеціальних книг і аудіокасет, якими користувалися наші підопічні, — розповіла голова обласної організації УТОС Лариса Кірікішук. — Нині такої літератури видають дуже мало. Вся періодика для сліпих теж недоступна. Ми були відірвані від світу інформації. Але комп'ютерний клас все змінив. Тепер за допомогою Інтернету тут можна вибрати будь-яке видання, а програма одразу його озвучить — тільки слухай і запам'ятовуй.

У комп'ютерну пам'ять занесено мільйон рефератів на найрізноманітніші теми. Особливо ця обставина порадувала школярів та студентів, для яких практично недоступні бібліотечні фонди.

Щоб найзавзятішим студентам було зручніше працювати, вирішили навіть установити комп'ютери у них вдома.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

ФОТОФАКТ

Так виглядає нещодавно відкритий у Рівному пам'ятник Першій вчительці.

Середні витрати батьків на освіту дітей у державних освітніх закладах

Ремонт і обладнання 32 грн.
Підручники і навчальні матеріали 40 грн.
Подарунки персоналу 29 грн.
Пізнавально-розважальні заходи 26 грн.
Всього 127 грн.

Дошкільний заклад Школа, гімназія, ліцей 37 грн.
50 грн.
28 грн.
29 грн.
144 грн.

Від редакції. Це дані за позаминулий навчальний рік. У нинішньому витрати значно більші.

Чую тріск сімейного бюджету

АРИФМЕТИКА

Готуючи до школи своїх двох доньок, прагнула передусім одягти та взути, щоб було «як у людей». З'ясувалося, витрати мої тільки починалися.

Підручники у шкільній бібліотеці мають видавати начебто безплатно, але за користування треба внести певну суму. До того ж вони далеко не нові, пошарпані. Ко-

го не влаштує, сказали, купуйте! Вартість одного підручника від 12 до 16 гривень, а потрібно 10—15 книжок.

Ціна на зошити — від 38 копійок (12 аркушів) до 3,2 гривні (96 аркушів).

Донькам треба ще щонайменше вісім зошитів на друкованій основі. А їхня ціна коливається від трьох до восьми гривень.

У початковій школі вивчають іноземну мову, але підручників немає. Отже, готую 15 гривень. До речі, комплект для поглибленого вивчення англійської коштує 40 грн.

Додаткові позапрограмні предмети — плати. За урок танцю теж. А ще — обіди (22—28 грн.) і багато інших непередбачених витрат.

Наталія ПЕТРЕНКО.

ТЕМНИЙ КУТ

Знають з реклами

Статеве виховання підлітків — аспект педагогічного процесу, що його вперто намагаються не помічати і батьки, і вчителі. Тим часом 15—20 відсотків жінок страждають на безпліддя. Причина — ранні аборти.

Із розмов з учнями кількох київських шкіл з'ясувалося, що лише одиниці «тінейджерів» упевнені, що їхні знання у сфері статевих стосунків задовільні. Інші воліли б знати більше. Третина опитаних хотіла б обговорити подібні питання з батьками. Решта прагне отримати «інтимну» інформацію на уроках біології, з основ безпеки життєдіяльності або на класній годині. Хоча більшість моїх співрозмовників стверджували, що не наважилися б перші запитати «про це» в учителя. Практично ніхто зі школярів не виступив би ініціатором бесід з батьками про секс.

Педагоги вважають: сучасні підлітки обізнані в питаннях сексу. А тому відповідні розділи в підручнику біології дають їм опрацьовувати самостійно. На уроках акцентують увагу на проблемі поширення ВІЛ та СНІДу, а венеричні захворювання стають темами для написання рефератів. Інші нюанси статевого життя залишаються в тіні. На класних годи-

нах зазвичай розмови на пікантні теми успіху не мають, оскільки дидактизму в них більше, ніж поясненню.

Відтак майже третина вчителів переконана, що статеве виховання підлітків — завдання не школи, а батьків.

Із запитанням, на чиїх плечах має все-таки лежати ця ноша, я звернулася до акушера-гінеколога вищої категорії Павла ГУЗЕНКА:

— Передусім від батьків залежить, що або хто для їхніх дітей стане джерелом інформації. На допомогу мають прийти фахівці, яких можна запросити до класної аудиторії. А вчитель має не повчати, не застерігати, а вказати можливі шляхи вибору.

Втім, зазначу, педагоги нині активніше працюють у цьому напрямі. Молодь тепер обізнаніша в питаннях статі, зменшилася кількість абортів серед жінок до 16 років. Але є ще над чим працювати.

Це визнають і педагоги, які «без рожевих окулярів» дивляться на дванадцятирічну систему навчання: у старших класах за партами сидітимуть поруч 19-річні юнаки та дівчата. Отож, щоб не довелося ставити в аудиторіях «тримісні» парти й облаштовувати у школах кімнати «матері й дитини», треба вчасно подбати, щоб про презервативи підлітки чули не лише з рекламних роликів.

Аліна АКУЛЕНКО.

Ведучий рубрики Іван ІЛЛЯШ.
Тел. (044) 454-88-52.

Обіцяю премію за меню

КРИК ДУШІ

Ви часто публікуєте в газеті листи доведених до відчаю громадян. Але, на жаль, на це ніхто «нагорі» не реагує, і становище в державі не змінюється.

Мені соромно й образливо жити в цій країні, як, втім, і мільйонам таких, як я. Мені 65 років. Мій трудовий стаж — 46 років. Розмір пенсії — 150 гривень. Останнім разом цього року до неї додали

7 грн. 50 коп. І одразу, за рішенням міськвиконкому, більш як удвічі підвищилася вартість води (з 3,4 до 7,7 грн.). У вересні вартість опалення зросла на 25 відсотків. Отже, до пенсії додали 7,50, а заб-

рали 10 грн. І це — без врахування підвищення ринкових цін.

Якщо від пенсії відмінувати оплату комунальних послуг, то протягом місяця я маю прожити на 98 гривень, тобто на 3,3 грн. на день. При цьому не купуючи одяг, взуття, медикаменти та інше необхідніше.

А ще збираються підвищити ціни на газ та електроенергію...

Я обіцяю премію в 150 грн. (моя пенсія за місяць) тому з учених або представників нашого уряду, хто складе мені денне меню на 3 гривні 30 копійок. Або щоб за ці гроші хоча б раз на добу поїсти. Гадаю, такі самі розрахунки хотіли б отримати мільйони пенсіонерів. І взагалі, може, ми говоритимемо не лише про голодомор 30-х, а й про нинішній?..

Микола ДЕМИДЕНКО.
Шахтарськ
Донецької області.

ДУМКИ ВГОЛОС

Абсурд у стилі Кафки

Утому, що мова в одних випадках консолідує суспільство, а в інших, коли мовну проблему не розв'язано, дестабілізує його, переконався на власному досвіді, коли влітку цього року відвідував Польщу, а трохи згодом нашу столицю Київ.

До Польщі поїхав після того, коли добре засвоїв польську мову.

У Хелмі, Любліні, де тільки була можливість, спілкувався з громадянами, хотілося збагнути роль мови в суспільстві. Все виходило досить добре, мої співрозмовники сприймали мене за свого: жодного здивування чи широко розплющених очей, як це буває під час розмови з тими, хто не володіє польською.

Почувався як вдома, не забуваючи водночас, що я в гостях, — там, на схід за Бугом — моя Батьківщина. Згодом після відвідин нашого стратегічного сусіда побував у Києві.

На відміну від Варшави і Москви, Київ має свою особливу специфіку. У Варшаві одразу відчуваєш, що то є польська столиця, те саме у Москві. А у Києві швидко з'являється бажання повернутися назад у провінцію, бо майже на кожному кроці панує реальність абсурду в стилі Франца Кафки.

Можливо, тому, що зміст і форма нашої столиці — це дивне поєднання: упаковка україномовна, а її начиння — російськомовне. Такого немає ніде. Упаковка тисне на начиння, заставляючи її змінити свій зміст, але і начинка не із слабких, во-

на тисне на упаковку, щоб вона змінила свою форму відповідно до її змісту.

І ось ця, то явна, то прихована, але постійна боротьба і породжує низку колізій. Пропозицій розв'язання мовної проблеми багато. Одні, наприклад, вважають, що все вирішується просто: засвоює людина на письмі і усно дві мови і користується залежно від ситуації то однією, то другою.

Для такої категорії громадян мова, швидше, служить як звичайний інструмент чи приладдя на зразок ложки, молотка. Вони легко переходять з однієї мови на іншу, а якщо життя змусить, зможуть забути ці дві й засвоюють потрібну.

Та є й інша категорія громадян, для яких мова стає частиною їхньої душі. Вони скрізь і всюди свою мову утверджують і захищають.

Саме ці люди і є активними провідниками однієї мови. Інколи це створює конфлікти на мовному ґрунті.

...Після відвідин Києва мені знову захотілося поїхати до Польщі, щоб там, серед чужих, відчути себе своїм.

Свєген ТУРЧИН.

Кузнецовськ
Рівненської області.

фото Анастасії СИРОТКИНОЇ

ФОТОПОГЛЯД

ПРОПОНУЮ!

На допомогу інвалідам

Було б добре, якби на палицях, якими послугуються інваліди по зору, було нанесено широкі смуги білого та червоного кольорів. Значення таких кольорів заздалегідь варто занести до Правил дорожнього руху для водіїв. На-

конечники для палиць повинні бути інакші для літнього і для зимового періоду і продаватися в мага-

зинах. Переконаний, що і перехожі могли б, у разі потреби, вчасно допомогти інвалідам, і водії були б уважніші до них. Глухонім так само можна виготовити такі палиці, але з іншими кольорами.

М. ЯМНИЦЬКИЙ,

інвалід 1-ї групи по зору.
Яремча
Івано-Франківської області.

Земля одна, а ставлення до неї різне

На черговому засіданні президії ради старійшин Синельниківського району було висловлено бажання подивитися, як живуть і працюють сьогодні трудівники села. Глава

райдержадміністрації виділив для цього мікроавтобус. І ось делегація з восьми представників вирушила в дорогу. Часто зупинялися, і фахівці розповідали нам про сьогоднішнє ста-

новище, про те, який видався важкий рік. Ми на власні очі переконалися, що багато чого залежить не тільки від погодних умов, а й від ставлення до землі їхніх господарів. По-

НАПИШУ ВАМ І Я...

ряд із спустошеними чи запущеними, зарослими бур'янами полями, розцвітали майбутнім урожаєм сусідні. Господарство «Агро-Союз» у селі Травневе тому приклад — якщо трудитися не покладаючи рук, то й у тяжкий умовах можна досягти гарних показників. Адаже чим господарство більше, тим легше маневрувати наявними матеріально-технічними ресурсами. Їм легше купувати і застосовувати новинки техніки, забезпечуючи високі врожаї сільгоспкультури.

Ми вдячні райдержадміністрації за організовану поїздку. Адаже марно кажуть: краще один раз побачити, ніж сто разів почути.

Микола РОГОЖИН,

голова ради старійшин.
Синельникове
Дніпропетровської області.

ІСТОРІЯ З КОНВЕРТА

Помститися за батька

Війна застала сім'ю начальника штабу танкового полку Олександра Петровича Кодинця у Львові. Відправивши дружину Ірину з 12-річною Лізою до родичів, Олександр разом із братом Григорієм кинувся назустріч ворогу. Пізніше полковникові Кодинцю доручили формувати танкову бригаду в Куйбишеві, звідки він привів її до Сталінграда. Його танки одними з перших вийшли на рубежі рідної України, але для Олександра Петровича радість визволення виявилася короткою: у лютому 1943 року на підступах до Ворошиловграда він загинув.

Деякий час Ірина Павлівна приховувала від дочки смерть батька. Але коли Ліза все-таки дізналася, вирішила їхати з тіткою Меланією на фронт, щоб помститися фашистам. Командири в супроводі конвойного відправляли дівчину до матері, але незабаром у танковій бригаді вона з'являлася знову.

Так у неповних п'ятнадцяти років Ліза стала солдатом. Їй пропонували службу в штабі, телефоністки на вузлі зв'язку, листоноші на польовій пошті. Її всіляко намагалися вберегти, а вона хотіла бути тільки танкістом. Пізніше Лізу направили стрільцем-радістом до танкового екіпажу. На якийсь час ці хлопці і стали її родиною.

За неповний рік фронтової служби Ліза стала гвардії старшим сержантом, а за бойові подвиги була удостоєна ордена Вітчизняної війни другого ступеня. В танкових атаках вона пройшла дорогами Польщі, разом зі своїми товаришами прокладала шлях на Берлін. Адаже Ліза присягнулася помститися за батька і небезпеки її не лякали.

1 травня 1945 року їхній екіпаж вів вуличні бої у самісінькому центрі фашистського лігва. До перемоги залишалося кілька днів, але ці години були останні в житті Лізи — танк був підпалений, і весь екіпаж загинув...

Її ховали з усіма солдатськими почесностями. Промови були короткі, ніхто не приховував сліз. Казали про її сміливість, дружелюбність, відкритість. А потім знайшлися і її листи до матері:

«Мила, рідненька моя матусю! Я вже писала тобі, що зустріли мене, як рідну. Постійно називають «донецкою» або «сестричкою». Тут ще базато бойових друзів тата, які воювали разом з ним. Усі вони говорять про нього як про славного і хороброго командира. Я цим дуже пишаюся і хочу бути схожою на нього.

... Обмундирування, що мені видавали, все нове. Воно мені пасує. А ремінь хлопці мені дістали такий, який був у батька. Одне мені не подобається: усі жаліють мене, вважають, що я «усе ще дівчинка», і вмовляють погодитися на службу писаря чи когось на кшталт цього. Але я пішла на фронт не для того, щоб ховатися. Хочу тільки в танк.

Тепер ми ведемо бої на території Польщі. І тут фашисти багато лиха накоїли. Люди змучені. Зустрічають нас, як визволителів, радіють нашому приходу.

Я воюю в танку стрільцем-радістом. Хлопці в екіпажі чудові. Ми — одна родина. Мене вони люблять, і я їх — теж. З такими сміливо можна йти у вогонь і у воду. За мене, матусю, не тривожся. Жодна ворожка куля мене не візьме. Чекай мене, дорога, любя матусю!»

Останній лист датовано 29 квітня 1945 року, за два дні до Лізиної загибелі:

«Ура, ненько, ми в Берліні! Загнали таки фашистського гада в його лігво. Усе гримить, свистить, гуркоче. Тремтить земля, дим очі ріже. Дихати нічим, напівзруйновані будинки охоплено полум'ям.

А на вулиці весна. На деревах з'явилися молоді листочки. Хлопці навіть примудряються квіти мені дарувати. Усі ми відчуваємо, що не сьогодні, то завтра фашистська гадина випустить дух. Гітлеру капут! Правильно нас учили в школі: хто з мечем до нас прийде, від меча і загине.

Дорога, любя матусю! Сьогодні так хочеться бачити тебе, як ніколи, так хочеться поговорити з тобою. У світі немає кращої мами, ніж ти в мене. Чекай мене. Війна незабаром відримить, і буде чисте небо над нашою країною! Обнімаю і цілую тебе міцно-міцно».

... Проїжджаючи через Хухру, я постійно дивлюся на пам'ятник, споруджений загиблим односільчанам. Але серце особливо починає битися, коли бачу увічного молодого полковника, до якого пригорнулася юна дівчина із широкими смужками сержанта на погонах. Ліза помстилася за смерть батька, і тепер вони разом...

Анатолій ХОВЗУН,
капітан 2-го рангу у відставці,
ветеран Збройних Сил СРСР.

Ялта.
Крим.

Край, де жайвір небо вишиває

Голопристанський район Херсонської області — край унікальний. Тут могутній Дніпро і Чорне море, ліс і плавні, озера й острови. Майже сто тисяч гектарів території є предметом уваги міжнародної наукової спільноти природознавців. Голопристанська земля щедра. Саме місто на карті нагадує величезного коропа. У численних протоках і заплавах цього срібного скарбу завжди вистачало. Відомий письменник-етнограф Афанасьєв-Чужбинський, мандруючи краєм, занотував: «Голопристанские рыбаки умеют отменно готовить уху и являются замечательными рассказчиками».

Гола, пристань!

У 1902 році в Голій Пристані було обладнано першу в Україні радіостанцію і вперше здійснено бездротовий зв'язок із Херсоном. Людські перекази, очі до екзотики, передають цей історичний момент мальовничо: «Херсон, Херсон, я — Гола! Як чути? Прийом...»

Такі «приколи» драгували функціонерів. Вони раді були б перейменувати місто, проте історична назва встояла, скоротившись, щоправда, в просторіччі до Гопри. Зате сьогодні приїжджі не втрачають нагоди пожартувати: що за відвертість? Уже на в'їзді заклик: «Гола, пристань!»

Тут козаки коней напували

Якби хтось взявся підрахувати цікаві свідчення історії, міфи і факти минулого, берег Дніпра у межах Голопристанського району був би серед перших.

Та наврод чи й знайдеться в Україні район, що дав новітній історії 35 Героїв Радянського Союзу та Соціалістичної Праці. Про них, живих і хто пішов у вічність, нагадує землякам Алея Героїв. Височать тут погруддя й удостоєних високого звання двічі: льотчика Петра Покришева, комбайнера Марка Браги, шахтаря Івана Стрельченка.

У селі Стара Збур'ївка, що лежить на шляху до Голої Пристані, нам показали хату, де народився Герой Радянського Союзу льотчик-космонавт Віталій Жолобов. Чи не єдиний із союзних космонавтів, хто живе в Україні.

Місто, що знайшло квіт папороті

Міський голова Анатолій Негра зустрічає нашу гамірливу компанію у робочому кабінеті. Не кабінет — музей! За спиною мера герб і прапор Голої Пристані. На стіні — кар-

тина із зображенням міста в минулому столітті. На підвіконнях — величезні гарбузи та кавуни — своєрідна візитівка міста.

«Музейне» явище і сам Анатолій Петрович. Зважити хоча б на такий факт: голова не може пригадати, щоб на нього колись «наїхали» журналісти. А приїздить у місто часто й охоче. Ще він ніколи ні на кого не скаржився. Хоч коли зустрінеш, Негра стрімко поспішає. Куди? Та готувати черговий фестиваль чи конкурс, аби найближчі вихідні зробити для земляків святом. Місцеві поети та композитори, яких Анатолій Петрович надихнув змагатися у творах про рідне місто Голу Пристань, навіть пісню для нього склали. Краші витвори пера міський голова видав окремою збіркою. А «Пісня про Голу Пристань» на слова та музику Миколи Тіля стала офіційним гімном міста. І навіть випадковий перехожий на вулиці готовий проспівати:

*Де б я не був, незалежно від відстані,
З гордістю, друзі, скажу:
Я — із Херсонщини, з Голої Пристані.*

В серці свій край береже.

Утім, Анатолій Негра вміє не лише гуляти. Південноукраїнський центр підтримки місцевого самоврядування, котрий збирає на навчання депутатів та управлінців з шести областей, постійно запрошує голопристанського міського голову як наставника — щоб поділився досвідом з колегами. Як, приміром, минулої зими йому вдалося забезпечити домівки теплом? (Кореспондент «ГУ» особисто чув, як голопристанці скаржилися, що в квартирах жарко і в лютому доводиться відчиняти кватирки.)

Секрет? Жодного. Просто два роки поспіль Анатолій Петрович особисто разом з депутатами

Директор Інституту південного овочівництва та баштанництва Української академії аграрних наук Анатолій Лимар (праворуч) та міський голова Анатолій Негра

міськради обходив помешкання боржників за тепло і пояснював, що треба розраховуватися... Анатолію Негрі можна позаздрити у його вмінні робити людей співниками своїх ідей. Народного депутата України двох попередніх скликань Верховної Ради Сергія Кириченка у Голій Пристані пізнають і старе, й мале. Він вітав людей з професійними святами, вшановував ветеранів у дні пам'ятних дат, «розписував» молодят, хрестив новонароджених, благословляв новобранців і першокласників. А коли Негра заснував у місті парашутну секцію, депутат першим піднявся в небо.

Нинішньому депутату від району Миколі Баграєву настирливий міський голова ще до обрання вуха прогудів: оберуть — утнемо фестиваль на Івана Купала. І таки втнули. «Купальські зорі» стали першим Всеукраїнським фестивалем народної творчості.

Директор мисливського господарства Андрій Графський (праворуч) та егер Валерій Наумов

«Кавун» тут пишуть з великої літери

Є в Голій Пристані ще одна особливість. Це кавуни. У серпні величезні баржі зі смугастими велетнями прямують угору Дніпром, доставляючи солодке диво містам і селам.

Цій ягоді в Голій Пристані присвятили навіть спеціальний фестиваль. Бо кавуни тут не лише солодкий десерт, а й символ наукових досягнень. У місті розташований Інститут південного овочівництва та баштанництва Української академії аграрних наук. Його директор — доктор сільськогосподарських наук професор, академік Анатолій Лимар, щедро пригощаючи журналістів солодкою ягодою, наголошує: його кавуни відрізняються від решти, бо мають особливі лікувальні властивості. За 40 років діяльності закладу тут створено понад сорок сортів баштанних культур. Інститут має 16 «опорних» пунктів в десяти областях.

Та хоч би як старанно працювали баштанники, таких велетнів, як у Голій Пристані, виростити не вдається. Усього 150 грамів недобрав до 22 кілограмів переможець цьогорічного кавунячого фестивалю. А гарбуз, що розсівся на підвіконні в кабінеті міського голови, затягнув на 36 кілограмів.

На Графських угіддях

«Лісова іномарка» — так величає свою вірну «шістку» егер Роман Бардачов. Ми на землях Рибальчанського лісництва. Час від часу зупиняємося: наш фотограф жадібно накидається на місцеві краєвиди. Директор мисливського господарства «Кінбурнська

коса» Андрій Графський, котрий взяв на себе клопіт супроводжувати нас, каже, що без професійної опіки тут обійтися важко. Дороги в прямому розумінні немає — вона там, каже Андрій Миколайович, де проїде його «уазик». Можливо, саме тут чоловіки отримують можливість відчувати себе сильною половиною — хороброю, рішучою, відповідальною... Дехто, каже Графський, приїхавши на «крутому» джипі, готовий годинами сидіти, причаївшись у чагарнику. І навіть якщо жодної пір'їни так і не підстрелить, безмежно щасливий повертається на базу. Коса має особливу атмосферу...

Алла БРУСИЛОВА.

Егер Роман Бардачов

А ви хотіли б зробити собі татуювання?

Курсант четвертого курсу Луганської академії внутрішніх справ Андрій Барбуков провів опитування серед вихованців Перевальської дитячої колонії і співробітників Жовтневого райвідділу міліції обласного центру. Тема — татуювання.

Перше: чому виникає бажання залишити на якій-небудь ділянці свого тіла певний символ? 34,6 відсотка опитаних неповнолітніх правопорушників пояснюють це насамперед бажанням наслідувати членів злочинних угруповань, 21,4 відсотка хочуть бути красивими і подібатися іншим. І лише незначна частина

хлопців наносить татуювання знічев'я. Приблизно такий само результат отримано і під час опитування працівників міліції.

А ось у відповідях на друге запитання — щодо впливу кримінологічної субкультури на татуювання неповнолітніх правопорушників — розбіжності є. Якщо молодь в основному утри-

малася від прямої відповіді, то працівники міліції, навпаки, надали йому великого значення. 90 відсотків опитаних правоохоронців вважають, що субкультура дуже впливає на свідомість підлітків. Такий результат опитування Андрій пояснює просто: неповнолітні не хочуть показати пряму залежність своєї поведінки від будь-кого зі злочинного світу. Тут заявляють про себе амбіції, прагнення бути самостійним у прийнятті рішень.

Цікавий ще один

факт. Виявляється, згодом у значній частині молоді (40%) з'являється бажання позбутися татуювання. Про це заявила приблизно така сама кількість правоохоронців. Очевидно, рішення вдатися до татуювання було непродуманим. А ще бажання позбутися малюнка — це сигнал до нового життя, крок, щоб розпрощатися з минулим. Утім, зауважує Андрій, татуювання сьогодні — віяння моди. А вона, як відомо, швидкоплинна.

Алла АНТИПОВА.

Баланс на 01.10.2003 року (тис. грн.)			
Рядок	Найменування статті	На заітку дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	62 185	44 562
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	268 032	265 606
4	Цінні папери на продаж	1 006	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	1 422 456	1 117 193
6	Інвестиційні цінні папери	26 283	8
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	32 950	27 021
9	Нараховані доходи до отримання	7 183	4 423
10	Інші активи	12 120	4 069
11	Усього активів	1 831 265	1 483 321
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків	915 465	833 217
13	Кошти клієнтів	624 984	354 907
14	Інші депозити	26 275	26 666
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	23 576
16	Нараховані витрати до сплати	6 090	3 220
17	Інші зобов'язання	89 927	57 808
18	Усього зобов'язань	1 663 510	1 299 713
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	145 036	145 036
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	2 754	2 754
23	Резерви	14 134	7 661
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	0	0
25	Результат минулих років	0	0
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	11 518
27	Збиток минулих років, що очікує затвердження у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	(3 361)
28	Результат поточного року	5 830	0
29	Усього власного капіталу	167 754	163 868
30	Усього пасивів	1 831 265	1 483 321

Примітка «Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках» за третій квартал 2003 року (тис. грн.)			
Рядок	Найменування статті	На заітку дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	Гарантії, що надані клієнтам	36 567	24 504
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	27 697	26 199
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	180 673	82 994
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металлами	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0
8	Надана застава	0	0
9	УСЬОГО	244 937	133 867

Голова Правління	Францкевич І.Є.	Головний бухгалтер	Герасименко Д.Ф.
------------------	-----------------	--------------------	------------------

БАНК

Київська Русь

04071, м.Київ, вул.Хорива, 11-а, тел. 467-64 00

ліцензія НБУ № 19 від 14.01.02 р.

Баланс за III квартал 2003 р.

Ря- док	Найменування статті	На	(тис. грн.)
		01-10-2003 р.	01-01-2003р.
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	20 596	16 336
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	4 419	0
3	Кошти в інших банках	45 316	34 796
4	Цінні папери на продаж	2 762	2 600
5	Кредити та заборгованість клієнтів	218 662	147 322
6	Інвестиційні цінні папери	3 559	872
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	25 487	21 483
9	Нараховані доходи до отримання	7 303	4 232
10	Інші активи	2 420	3 508
11	Усього активів	330 524	231 149
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	71 235	39 608
13	Кошти клієнтів	214 538	155 193
14	Інші депозити	675	1 657
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	2 039	0
16	Нараховані витрати до сплати	2 657	2 149
17	Інші зобов'язання	8 245	5 370
18	Усього зобов'язань	299 389	203 977
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	22 330	19 330
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	(30)	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви	2 994	523
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	4 297	4 299
25	Результат минулих років	551	2 443
26	у тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	3	0
27	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	860
28	Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	(283)
29	Результат поточного року	993	0
30	Усього власного капіталу	31 135	27 172
31	Усього пасивів	330 524	231 149

Звіт про фінансові результати за III квартал 2003 р.

Ря- док	Найменування статті	(тис. грн.)	
		На заітку дату кварталу На 01-10-2003 р.	На 01-10-2002 р.
1	Чистий процентний дохід	15 139	11 186
2	Чистий комісійний дохід	5 139	3 169
3	Дивідендний дохід	15	0
4	Чистий торговельний дохід	1 788	1 808
5	Прибуток / збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Прибуток від довгострокових		

інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
Інший операційний дохід	215	293
Усього доходів	22 296	16 456
Загальноадміністративні витрати	(8 977)	(6 971)
Витрати на персонал	(8 583)	(6 955)
Прибуток від операцій	4 736	2 530
Чисті витрати на формування резервів	(3 302)	(1 521)
Прибуток до оподаткування	1 434	1 009
Податок на прибуток	(441)	(610)
Прибуток після оподаткування	993	399
Непередбачені доходи / витрати	0	0
Чистий прибуток / збиток банку	993	399
Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	0
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	0

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за III квартал 2003 р.

Ря- док	Найменування статті	На 01-10-2003 р.		На 01-01-2003 р.	Зміни
		12 358	8 266	4 092	
1	Гарантії, що надані клієнтам				
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0	0	
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0	
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	19 034	584	18 450	
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	897	0	897	
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютною та банківськими металлами	0	0	0	
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0	0	
8	Надана застава	60 922	12 295	48 627	
9	Усього	93 211	21 145	72 066	

Керівник Головного бухгалтера Братко Віктор Іванович Луковина Лариса Анатоліївна

Рахунки довірчого управління за III квартал 2003 р.

Ря- док	Найменування статті	На 01-10-2003 р.		На 01-01-2003 р.	Зміни
		0 3	0 4	42 5	
1	АКТИВНІ РАХУНКИ УПРАВЛІННЯ	0		42 (42)	
2	Готівкові кошти за операціями довірчого управління				
3	Поточні рахунки управителя з довірчого управління				
4	Дебіторська заборгованість за операціями довірчого управління				
5	Цінні папери в довірчому управлінні				
6	Банківські метали в довірчому управлінні				
7	Інші активи в довірчому управлінні	0		42 (42)	
8	Витрати за операціями довірчого управління				
9	Нараховані доходи за об'єктами довірчого управління				
10	ПАСИВНІ РАХУНКИ ДОВІРЧОГО УПРАВЛІННЯ	0		42 (42)	
11	Фонди банківського управління				
12	Рахунки установників	0		42 (42)	
13	Кредиторська заборгованість за операціями довірчого управління				
14	Доходи від операцій довірчого управління				

Керівник Головного бухгалтера Братко Віктор Іванович Луковина Лариса Анатоліївна

БАТ «Перший Інвестиційний Банк»

ПРОМІЖНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ за 3 квартал 2003 року 04073, м.Київ 73, пр-т Московський, 6

Баланс				Звіт про фінансові результати			
(тис. грн.)				(тис.грн.)			
Ря- док	Найменування статті	На 01.10.2003	За 31.12.2003	Ря- док	Найменування статті	На 01.10.2003р.	На 01.10.2002р.
Активи				1.	Чистий процентний дохід	16 044	16 059
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	17 532	20 038	2.	Чистий комісійний дохід	1 735	887
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0	3.	Дивідендний дохід	0	0
3	Кошти в інших банках	96 294	64 651	4.	Чистий торговельний дохід	(769)	210
4	Цінні папери на продаж	7 279	4 035	5.	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	270
5	Кредити та заборгованість клієнтів	158 505	96 734	6.	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
6	Інвестиційні цінні папери	13 511	2 807	7.	Інший операційний дохід	369	670
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0	8.	Усього доходів	17 379	18 096
8	Основні засоби та нематеріальні активи	36 907	34 009	9.	Загальноадміністративні витрати	(6 501)	(6 019)
9	Нараховані доходи до отримання	4 901	3 715	10.	Витрати на персонал	(3 082)	(2 438)
10	Інші активи	7 706	1 505	11.	Прибуток від операцій	7 796	9 639
11	Усього активів	342 635	227 494	12.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(4 761)	(6 965)
Зобов'язання				13.	Прибуток до оподаткування	3 035	2 674
12	Кошти банків	63 677	14 276	14.	Податок на прибуток	(1 124)	(1 373)
13	Кошти клієнтів	191 677	143 814	15.	Прибуток після оподаткування	1 911	1 301
14	Інші депозити	16 817	9 000	16.	Непередбачені доходи/витрати	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	17.	Чистий прибуток/збиток банку	1 911	1 301
16	Нараховані витрати до сплати	1 709	859	18.	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,67	0
17	Інші зобов'язання	11 694	11 310	19.	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,66	0
18	Усього зобов'язань	285 574	179 259	Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках			
КАПІТАЛ				(тис.грн.)			
19	Статутний капітал	28 613	28 613	Найменування статті	На 01.10.2003р.	На 01.01.2003р.	Зміни після дати останньої річної звітності (+/-)
20	Капіталізовані дивіденди	0	0	Гарантії, що надані клієнтам	7 410	5 680	1 730
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0	0
22	Емісійні різниці	17 925	10 986	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
23	Резерви та фонди банку	8 612	6 030	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	55 884	0	55 884
24	Результати переоцінки основних засобів і нематеріальних активів	0	0	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	1 861	0	1 861
25	Результат минулих років	0	0	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металлами	0	0	0
26	У тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	0	0	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0	0
27	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	0	2 606	Надана застава	15 796	832	14 964
28	Збитки звітного року, що очікують затвердження	0	0	Усього	80 951	6 512	74 439
29	Результат поточного року	1 911	0	Голова Правління	Т.Б.Аліфанова		
30	Усього власного капіталу	57 061	48 235	Головний бухгалтер	І.В.Колесник		
31	Усього пасивів	342 635	227 494				

ОГОЛОШЕННЯ

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства виступає Організатором публічних торгів (аукціону) з продажу майна підприємства-боржника — ДП «Придніпровський хімічний завод» (справа № Б24147/00).

Загальна характеристика об’єктів продажу, які знаходяться за адресою: м. Дніпродзержинськ, вул. Аношкіна, 179: лот № 1 — теплиця (оранжерей), заг. пл. — 641,7 кв. м. Початкова ціна об’єкту продажу за лотом № 1 складає 67395 (шістдесят сім тисяч триста дев’яносто п’ять) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 2 —комплекс будівель та споруд з обладнанням у складі: нерухомість — склад металів № 140 (заг. пл. 702 кв. м.), контейнерна площадка № 40а (заг. пл. 600 кв. м), склад кислот № 406 (заг. пл. 574 кв. м.); обладнання — кран-балка НКМ-203 (інв. № 4210349), таль електрична ТЄ-521 (інв. № 4210456), таль електрична ТЄ5-931 (інв. № 4213476), ве-си РПЗШ 13М (інв. № 5116102), кран-балка НКМ-203 (інв. № 4210317), кран-балка НКМ-203 (інв. № 4210318), кран козловий ККЛ-2 (інв. № 4213808). Початкова ціна об’єкту продажу за лотом № 2 складає 271167 (двісті сімдесят одна тисяча сто шістдесят сім) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 3 — будівля матеріального складу № 43 (інв. № 1010738), заг. пл. — 1420 кв. м. Початкова ціна об’єкту продажу за лотом № 3 складає 114328 (сто чотирнадцять тисяч триста двадцять вісім) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 4 — автомобіль УАЗ 452 ЛЕК, реєстраційний номер 303-74 АВ, рік випуску — 1989. Початкова ціна об’єкту продажу за лотом № 4 складає 3909 (три тисячі дев’ястот дев’ять) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 5 — обладнан-ня у складі: бак (3 одиниць, 7 т.), верстат токарно-вінторезний (3т.), кон-тейнер для сміття (5 одиниць), міст підйомний для монтажу (12т.), міс-ткість (1т.), машина МШТС-3С (5т.), автосамоскид КРАЗ 256 (6т.), мо-тоцикл (250 кг.), автомобіль УАЗ-469 (1т.), автомобіль ЗИЛ-130 (4т.). По-чаткова ціна об’екту продажу за лотом № 5 складає 9252 (дев’ять тисяч двісті п’ятдесят дві) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 6 — крюк-звено К1-6,3 хл. (кількість — 565 одиниць), крюк-звено К1-4,0 (кількість — 420 оди-ниць). Початкова ціна об’екту продажу за лотом № 6 складає 51973 (п’ят-десят одна тисяча дев’ятсот сімдесят три) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 7 — об’єкти нерухомості розташовані на території турбазі «Нептун» у складі: домик збірний дерев’яний (4 шт.), домик фанерний (3 шт.). Початкова ціна об’екту продажу за лотом № 7 складає 1155 (одна тисяча сто п’ятде-сят п’ять) грн. 00 коп. з ПДВ. Лот № 8 — інше майно у кількості 84 по-зицій. Початкова ціна об’екту продажу за лотом № 8 складає 87362 (ві-сімдесят сім тисяч триста шістдесят дві) грн. 00 коп. з ПДВ.

Гарантійні внески учасників аукціону (5% від початкової ціни) та ре-єстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перерахову-ється на: п/р 260083001161 в ДФ АТ «Вабанк» МФО 305868, код ЄД-РПОУ 13420399 Придніпровської товарної біржі, м. Дніпропетровськ до 19.11.03 р. включно. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 19.11.2003 р. включно на Придніпровській товарній біржі за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15А, кімн. 73, з 9.00 до 18.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з технічними характе-ристиками об’єктів звертатися за тел. (056) 744-19-31, 740-20-46. З питань оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (0562) 35-77-45.

Публічні торги (аукціон) відбудуться 25.11.03 р., об 11.00 у торговому залі Придніпровської товарної біржі за адресою: 49000, м. Дніпропет-ровськ, вул. Набережна Леніна, 15А.

Переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об’єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціону), оформлюються протоколом, який є підставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства проводить конкурс з продажу майна підприємства-банкрута — ТОВ СВФ «Україна» (справа № Б26/53/02), яке знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, Дніпропетровський р-н, сел. Любимівка, вул. Садова, 2.

Лот № 1 — насосна станція № 2. Початкова ціна об’екту продажу за лотом № 1 складає 8900 (вісім тисяч дев’ятсот) грн. 00 коп. в т. ч. ПДВ.

Фіксовані умови конкурсу: 1) ек-спертна оцінка за рахунок покупця; 2) самостійне оформлення покупцем права власності; 3) ціна продажу об’екту, не нижче стартової; 4) по-дальше цільове використання об’ек-ту. За рівних умов, запропонованих учасниками конкурсу, переможцем визнається той учасник, який запро-понував найвищу ціну та взяв на се-бе зобов’язання щодо виконання фіксованих умов конкурсу. Гарантій-ні внески учасників конкурсу (5% від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників конкур-су — 17 грн. перераховується на раху-нок Організатора конкурсу — філія ДГУ Агентства з питань банкрутства в Дніпропетровській області: п/р 26006351680200 в АППБ «Аваль» МФО 305653, код ЄДРПОУ 26252710 до 21.11.2003 р. включно. Заявки на участь в конкурсі та конкурсні про-позиції приймаються до 21.11.2003 р. за адресою: 49000, м. Дніпропет-ровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7, з 9.00 до 18.00 (крім вихід-них та святкових днів). З питань оз-найомлення з об’єктом та оформлен-ня участі в конкурсі звертатися за тел. (056) 744-19-31, 740-20-46.

Конкурс відбудеться 26.11.2003 р. о 14.00 за адресою: м. Дніпропет-ровськ, вул. Комсомольська, б. 48, кім. № 7. Результати конкурсу офор-млюються протоколом, який є під-ставою для укладання протягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником. Сплата вартості майна здійснюється протя-гом 30 днів з моменту укладення до-говору купівлі продажу.

Дніпропетровська філія Агентства з питань банкрутства виступає Організатором публічних торгів (аукціону) з продажу майна підприємства-боржника — ВАТ «Дніпроспецбуд» (справа № Б15/24/104/00).

Загальна характеристика об’єктів продажу (ДСУ-60), які знаходяться за адресою: Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Двинська, 8/4. Лот № 1 — зварювальний агрегат АДД (інв № 990), рік випуску — 1993, початкова ціна — 1700 грн. 00 коп. з ПДВ; лот 2 — автомобіль ЕрАз — 6723 (інв № 892). Рік випуску — 1990. Початкова ціна — 300 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 3 — автомобіль «Таврія» (інв. № 999), рік випуску — 1993. Початкова ціна — 1000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 4 — автобус «Ли-А3 (інв. № 930), рік випуску — 1992; початкова ціна — 1100 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 5 — автомобіль ЗИЛ-555 (інв. № 899), рік випуску — 1979, початкова ціна — 1200 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 6 — вагончик польов-ий (інв № 890), рік випуску — 1990, початкова ціна — 400 грн. 00 коп. з ПДВ. Загальна характеристика об’єктів продажу (Криворізька автоба-за), які знаходяться за адресою: Дніпропетровська область, Криворізький р-н, с. Радущине, вул. Нікопольське шосе, 1. Лот № 7 — автомобіль ЗИЛ - 130 (інв. № 462). Рік випуску — 1985, початкова ціна — 1600 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 8 — причеп УПП-6 (інв. № 410), рік випуску — 1984, початкова ціна — 900 грн.00 коп. з ПДВ; лот № 9 — автомобіль ГАЗ-5312-01 (інв.№ 508), рік випуску — 1989, початкова ціна — 800 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 10 — автобус ПА3-37421 (інв. № 359), рік випуску — 1987, початкова ціна — 1000 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 11 — автомобіль ГАЗ — 52-01 (інв.№312), рік випуску — 1984, початкова ціна — 800 грн. 00 коп. з ПДВ. Загальна характеристика об’єктів продажу (КБУГ-12), які знаходяться за адресою: Дніпропетровська область, Криворізький р-н, с. Радущине, вул. Нікопольське шосе, 1. Лот № 12 — техдопомога (ГОСНИ-ТИ) на базі Г-51 (інв.№ 720), рік випуску — 1974, початкова ціна — 700 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 13 — трансформатор ТМ — 400/10 (інв.№ 328), рік випуску — 1989, початкова ціна — 70 грн. 00 коп. з ПДВ; лот №14 — трансформатор ТМ-40/10 (інв. №325). Рік випуску — 1987, по-чаткова ціна — 60 грн. 00 коп. з ПДВ; лот. № 15 — насос ГрТ-160/31,5 (інв № 836), рік випуску — 1987. Початкова ціна — 70 грн. 00 коп. з ПДВ; лот № 16 — насос ГрТ-160/31,5 (інв. № 837), рік випуску — 1987, початкова ціна — 70 грн. 00 коп. з ПДВ.

Гарантійні внески учасників аукціону (5 % від початкової ціни) та реєстраційний збір за реєстрацію учасників аукціону — 17 грн. перера-ховується на: п/р 260083001161 в ДФ АТ «Вабанк» МФО 305868, код ЄДРПОУ 13420399 Придніпровської товарної біржі, м. Дніпропетровськ до 19.11.03 р. включно. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 19.11.2003 р. включно на Придніпровській товарній біржі за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 15 А, кімн. 73, з 9.00 до 18.00 (крім вихідних). З питань ознайомлення з технічними характе-ристиками об’єктів звертатися за тел. (056) 744-19-31, 740-20-46. З пи-тань оформлення участі в аукціоні звертатися за тел. (0562) 35-77-45.

Публічні торги (аукціон) відбудуться 24.11.03 р., об 11.00 у торгово-му залі Придніпровської товарної біржі за адресою: 49000, м. Дніпро-петровськ, вул. Набережна Леніна, 15А.

Переможцем аукціону визнається той учасник, який запропонував найвищу ціну за об’єкт продажу. Результати публічних торгів (аукціо-ну) оформлюються протоколом, який є підставою для укладання про-тягом 15 днів договору купівлі-продажу між покупцем та боржником.

Господарський суд Харківської області (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) по-становою № Б-24/201-02 визнав банкрутом ПП фірму «КАМЕЛІЯ» (код ЄДРПОУ 24484741, м. Хар-ків, вул. Астрономічна, 15, к. 502, р/р 26001040206 у філії № 4 АСУББ «ГРАНТ», м. Харків, МФО 350426) та відкрив ліквіда-ційну процедуру.

Ліквідатором призначено дер-жавну податкову інспекцію Ки-ївського району м. Харкова, ад-реса: м. Харків, вул. Чернишев-ського, 41.

Господарський суд Донецької області ухвалою від 28.08.03 р. порушив справу про банкрутство № 32/132Б Дочірнього підприєм-ства монтажно-заготівельний за-вод АТЗТ «Агроспецмонтаж» м. Донецьк, ЗКПО 30569584 (83038, м. Донецьк, пр. Журналістів, 94, р/р 26004980479 в Петровському відділенні Укрсоцбанка м. До-нецька) та ввів мораторій на за-доволення вимог кредиторів. Розпорядником майна призначе-но арбітражного керуючого Пруцкова В. Ю., ліцензія № 188.

Інформація про продаж за конкурсом майна підприємства-банкрута ВАТ «Киселівський льонозавод»

Назва та характеристика об’єкту: цілісний майновий комплекс, до складу якого входить нерухоме майно, а саме: головний виробничий корпус, адміністративний корпус, склади, кустро-брикетний цех, котельня, станція біологічної очистки стоків, стоянка автомашин, насосна станція, лабораторія, будівля пилорами; та рухоме: ви-робничі лінії (4 для короткого волокна та 4 для довгого волокна), артезіанські свердловини, інженерні мережі, технологічне обладнання, котли транспорт, інвентар, паркан, під’їзні шляхи та ін.

Рік побудови та введення в експлуатацію: 1978 рік.

Адреса: с. Киселівка, Чернігівського району, Чернігівської області, вул. Заводська, 1.

Початкова ціна: 2 482 680,00 грн. (Два мільйона чотириста вісімдесят дві тисячі шістсот вісімдесят грн. 00 коп. з урахуванням ПДВ.

Засоби платежу — грошові кошти.

Умови продажу — продаж майна здійснюється виключно цілісним майновим комплексом;

- проведення розрахунків за придбане майно здійснюється протягом 30 днів з дня проведення конкурсу;
- зберігання профілю підприємства протягом 5 років;
- утримання об’єкта та прилеглої території в належному санітарно-технічному стані;
- покупець майна не має права передачі та продажу, як цілісного майнового комплексу так і його частин, третім особам протягом 5 років;
- покупець повинен мати досвід і землю для власного вирощування льону і напрацювання на ринку сирови-ни з метою якомога повнішого використання заводу;
- у разі, коли коштів, одержаних від продажу майна банкрута, недостатньо для повного задоволення вимог кредиторів (відповідно до затвердженого Господарським судом реестру кредиторів) покупець зобов’язується провести повні розрахунки грошовими коштами з цими кредиторами протягом одного року після прийман-ня майна у свою власність;
- оформлення прав власності за придбане майно здійснюється за рахунок покупця.

Замовник конкурсу: ліквідатор підприємства-банкрута ВАТ «Киселівський льонозавод».

Організатор конкурсу: Чернігівська філія Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрут-ства. Конкурс проводить Чернігівська філія ТБ «Всеукраїнська біржа нерухомості».

Умови участі в конкурсі: учасники, бажаючи прийняти участь у конкурсі, подають заявку на участь в конкур-сі, конкурсну пропозицію та сплачують реєстраційний та гарантійний внески.

Заявки та конкурсні пропозиції приймає Чернігівська філія «Всеукраїнської біржі нерухомості» за адресою: м. Чернігів, проспект Перемоги, 87/10.

Реєстраційний внесок — 17 грн. для реєстрації учасників конкурсу та Гарантійний внесок — у розмірі 5% по-чаткової ціни перераховується на рахунок «Організатора торгів»: р/р 260044492 в ЧОД АППБ «Аваль» м. Чер-нігів, МФО 353348, Код ЄДРПОУ 26334916.

Засідання конкурсної комісії відбудеться 25 листопада 2003 року об 11 годині.

Ознайомитися з цілісним майновим комплексом можна за місцем його розташування.

Адреса проведення конкурсу: м. Чернігів, проспект Перемоги, 87/10.

Кінцевий термін подання конкурсних пропозицій 21 листопада 2003 року.

Місцезнаходження організатора конкурсу: м. Чернігів, вул. Мстиславська, 9, тел. (804622) 7-98-93, 7-99-10.

Додаткову інформацію про прийняття заяв та конкурсних пропозицій можна одержати за тел. (80462) 10-11-83.

Постановою Господарського суду Рів-ненської області від 23 жовтня 2003 року по справі № 8/58 (м. Рівне, вул. Яворницько-го, 59) визнано банкрутом Приватне під-приємство фірму «Хорнет», юр. адреса: м. Рівне, вул. С. Крушельницької, 54/45, код ЄДРПОУ — 31430776, р/р 26003000686001 в РФ КБ «Укрінбанк», МФО 333216, індиві-дуальний податковий номер 3143077177168, номер свідоцтва про реєстрацію платника податку 24923311. Відкрито ліквідаційну процедуру Приватного підприємства фірми «Хорнет». Обов’язки лівідатора покласти на Голову ліквідаційної комісії Трошій О. В., ідентифікаційний номер 2877312761. Вимо-ги кредиторів до боржника, який ліквіду-ється банкрутом приймаються на юридичну адресу фірми протягом місяця з дня опу-блікування оголошення.

Господарським судом Харківської області (61002, м. Харків, пл. Свобо-ди, 5, Держпром, 8-й під’їзд) поста-новною від 15 жовтня 2003 р. по спра-ві № Б-24/143-03 визначено банкру-том та відкрито ліквідаційну проце-дуру до сільськогосподарського ви-робничого кооперативу «Мурав-ський» (62021, с. Мурафа, Красно-кутський район, Харківської області, вул. Дзержинського, 3, код ЄДРПОУ 00706734, р/р 260054133 в Краснокут-ському ТОВО ХОД АПБ «АВАЛЬ», МФО 350589). Ліквідатором призначе-но Воловик Л. О. (ліц. АА № 047632 від 09.08.01; адреса: 61166, м. Харків, вул. Бакуліна, 11, оф. 313).

Втрачене свідоцтво № 32358530 НВ № 144014 про реєстрацію платника податку на до-дану вартість, видане Корсунь-Шевченківській міжрайонній оптово-торгівельній базі Черкась-кої облспоживспілки, вважати недійсним.

Правління ВАТ «ЕВІС» повідомляє, що 9 грудня 2003 року о 15.00 (по-чаток реєстрації акціонерів о 14.30) відбудуть-ся загальні збори акціонерів за адресою: м. Миколаїв, вул. Чигрина, 39.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати фінансо-во-господарської діяльності АТ за 2002 рік та основні напрямки на 2003 рік.
2. Звіт Спостережної ради за 2002 рік.
3. Звіт Ревізійної комісії за 2002 рік.
4. Затвердження річного балансу АТ за 2002 рік.
5. Затвердження нової редакції Статуту АТ.
6. Затвердження положення про Спосте-режну раду.
7. Затвердження положення про Ревізійну комісію.
8. Затвердження положення про Правління.
9. Вибори нового складу Спостережної ра-ди.
10. Вибори нового складу Ревізійної комісії.
11. Вибори нового складу Правління.

Довідки за телефонами: (0512) 47-36-38, 37-73-59.

ДТГО “Південно-Західна залізниця” інформус					
про введення з 01.11.2003 року нових роздрібних тарифів на електроенергію без урахування податку на додану вартість.					
Роздрібні тарифи для категорій споживачів на території розташування ДТГО “Південно-Західна залізниця”, крім населення, населених пунктів, з напругою живлення становлять:					
Групи споживачів	Тариф грн. за 1 МВт/год		Групи споживачів	Тариф грн. за 1 МВт/год	
	1 клас	2 клас		1 клас	2 клас
Промислові та прирівняні до них споживачі з приєднаною потужністю 750 кВа і більше	164,79	246,46	Електрифікований залізничний транспорт	164,79	246,46
			Непромислові споживачі	164,79	246,46
Промислові та прирівняні до них споживачі з приєднаною потужністю до 750 кВа	164,79	246,46	Виробничі с/г споживачі	164,79	246,46

Згідно з Постановою НКРЕ від 06.12.02. №1358 для визначення рівня ставок тарифів, диференційованих за періодами часу, встановлюються такі тарифні коефіцієнти: нічний період – 0,3; напівпіковий період - 1,02; піковий період – 1,80.

Тарифи на електричну енергію, яка відпускається на потреби опалення та гарячого водопостачання (на 1 та 2 класі), визначаються шляхом множення встановленого ринкового тарифу для споживачів на відповідний тарифний коефіцієнт:

Нічний період – 0,4; денний-1,8.

Роздрібні тарифи розраховані згідно з умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на підставі таких даних:			
Прогнозована оптова ринкова ціна на розрахунковий період	грн./Мвтгод	133,25	Постанова НКРЕ № 1041 від 15.10.03
Коефіцієнт нормативних технологічних втрат (1 клас напруги 35-110 кВ) %		2,68	Постанова НКРЕ № 990 від 09.09.02
Коефіцієнт нормативних технологічних втрат (2 клас напруги 0,4-10 кВ) %		14,95	Постанова НКРЕ № 990 від 09.09.02
Тариф на передачу електроенергії (1 клас напруги 35-110 кВ)	грн./МВтгод	13,56	Постанова НКРЕ № 382 від 30.04.03
Тариф на передачу електроенергії (2 клас напруги 0,4-10 кВ)	грн./МВтгод	68,99	Постанова НКРЕ № 382 від 30.04.03
Тариф на постачання 1 група (грн./МВтгод)		1,96	Постанова НКРЕ № 382 від 30.04.03
Тариф на постачання 2 група (грн./МВтгод)		9,82	Постанова НКРЕ № 382 від 30.04.03
Прогнозована середня закупівельна ціна	(грн./Мвтгод)	145,27	

ТАС-ІНВЕСТБАНК			
Баланс за III квартал 2003 р.			
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	(тис. грн.) На кінець попереднього фінансового року
АКТИВИ			
1	Кошти та залишки в НБУ	7 072	2 930
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	-	-
3	Кошти в інших банках	89 191	68 105
4	Цінні папери на продаж	11 346	2 284
5	Кредити та заборгованість клієнтів	176 365	102 063
6	Інвестиційні цінні папери	-	-
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	-	-
8	Основні засоби та нематеріальні активи	1 486	1 510
9	Нараховані доходи до отримання	3 031	2 250
10	Інші активи	1 472	2 310
11	Усього активів	289 963	181 452
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків	125 587	101 151
13	Кошти клієнтів	113 706	48 472
14	Інші депозити	-	-
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	-	-
16	Нараховані витрати до сплати	2 716	798
17	Інші зобов'язання	15 194	482
18	Усього зобов'язань	257 203	150 903
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	27 973	27 973
20	Капіталізовані дивіденди	-	-

21	Акції, викуплені в акціонерів	-	-
22	Емісійні різниці	-	-
23	Резерви та фонди банку	2 577	3 513
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	-	-
25	Результат минулих років	-	(2 117)
26	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	-	1 180
27	Збиток звітного року, що очікують затвердження	-	-
28	У тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	-	-
29	Результат поточного року	2 210	-
30	Усього власного капіталу	32 760	30 549
31	Усього пасивів	289 963	181 452
Голова Правління О.В.Олійник Головний бухгалтер І.В.Бакланова			
Звіт про фінансові результати за III квартал 2003 року			
Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу поточного року	(тис. грн.) попереднього фінансового року
1	Чистий процентний дохід	10 781	5 161
2	Чистий комісійний дохід	1 555	38
3	Дивідендний дохід	-	-
4	Чистий торговельний дохід	1 709	297
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	-	-
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	-	-
7	Інший операційний дохід	1 462	466
8	Усього доходів	15 507	5 962
9	Загальноадміністративні витрати	(6 190)	(3 123)
10	Витрати на персонал	(1 707)	(1 590)
11	Прибуток від операцій	7 610	1 249
12	Чисті витрати на формування резервів	(5 283)	(90)
13	Прибуток до оподаткування	2 327	1 159
14	Податок на прибуток	(133)	(62)
15	Прибуток після оподаткування	2 194	1 097
16	Непередбачені доходи/витрати	16	-
17	Чистий прибуток/ збиток банку	2 210	1 097
Голова Правління О.В.Олійник Головний бухгалтер І.В.Бакланова			

Балансовий звіт Товариства з обмеженою відповідальністю "Діалогбанк" (м.Дніпропетровськ, рег.№ 80) станом на 01 жовтня 2003 р.		Звіт про прибутки та збитки Товариства з обмеженою відповідальністю "Діалогбанк" станом на 01 жовтня 2003 р.	
АКТИВИ	(тис.грн.)	Найменування статті	(тис.грн.)
Кошти та залишки в НБУ	14 991	Процентний дохід	5 226
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	-	Процентні витрати	-2 307
Кошти, розміщені в інших банках	1 967	Чистий процентний дохід	2 919
Цінні папери на продаж	4 950	Комісійний дохід	1 591
Кредити клієнтам з відрахуванням резервів	23 886	Комісійні витрати	-227
Інвестиційні цінні папери	27 270	Чистий комісійний дохід	1 364
Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній та дочірніх установ	20	Дивідендний дохід	0
Основні засоби та нематеріальні активи	3 614	Чистий торговельний дохід	30
Нараховані доходи до отримання	460	Прибуток від інвестиційних цінних паперів	0
Інші активи	135	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи	0
Всього активів	77 293	Інший операційний дохід	31
Всього операційний дохід	-	Всього операційний дохід	4 344
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	-	Загальноадміністративні витрати	-1 808
Кошти банків	4 170	Витрати на персонал	-744
Кошти клієнтів	26 565	Прибуток від операцій	1 792
Інші депозити	50	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-1 413
Боргові цінні папери, емітовані банком	64	Прибуток до оподаткування	379
Нараховані витрати до сплати	55	Податок на прибуток	-77
Всього зобов'язань	30 904	Прибуток після оподаткування	302
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	-	Непередбачені доходи/витрати	0
Статутний капітал	45 950	Чистий прибуток/збиток банку	302
Капіталізовані дивіденди	-	-	-
Частки, викуплені у учасників	-	-	-
Резерви	165	-	-
Результати переоцінки	-	-	-
Фінансовий результат звітного року	302	-	-
Збитки минулих років	28	-	-
Всього власного капіталу	46 389	-	-
Всього зобов'язань + Капітал	77 293	-	-
Справочне:Регулятивний капітал банку	46 379	-	-
Голова правління В.Черніков Головний бухгалтер О.Бадянова	-	Голова правління В.Черніков Головний бухгалтер О.Бадянова	-

ПРОМІЖНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"			
Ліцензія НБУ № 89 від 3.12.2001 р.			
Баланс за 3 квартал 2003 р.			
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фін. року
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	73933	45878
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3	Кошти в інших банках	144383	127531
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгов-сть клієнтів	197282	175765
6	Інвестиційні цінні папери	0	0
7	Довгострок. інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Осн. засоби та нематер. активи	49797	38282
9	Нараховані доходи до отримання	4993	3486
10	Інші активи	10048	2983
11	Усього активів	480436	393925
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків	32981	113009
13	Кошти клієнтів	306200	159490
14	Інші депозити	0	0
15	Борг. цінні папери, емітов. банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	1897	834
17	Інші зобов'язання	15663	1156
18	Усього зобов'язань	356741	274489
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	44075	44075
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	-457	-335
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви та фонди банку	9682	5736
24	Результати переоцінок основних засобів та нематер. активів	8	8
25	Результат минулих років	42708	30494
26	У т. ч. сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	0
27	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	4605	39458
28	Збиток звітного року, що очікує затвердження	0	0
29	Результат поточного року	23074	0
30	Усього власного капіталу	123695	119436
31	Усього пасивів	480436	393925
Голова Правління Джус Ю.М. Головний бухгалтер Кадемська І.В.			

Звіт про фін. результати за 3 кв. 2003 р.			
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного року	На кінець поперед. фін. року
1	Чистий процентний дохід	25774	31535
2	Чистий комісійний дохід	48114	31490
3	Дивідендний дохід	0	0
4	Чистий торговельний дохід	4794	2344
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6	Прибуток від довгострок. інвестицій в асоційов. компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	6	8
8	Усього доходів	78688	65377
9	Загальноадміністративні витрати	-26821	-13317
10	Витрати на персонал	-12247	-8223
11	Прибуток від операцій	39620	43837
12	Чисті витрати на формування резервів	-1346	-98
13	Прибуток до оподаткування	38274	43739
14	Податок на прибуток	-15200	-9754
15	Прибуток після оподаткування	23074	33985
16	Непередбачені доходи/витрати	0	0
17	Чистий прибуток/збиток банку	23074	33985
18	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	51,27	0
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	51,27	0
Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках за 3 кв. 2003р. (тис.грн.)			
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець поперед. фін. року
1	Гарантії, що надані клієнтам	99	104
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	54519	9160
5	Валюта та банк. метали, які куплені, але не отримані	0	0
6	Сумн. вимоги за операціями з валютою та банк. металами	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з фін. інструментами крім інструментів валютн. обміну	0	0
8	Надана застава	9997	47020
9	Усього	64615	56284

Фінансова звітність БАТ "Електрон Банк" за 3-й квартал 2003 року			
Ліцензія № 31 від 13.12.01 р.			
БАЛАНС БАТ "Електрон Банк"			
Найменування статті	01/10/03	01/01/03	(тис.грн)
АКТИВИ			
Грошові кошти та залишки в НБУ	9769	11632	
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	-	-	
Кошти в інших банках	32680	19104	
Цінні папери на продаж	-	5	
Кредити та заборгованість клієнтів	133623	95999	
Інвестиційні цінні папери	3757	3124	
Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	448	466	
Основні засоби та нематеріальні активи	31037	27780	
Нараховані доходи до отримання	262	252	
Інші активи	2213	979	
Усього активів	213805	159398	
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	24935	15577	
Кошти клієнтів	132942	96535	
Боргові цінні папери, емітовані банком	800	-	
Нараховані витрати до сплати	1763	1281	
Інші зобов'язання	1046	363	
Усього зобов'язань	161486	113756	
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	27630	20630	
Акції, викуплені в акціонерів	(355)	-	
Емісійні різниці	271	1014	
Резерви та фонди банку	3796	2045	
Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	16402	16402	
Результат минулих років	-	1153	
Прибуток звітного року, що очікує затверджен.	-	4398	
Результат поточного року	4575	-	
Усього власного капіталу	52319	45642	
Усього пасивів	213805	159398	

Звіт про фінансові результати БАТ "Електрон Банк"			
Найменування статті	01/10/03	01/01/03	(тис. грн.)
АКТИВИ			
Чистий процентний дохід	9439	7549	
Чистий комісійний дохід	4421	3185	
Дивідендний дохід	7	59	
Чистий торговельний дохід	789	881	
Прибуток / збиток від інвестиційних цінних паперів	58	14	
Прибуток від довгострокових інвест. асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	32	24	
Інший операційний дохід	467	468	
Усього доходів	15213	12180	
Загальноадміністративні витрати	(3254)	(2589)	
Витрати на персонал	(5533)	(4496)	
Прибуток від операцій	6426	5095	
Чисті витрати на на формування резервів	18	1453	
Прибуток до оподаткування	6444	3642	
Податок на прибуток	(1869)	(1225)	
Прибуток після оподаткування	4575	2417	
Чистий прибуток/ збиток банку	4575	2417	
Чистий прибуток на одну просту акцію (грн)	0,08	-	
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію(грн)	0,08	-	
"Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" БАТ "Електрон Банк"			
Зміни після дати звітною (+;-)			
Найменування статті	01/10/03	01/01/03	Зміни(+;-)
Гарантії, що надані клієнтам	1904	1162	742
Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	1000	-	1000
Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	16820	61	16759
Надана застава	2132	19705	(17573)
Цінні папери та матеріальні цінності клієнтів у довірчому управлінні	-	-	-
УСЬОГО	21856	20928	928
Голова Правління	Л.Н.Загородня		
Головний бухгалтер	Н.Я.Пальчевська		

БАЛАНС АКБ "ПОРТО - ФРАНКО" ЗА III КВАРТАЛ 2003 РОКУ.			
Ря- док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	(тис. грн.) На кінець поперед- ного фінансово- го року
АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	8678	8317
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	8357	6506
4	Цінні папери на продаж	4416	2395
5	Кредити та заборгованість клієнтів	28979	20960
6	Інвестиційні цінні папери	5087	2022
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	1693	954
9	Нараховані доходи до отримання	157	240
10	Інші активи	1680	648
11	Усього активів	59047	42042
ЗАБОВ'ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків	0	0
13	Кошти клієнтів	35867	25072
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	391	205
17	Інші зобов'язання	2331	2078
18	Усього зобов'язань	38589	27355
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	18214	13214
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви та фонди банку	707	438
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	687	0
25	Результат минулих років	746	746
26	У тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	0	0
27	Прибуток звітного року,що очікує затвердження	0	289
28	Збитки звітного року, що очікують затвердження	0	0
29	Результат поточного року	104	0
30	Усього власного капіталу	20458	14687
31	Усього пасивів	59047	42042
Керівник Головний бухгалтер		А.О. Панченко Л.М. Шкрабак	

ОГОЛОШЕННЯ

Баланс за III квартал 2003 р.			
Рядок	Найменування статті	01.10.03	01.01.03
	(тис. гривень)		
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	2882	1729
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3	Кошти в інших банках	6153	8185
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	29108	27201
6	Інвестиційні цінні папери	0	0
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	5502	3160
9	Нараховані доходи до отримання	227	96
10	Інші активи	362	173
11	Усього активів	44234	40544
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	0	4755
13	Кошти клієнтів	22126	17294
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	399	197
17	Інші зобов'язання	1040	33
18	Усього зобов'язань	23565	22279
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	17160	17160
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	(21)	(22)
22	Емісійні різниці	17	17
23	Резерви та фонди банку	638	613
24	Результат переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	2040	0
25	Результат минулих років, у тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	472	0
26	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	0	497
27	Збитки звітного року, що очікують затвердження	0	0
29	Результат поточного року	361	0
30	Усього власного капіталу	20668	18265
31	Усього пасивів	44234	40544
Голова Правління Т. К. Волинько Головний бухгалтер К. М. Таранішина			

Відкрите акціонерне товариство "Комерційний банк "Славутич" Ліцензія НБУ №60 від 23.01.2003				
Проміжна (квартальна) фінансова звітність				
Звіт про фінансові результати за III квартал 2003 р.				
		На звітну дату кварталу		
Рядок	Найменування статті	поточного року на 01.10.03	попереднього фінансового року на 01.10.02	
	(тис. гривень)			
1	Чистий процентний дохід	2474	1964	
2	Чистий комісійний дохід	775	725	
3	Дивідендний дохід	0	0	
4	Чистий торговельний дохід	220	157	
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0	
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0	
7	Інший операційний дохід	8	7	
8	Усього доходів	3477	2854	
9	Загальноадміністративні витрати	(1045)	(985)	
10	Витрати на персонал	(2229)	(1909)	
11	Прибуток від операцій	203	(40)	
12	Чисті витрати на формування резервів	160	299	
13	Прибуток до оподаткування	364	260	
14	Податок на прибуток	(3)	(59)	
15	Прибуток після оподаткування	361	201	
16	Непередбачені доходи/витрати	0	0	
17	Чистий прибуток/збиток банку	361	201	
18	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0.01	-	
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0.01	-	
Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках за III квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного року 01.10.03	На кінець попереднього фінансового року 01.01.03	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
	(тис. гривень)			
1	Гарантії, що надані клієнтам	0	0	0
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	1379	1976	-598
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	0	0	0
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	0	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0	0
8	Надана застава	0	0	0
9	Усього	1379	1976	-598

Фінансовий звіт АБ “Металург” за III квартал 2003 року				
Звіт про фінансові результати				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу	Поточного року	Попереднього фінансового року
	(тис. грн.)			
1.	Чистий процентний дохід	14184	15624	
2.	Чистий комісійний дохід	6020	5970	
4.	Чистий торговельний дохід	94	1142	
7.	Інший операційний дохід	214	160	
8.	Усього доходів	20512	22896	
9.	Загальноадміністративні витрати			(6305) (6176)
10.	Витрати на персонал			(8495) (8166)
11.	Прибуток від операцій			5712 8554
12.	Чисті витрати на формування резервів			(2840) (3187)
13.	Прибуток до оподаткування			2872 5367
14.	Податок на прибуток			(1151) (1996)
15.	Прибуток після оподаткування			1721 3371
17.	Чистий прибуток/збиток банку			1721 3371
Баланс				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	
	(тис. грн.)			
	АКТИВИ			
1.	Грошові кошти та залишки в НБУ	11749	18321	
3.	Кошти в інших банках	9714	19016	
4.	Цінні папери на продаж	11167	4351	
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	116763	97146	
6.	Інвестиційні цінні папери	6614	1357	
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	7484	7363	
9.	Нараховані доходи до отримання	2061	1199	
10.	Інші активи	6099	606	
11.	Усього активів	171651	149359	
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
12.	Кошти банків	3478	25	
13.	Кошти клієнтів	92983	80540	
16.	Нараховані витрати до сплати			1430 990
17.	Інші зобов'язання			6216 2192
18.	Усього зобов'язань	104107	83747	
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19.	Статутний капітал			10851 9851
21.	Акції, викуплені у акціонерів			(788) (22)
22.	Емісійні різниці			1612 1607
23.	Резерви та фонди банку			3330 3710
24.	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів			266 282
25.	Результат минулих років			50552 47821
26.	У тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів			16 23
27.	Прибуток звітного року, що очікує затвердження			0 2363
29.	Результат поточного року			1721 0
30.	Усього власного капіталу			67544 65612
31.	Усього пасивів	171651	149359	
Примітка “Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках”				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності
	(тис. грн.)			
1.	Гарантії, що надані клієнтам	6286	2484	3802
4.	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	18920	6475	12445
5.	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	62	0	62
9.	Усього :	25268	8959	16309
/лп. НБУ № 69 від 14.12.2001				

Фінансова звітність АППБ "Аваль" станом на 01. 10. 2003 року			
Баланс АППБ "Аваль" за III квартал 2003 року			
Рядок	Найменування статті	Звітна дата 01.10.2003	На кінець попереднього року 01.01.2003
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	898571	497753
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ та цінні папери, емітовані НБУ	82739	169739
3	Кошти в інших банках	594693	482990
4	Цінні папери на продаж	53412	69381
5	Кредити та заборгованість клієнтів	6104563	4029699
6	Інвестиційні цінні папери	38764	83389
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	33083	13867
8	Основні засоби та нематеріальні активи	548090	463666
9	Нараховані доходи до отримання	16300	13818
10	Інші активи	284218	153973
11	Усього активів	8654433	5978275
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	680070	298432
13	Кошти клієнтів	7040536	5005723
14	Інші депозити	0	2
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	40067	0
16	Нараховані витрати до сплати	66793	40466
17	Інші зобов'язання	193545	34254
18	Усього зобов'язань	8021011	5378877
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	500000	500000
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	(3038)
22	Емісійні різниці	2898	0
23	Резерви та фонди банку	90348	14425
24	Результат переоцінки основних засобів і нематеріальних активів	6611	6635
25	Результат минулих років	5473	71559
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	114084
27	Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	(104267)
28	У тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	5451
29	Результат поточного року	28092	0
30	Усього власного капіталу	633422	599398
31	Усього пасивів	8654433	5978275

Звіт про фінансові результати проміжної фінансової звітності АППБ "АВАЛЬ" за III квартал 2003 року			
Рядок	Найменування статті	Звітний рік 01.10.2003	Попередній рік 01.10.2002
1	Чистий процентний дохід	302256	251180
2	Чистий комісійний дохід	285694	225424
3	Дивідендний дохід	2216	1031
4	Чистий торговельний дохід	46363	29588
5	Прибуток / збиток від інвестиційних цінних паперів	(89)	1382
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	8	12
7	Інший операційний дохід	3911	2875
8	Усього доходів	640359	511492
9	Загальноадміністративні витрати	(289071)	(221819)
10	Витрати на персонал	(233349)	(239980)
11	Прибуток від операцій	117939	49693
12	Витрати на безнадійні борги	(88417)	(45097)
13	Прибуток до оподаткування	29522	4596
14	Податок на прибуток	(1481)	(2113)
15	Прибуток після оподаткування	28041	2483
16	Непередбачені доходи/витрати	50	8
17	Чистий прибуток / збиток банку	28091	2491
18	Чистий прибуток на одну просту акцію	0	0
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	0	0

Примітка "Зобов'язання АППБ "Аваль", які обліковуються на позабалансових рахунках за III квартал 2003 року

Рядок	Найменування статті	01.10.2003	01.01.2003	Зміни
1	Гарантії, що надані клієнтам	104323	66576	37747
2	Сумнівні гарантії та поручительства	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	2528774	46356	2482418
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	125797	1176	124621
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	0	0	0
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	0	0	0
8	Надана застава	504266	132294	371972
9	Усього	3263160	246402	3016758

Голова Правління /

Головний бухгалтер /

/ О.В. Деркач

/ І.П. Волощук

КВАРТАЛЬНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ АКБ «ІНВЕСТБАНК»				
Баланс за III квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На 01.10.03р.	(тис. грн.) На 01.01.03р.	
1	АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	11132	3573	
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	1	4	
3	Кошти в інших банках	5591	3913	
4	Кредити та заборгованість клієнтів	38303	32743	
5	Основні засоби та нематеріальні активи	4554	4442	
6	Нараховані доходи до отримання	1119	1170	
7	Інші активи	2369	3620	
8	Усього активів	63069	49465	
9	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
9	Кошти банків	2200	2200	
10	Кошти клієнтів	38216	26986	
11	Нараховані витрати до сплати	91	51	
12	Інші зобов'язання	5820	3901	
13	Усього зобов'язань	46327	33138	
14	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
14	Статутний капітал	15180	14780	
15	Резерви	1301	1301	
16	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	1	1	
17	Результат минулих років	245	926	
18	Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	121	
19	Збиток минулого року, що очікує затвердження	0	(802)	
20	Результат поточного року	15	0	
21	Усього власного капіталу	16742	16327	
22	Усього пасивів	63069	49465	
Звіт про фінансові результати за III квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На 01.10.03р.	На 01.10.03р.	(тис. грн.) На 01.01.03р.
1	Чистий процентний дохід	2307	1892	
2	Чистий комісійний дохід	1611	1516	
3	Чистий торговельний дохід	586	121	
4	Інший операційний дохід	49	23	
5	Усього доходів	4553	3552	
6	Загальноадміністративні витрати	(2114)	(1600)	
7	Витрати на персонал	(1422)	(1236)	
8	Прибуток від операцій	1017	716	
9	Чисті витрати на формування резервів	(881)	(385)	
10	Прибуток до оподаткування	136	332	
11	Податок на прибуток	(120)	(242)	
12	Прибуток після оподаткування	16	90	
13	Чистий прибуток/збиток банку	16	90	
ПРИМІТКА "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за III квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На 01.10.03р.	На 01.10.03р.	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	5645	175	+5470
2	Надана застава	2200	4380	(2180)
3	Усього	7845	4555	+3290
В.о.Голови Правління банку Головний бухгалтер		Резніченко О.М. Тер-Григор'ян К.Л.		

Проміжна квартальна фінансова звітність АБ "Полтава-банк"				
Баланс За 3 квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу 01.10.2003	(тис.грн.) На кінець попереднього фінансового року 01.01.2003	
1	АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	13816	18008	
3	Кошти в інших банках	15126	19059	
4	Цінні папери на продаж	7507	2496	
5	Кредити та заборгованість клієнтів	172256	108191	
6	Інвестиційні цінні папери	37	2	
7	Довгострокові інвестиції до асоц. Компаній і доч. установ	7099	5184	
8	Основні засоби та нематеріальні активи	19252	17591	
9	Нараховані доходи до отримання	6487	6753	
10	Інші активи	24988	26508	
11	Усього активів	266567	203793	
12	Кошти банків	20500	15000	
13	Кошти клієнтів	198257	144999	
14	Інші депозити	0	465	
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	1835	2341	
16	Нараховані витрати до сплати	2761	2252	
17	Інші зобов'язання	3683	4822	
18	Усього зобов'язань	227037	169881	
19	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	13300	13300	
21	Акції, викуплені в акціонерів	(1486)	(150)	
22	Емісійні різниці	513		
23	Резерви	3326	2907	
24	Результати переоцінки осн. засобів та немат. Активів	10266	9180	
25	Результат минулих років	7049	6503	
26	Прибуток минулого року, що очікує затвердження		2172	
29	Результат поточного року	6563	0	
30	Усього власного капіталу	39530	33912	
31	Усього пасивів	266567	203793	
Звіт про фінансові результати За 3 квартал 2003 р.				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату 01.10.2003	На кінець поточного фінансового року 01.01.2003	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	Чистий процентний дохід	7464	1994	
2	Чистий комісійний дохід	5378	4542	
4	Чистий торговельний дохід	5277	3539	
5	Прибуток від інвестиц. цін.паперів	7	53	
7	Інший операційний дохід	1295	846	
8	Усього доходів	19422	10972	
9	Загальноадмін-і витрати	(4885)	(4422)	
10	Витрати на персонал	(5844)	(3975)	
11	Прибуток від операцій	8692	2575	
12	Вит-ти на безнад та сумн борги	(922)	(523)	
13	Прибуток до оподаткування	7770	2052	
14	Податок на прибуток	(1207)	(801)	
15	Прибуток після оподаткування	6563	1251	
17	Чистий прибуток банку	6563	1251	
Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за 3 квартал 2003 р.				
Ря-док	Найменування статті	На звітну дату 01.10.2003	На кінець поточного фінансового року 01.01.2003	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	Гарантії, що надані клієнтам	2377	2452	(75)
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	24171	318	23854
8	Надана застава	0	9034	(9034)
10	Усього	26548	11804	14744
Голова Правління Головний бухгалтер		Некрасов О. В. Щербак Л. І.		

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ВАТ «РЕАЛ БАНК»						
Баланс за 3 квартал 2003 р.			Звіт про фінансові результати за 3 квартал 2003 р			
Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Найменування статті	(тис.грн.)		
				На звітну дату поточного року	попереднього фінансового року	
Активи			Чистий процентний дохід	4833	3128	
Грошові кошти та залишки в НБУ	5319	7763	Чистий комісійний дохід	1576	1774	
Кошти в інших банках	77252	86055	Дивідендний дохід	7	865	
Цінні папери на продаж	3582	2496	Чистий торговельний дохід	616	535	
Кредити та заборгованість клієнтів	58825	45739	Інший операційний дохід	9	21	
Інвестиційні цінні папери	7758	7158	Усього доходів	7041	6323	
Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	25	25	Загальноадміністративні витрати	(3463)	(2885)	
Основні засоби та нематеріальні активи	2753	2795	Витрати на персонал	(2548)	(2434)	
Нараховані доходи до отримання	1355	1308	Прибуток від операцій	1030	1004	
Інші активи	1315	1566	Чисті витрати на формування резервів	(125)	(735)	
Усього активів	158184	154905	Прибуток до оподаткування	905	269	
Зобов'язання			Податок на прибуток	(444)	(153)	
Кошти банків	77583	81630	Прибуток після оподаткування	461	116	
Кошти клієнтів	46785	43456	Непередбачені доходи/витрати	(0)	189	
Нараховані витрати до сплати	226	301	Чистий прибуток/збиток банку	461	305	
Інші зобов'язання	1159	245	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	0	
Усього зобов'язань	125753	125632	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	0	
Власний капітал			Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках за 3 квартал 2003 р.			
Статутний капітал	22000	19304	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
Акції, що викуплені в акціонерів	0	0	Гарантії, що надані клієнтам	93	284	(191)
Резерви та фонди банку	5436	4303	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	2041	2051	(10)
Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	92	93	Валюта та банківські метали, які куплені але не отримані	1291	-	1291
Результат минулих років у тому числі, сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	4442	4440	Надана застава	6931	-	6931
Прибуток звітного року, що очікує затвердження	-	1133	Усього	10356	2335	8021
Результат поточного року	461	-	Керівник	Ю.М. Шрамко		
Усього власного капіталу	32431	29273	Головний бухгалтер	Т.Е. Маматова		
Усього пасивів	158184	154905				

Баланс АКБ "ЮНЕКС" мфо 322539 за 3 квартал 2003 р.			
(тис. грн.)			
Ря- док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
АКТИВИ			
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	2424	27
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3	Кошти в інших банках	3	6276
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	12390	2
6	Інвестиційні цінні папери	5552	0
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	11901	10583
9	Нараховані доходи до отримання	4438	4409
10	Інші активи	187	11764
11	Усього активів	36896	33061
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків	7	7
13	Кошти клієнтів	2125	1505
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	232	327
16	Нараховані витрати до сплати	752	930
17	Інші зобов'язання	71	11852
18	Усього зобов'язань	3186	14622
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
19	Статутний капітал	25943	11561
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	4161	4161
23	Резерви та фонди банку	1174	1054
24	Результати переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	9536	9536
25	Результат минулих років	-7992	521
26	У тому числі сума переоцінки в разі вибуття необоротних активів	0	0
27	Прибуток звітного року, що очікує затвердження	0	0
28	Збиток звітного року, що очікує затвердження	0	8394
29	Результат поточного року	888	0
30	Усього власного капіталу	33710	18439
31	Усього пасивів	36896	33061
Голова Правління Головний бухгалтер		Туманик А.А. Георгіца Т.О.	

АКБ "ЮНЕКС"				
Звіт про фінансові результати АКБ "ЮНЕКС" мфо 322539 за 3 квартал 2003р				
(тис. грн.)				
Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу		Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
		Поточного року	попереднього фінансового року	
1	Чистий процентний дохід	1729	151	
2	Чистий комісійний дохід	121	38	
3	Дивідендний дохід	0	0	
4	Чистий торговельний дохід	0	48	
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0	
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0	
7	Інший операційний дохід	263	30	
8	Усього доходів	2113	266	
9	Загальноадміністративні витрати	-1635	-947	
10	Витрати на персонал	-747	-380	
11	Прибуток від операцій	-270	-1061	
12	Чисті витрати на формування резервів	1181	5109	
13	Прибуток до оподаткування	911	4048	
14	Податок на прибуток	-23	-11	
15	Прибуток після оподаткування	888	4037	
16	Непередбачені доходи/витрати	0	0	
17	Чистий прибуток/збиток банку	888	4037	
18	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,03	0,22	
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,03	0,22	
Голова Правління Головний бухгалтер		Туманик А.А. Георгіца Т.О.		
Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" АКБ "ЮНЕКС" мфо 322539 за 3 квартал 2003 р.				
Ря-док	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	Гарантії, що надані клієнтам	-	-	
2	Сумнівні гарантії та поручительства	-	-	
3	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	-	-	
4	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	275	-	+275
5	Валюта та банківські метали, які куплені, але не отримані	-	-	
6	Сумнівні вимоги за операціями з валютою та банківськими металами	-	-	
7	Сумнівні вимоги за операціями з фінансовими інструментами, крім інструментів валютного обміну	-	-	
8	Надана застава	-	-	
9	Усього	275	-	+275
Голова Правління Головний бухгалтер		Туманик А.А. Георгіца Т.О.		

Ухвалою Господарського суду Луганської області (91016, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) за справою 12/986 від 25.09.2003 року припинено процедуру ліквідації ВАТ «Луганське АТП-0303», передбачену ст. 52 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру Відкритого акціонерного товариства «Луганське АТП-0303» (91020, м. Луганськ, вул. Руднева, 127, ЄДРПОУ 00909986, розрахунковий рахунок № 260013050699 в ЛОУ «Ощадбанк») згідно положень роз

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий турнір. Третій тур. 22 жовтня.

Група Е. «Штутгарт» (Німеччина) — «Панатінаїкос» (Греція). 2:0. Голи: Собич, 13, Сольдо, 25.

«Рейнджерс» (Шотландія) — «Манчестер Юнайтед» (Англія). 0:1. Невілл, 5.

«Манчестер Юнайтед», «Штутгарт» — по 6 очок, «Рейнджерс» — 4, «Панатінаїкос» — 1.

Група F. «Марсель» (Франція) — «Порту» (Португалія). 2:3. Дрогба, 24, Марле, 84 — Маніше, 31, Дерлей, 35, Аленічев, 81.

«Реал» (Іспанія, Мадрид) — «Партизан» (Сербія). 1:0. Рауль, 38.

«Реал» — 9, «Порту» — 4, «Марсель» — 3, «Партизан» — 1.

Група G. «Челсі» (Англія) — «Лацио» (Італія). 2:1. Лемпард, 57, Муту, 65 — С. Індзагі, 38.

«Спарта» (Чехія) — «Бешикташ» (Туреччина). 2:1. Зеленка, 58, Поборски, 84 — Панку, 60, з пенальті.

«Челсі» — 6, «Лацио»,

«Спарта» — по 4, «Бешикташ» — 3.

Група H. «Аякс» (Нідерланди) — «Сельта» (Іспанія). 1:0. Ібрагімович, 53.

«Мілан» (Італія) — «Брюгге» (Бельгія). 0:1. Мендоза, 33.

«Аякс» — 6, «Мілан», «Брюгге» — по 4, «Сельта» — 2.

Несподівано завершив свій домашній матч чинний володар Кубка чемпіонів «Мілан», поступившись «Брюгге». Андрій Шевченко після закінчення невдалого матчу поскаржився на слабку реалізацію голевих моментів: «Єдине, чого нам бракувало в цьому поєдинку, — забитих м'ячів. А потім, зробивши одну грубу помилку, заплатили за неї жакливу ціну. На жаль, ми не продемонстрували серйозного тиску на суперника, і це був не той блискучий «Мілан», який нещодавно здолав «Лацио». Але, попри невдачу, ми повинні виходити зі своєї групи, а для цього треба обов'язково перемагати в Бельгії».

фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

На знімку: єдиний гол, який приніс перемогі мадридському «Реалу», у ворота белградців забив наш давній знайомий Рауль.

Параолімпійська збірна України — чемпіон світу!

Буенос-Айрес (Аргентина). Чемпіонат світу серед інвалідів із наслідками дитячого церебрального паралічу. Участь брали одинадцять команд. І завершився цей турнір перемогою збірної України, якою керує Сергій Овчаренко, — повідомляє прес-служба ФФУ.

Нагадаємо, що у попередньому чемпіонаті світу, котрий відбувся 1998 року у Ріо-де-Жанейро (Бразилія), українська команда також поїла першу сходинку.

У столиці Аргентини суперниками наших футболістів були команди Аргентини, США, Португалії та Англії.

Денис Костюк — найсильніший велогонщик планети!

У такому гучному заголовку ані краплини іронії. Справді, українець Денис Костюк із Миколаєва став за підсумками сезону найсильнішим велогонщиком світу серед спортсменів, не старших за 23 років.

Україна вдруге за останні три роки одержує найсильнішого велогонщика молодіжної групи. У 2001 році найкращим став Ярослав Попович, тепер — Денис Костюк. У складі команди «Паллазаго Канева Веллутекс» Костюк від самого початку сезону, виступаючи на гран-прі, зробив вагомий заявку на перемогу. По суті, вже з квітня, створивши відрив від переслідувачів, Денис спокій-

но утримував чемпіонську дистанцію. І навіть невдача на чемпіонаті Європи (у тайм-тріалі українець був останнім — 55-м) не позбавила його лідерства.

Якби вдало виступили росіянин Олександр Баженів і узбек Сергій Лагутін, Денис міг би й не стати чемпіоном. Але зрештою українець зберіг перевагу в п'ять очок.

Авторитетне серед професіоналів велоспорту видання «Daily peloton» на початку жовтня повідомило про те, що Денис Костюк наступного сезону захищатиме кольори нової команди. Якщо так, то довгоочікуваного полювання на нашого самородка серед власників команд не буде. Видання повідомило, що Денис Костюк може стати членом зоряної команди «Белджіан чоколад», котру тренуватиме знаменитий український спортсмен Андрій Чміль.

За повідомленням вищевказаного видання, крім Костюка, до команди запрошено також маститого велогонщика, українця Сергія Гончара і ще одного нашого земляка — Максима Руденка.

Чи вірогідна ця інформація, стане відомо в міжсезоння. А поки що український хлопчина Денис Костюк, який цього року відзначив свій 21-й день народження і раніше не фігурував у жодному юніорському рейтингу-листі найсильніших, у дебютному для себе сезоні серед U23 став найкращим.

На плаву — попри негаразди...

Недавній виступ українських спортсменів на першості світу в Гамільтоні (Канада) навряд чи можна назвати вдалим. Завойовано лише срібну

туплять також нинішні «зірки» фігурного катання. Прикрасить сузір'я сама Катаріна Вітт. Хоча вона й не розповідає про дійство, але запевняє, що на глядачів, як завжди, чекають сюрпризи: блискучі виступи фігуристів у постановці кращих хореографів світу, феєрверк костюмів і музики.

Катаріна Вітт упродовж багатьох років залишається улюбленицею публіки, а також незмінною учас-

ВЕЛОСПОРТ

медаль в індивідуальних перегонях. Її виборів юніор із Донецької області Дмитро Грабовський.

Серед причин невдачі насамперед називають фінансову скруту (допомога держави мізерна). Звідси й усі проблеми. Ось такий приклад. Наші спортсмени виступають на велосипедах вартістю у п'ять з половиною тисяч доларів (на цьогорічній першості українська команда складалася з 20 спортсменів). Якщо скласти, виходить кругленька сума. Але на цьому самому чемпіонаті, скажімо, кожний італієць їхав на велосипеді за 33 тисячі доларів. Відчуваєте різницю?

Однак, попри всі негаразди, збірна України не пасе задніх, посідає високе дванадцяте місце у світовому рейтингу та претендує на максимум можливих олімпійських ліцензій — п'ять чоловічих і три жіночі.

Ольга СИДОРУК.

ЗВІДУСІЛЬ

■ Футбол

У новому рейтингу ФІФА збірна України опустилася на найнижче за останні роки місце — 51-ше.

Варто зазначити, що найбільшого прогресу досягла збірна Кувейту, яка піднялася на 28 пунктів і розташувалася на 50-му місці. А найвідчутніше падіння у цьому списку в угорської команди, котра опустилася на 15 позицій і нині опинилася на 67-й сходинці.

1. Бразилія — 854 очки. 2. Франція — 827. 3. Іспанія — 777. 4. Аргентина — 747. 5. Нідерланди — 746. 6. Англія — 745. 7. Німеччина — 744. 8—10. Італія, Туреччина, Мексика — по 742... 51. УКРАЇНА — 554.

■ Гандбол

Сім команд, що представляють Україну на євробкубовій арені, отримали своїх наступних суперників у черговому раунді змагань. Так, у розіграші Кубка кубків серед чоловічих команд «Портовик» з Южного гратиме з португальським клубом «Лісбоа». У третьому колі Кубка ЄГФ донецький «Шахтар Академія» поміряється силами з «Динамо» (Бухарест). Суперник броварського «Світлотехніка» у «Челендж Кап» — грецький «Кілікіс».

У жіночому «Челендж Кап» Україна має подвійне представництво. Запорізький «Мотор-2» зустрінеється з клубом «Белінічі» (Білорусь), а «Дніпрянка» з Херсона отримала в опоненти турецький «Ескізегір». З третього раунду Кубка кубків у боротьбу вступає і київський «Спартак», що змагатиметься на цій стадії турніру з турецьким БСК «Істанбул».

Нарешті про чемпіонок нашої країни. Гандболістки запорізького «Мотора» у груповому турнірі Ліги чемпіонів потрапили до групи В разом з командами «Любляна» (Словенія), «Будучность» (Сербія і Чорногорія) та «Ікаст» (Данія).

■ Бокс

Кіль (Німеччина). Володимир Кличко провів тут прес-конференцію, присвячену майбутньому двобою з Ламоном Брюстером, що відбудеться на одній з найбільших арен цього міста «Ostseehalle». Вона виконує функції стадіону і концертного майданчика.

У Кільській ратуші Володимира зустріла мер міста Фольке Варт, яка відкрила прес-конференцію. Вона висловила задоволення з приводу того, що вперше в портовому Кілі відбудеться боксерський поєдинок такого високого рангу. Володимир пообіцяв показати якісний бокс.

Відповідаючи на запитання журналістів, Володимир розповів, що до цього бою готуватиметься в Лос-Анджелесі під керівництвом Фредді Роача і прибуде до Кіля одразу після поєдинку старшого брата.

■ Регбі

Національна збірна України прибула до Польщі, де завтра проведе матч чемпіонату Європи (дивізіон А-2) з місцевою національною командою. Під рукою тренера нашої команди Олександра Захаренка такі гравці:

Дмитро Кірсанов («Арка», Польща), Микола Кірсанов (РК «Пенза», Росія), Дмитро Червонощокий («Арго» — НАУ), Анатолій Коровін («Епоха-Політехнік»), Володимир Кошеля («Арго» — НАУ), Віталій Задвірний («Арго» — НАУ), Віталій Саленко (ВПА — «Підмосков'я», Росія), Олександр Шамало («Мадрид 2012», Іспанія), Валерій Максук («Авіатор»), Андрій Полосенко («Арго»-НАУ), Олександр Потапенко («Арго» — НАУ), Руслан Церковний (РК «Пенза», Росія), Ярослав Перегуду («Арго» — НАУ), Андрій Тищенко («Каное, Іспанія), Владислав Сторчак (МАРУ, Іспанія), Анатолій Козенко («Епоха-Політехнік»), Дмитро Богданов («Арго» — НАУ), Микола Коломойцев («Арго» — НАУ), Ігор Донець, Володимир Дубиков (обидва — «Авіатор»).

Турнірна ситуація у дивізіоні А2 чемпіоната Європи: Україна — 14 очок. Німеччина — 12. Польща — 10. Нідерланди — 7. Швеція — 5.

Після поєдинку з поляками у наших регбістів залишилося ще два матчі. Вони відбудуться наступного року: 1 травня у Швеції та 16 травня вдома з Нідерландами.

■ Баскетбол

Турнір ФІБА-Європа. На жаль, усі наші три представники дружно програли в черговому турі. «Аріс» (Греція) — БК «Київ» — 74:53. МБК «Одеса» — «Страус Іскар» (Ізраїль) — 83:87. ПАОК (Греція) — «Азовмаш» (Маріуполь) — 85:65.

ФОТОФАКТ

фото АФП.

Повітряна «акробатика» у виконанні одного з найяскравіших гравців НБА Джейсона Річардсона.

Містер Ікс у Донецьку, а Пушкін лише збирається

ТЕАТР

Постановкою «Містера Ікса» на музику Імре Кальмана в Донецьку розпочався фестиваль московських театрів, приурочений до року Росії в Україні. Національного колориту додавали дівчата в кокошниках, які походили в фойє, роздаючи програмку вистави. На афіші значилася назва театру — «Московська оперета», однак до шахтарської столиці приїхали лише солісти: заслужені артисти Росії Сергій Алімпієв, Володимир Ніколаєв і Валентина Белякова. Оркестром Донецького академічного театру опери та балету імені А. Солов'яненка диригував народний артист Росії Андрій Масалєв.

Як запевнила журналістів генеральний директор фірми «Промо-ушн груп» (організатора фестивалю) Каріна Макогон, у Києві такий фестиваль мав «великий успіх». Організатори гастролей мають намір привезти і драматичні вистави: «Прибайкальська кадрили» (театр імені Ермоловой), «Дванадцять розлучених чоловіків»

(Новий драматичний театр), «Рамки пристойності» (театр імені Маяковського) з Ілзе Лієпою у головній ролі, «Ревізор» (театр на Покровці) із Сергієм Арцибашевим та Олексієм Булдаковим. За словами К. Макогон, тривають переговори про показ однієї із найпопулярніших сьогодні в Росії вистав — «Пушкін», де грає «бригадир» Сергій

Фото Ігор ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

Безруков. Найдешевші квитки на «Містера Ікс» коштували 30 гривень, найдорожчі — 250. Утім, організатори фестивалю

запевнили, що потрапити на наступні вистави буде не так обтяжливо для гаманця.

Ліна КУЩ.

Кому і навіщо потрібна «Молодість»?

КІНО+ТВ

Київський кінофестиваль «Молодість» для кількох поколінь кінотворців, прихильників кіно, представників тусовки і богеми був певним стилем проведення часу. Сам кінофестиваль претендував (та й претендує) на свого роду презентацію щорічних досягнень світового і вітчизняного молодого кіно. Форум намагався відстежити кінопроцес у визначеному його результаті. Це завдання з роками не змінювалося. Але останнім часом постійним відвідувачам «Молодості» крізь тютюновий дим Республіканського Будинку кіно стало здаватися, що вона трохи постаріла. Очевидно стомилася напружуватися з року в рік у пошуках грошей, спонсорів і одностудійців і кіно...

На прес-конференції директора кінофестивалю Андрій Халпахчі ремствував на проблему фінансування форуму. Але попри все, «Молодість» відкриє легендарна зірка світового кіно Софі Лорен. Ретроспектива фільмів з її участю відбудеться в столичному кінотеатрі «Київ».

На старті фестивалю очікується прем'єра Єжи Гоффмана «Стара легенда,

або коли Сонце було Богом».

...А 33 роки тому київський фестиваль розпочинався як студентський кінопоказ театрального інституту ім. Карпенка-Карого. За своє життя форум зробив багато відкриттів, дав півтвіку в кінозал не одному десятку кінематографістів-початківців із різних країн світу.

«Молодість» існує ось

уже четверте десятиліття. Добре це чи ні, і що нам робити з «Молодістю» — на ці питання намагаються знайти відповідь автор документального спецпроекту, присвяченого кінофестивалю, Анатолій Єрема і режисер Павло Овечкін. Це 25-ти хвилинне документальне розслідування буде показано на каналі «1+1» у програмі Юрія Макарова «Документ» по фактум 33-й «Молодості». За словами Анатолія Єреми, у студію на перегляд і обговорення цього фільму збираються запросити мистецтвознавців, кінокритиків, чиновників Мінкультури, людей, яким найбільш дужа доля кінематографа взагалі і презентація його новинок на фестивалях зокрема. Надзавдання цього проекту, як стверджують його автори, розібратися і зрозуміти, чи цінимо ми те, що маємо.

Кінофестиваль продовжує жити. Його творча аура відповідає сучасним уявам і вимогам кінопроцесу. Цього року (а відкриється фестиваль 25 жовтня) на «Молодості» відбудеться презентація майстерні талантів. Сто молодих режисерів із різних країн, шістьдесят із яких наші співвітчизники, стануть слухачами майстер-класів. На конкурс сценаріїв фестивалю молоді режисери задалегідь надіслали свої заявки. За його підсумками визначено чотирьох переможців: один із Румунії, один із Іспанії і два з України — Сергій Наталюшко і Марина Халпахчі. За підтримки каналу «1+1» протягом роботи фестивалю вони зніматимуть короткометражні фільми за своїми сценаріями, які перемогли. Потім ці роботи буде показано в фіналі «Молодості».

Ольга ВАУЛІНА.

У стилі одеського ретро...

КЛІПОМАНІЯ

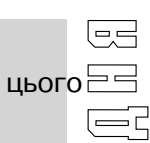
Сергій Зверев (на фото) знову побував у Києві. Але цього разу — для участі в зйомках нового кліпу на одеську пісню «Шаланды полные кефали». А «цирульничкові з Москви» у новому кліпі дісталася не тільки звична робота стиліста, а й... головна роль — морячка

Кості, який так вдало влаштував особисте життя у фіналі пісні.

Зйомки кліпу «у стилі одеського ретро» зайняли два дні. Після чого московський гість щиро і з гумором поділився з журналістами своїми враженнями від процесу. Особливо зачарувала Сергія його наречена, роль якої виконала відома українська «погодна вішунка» Руслана Писанка. «Яскрава до нереальності і просто-таки дивовижна», — такими епітетами нагородив Руслану Зверев. А ще, сміючись, розповідав про танці, стрибки й поцілунки... Одне слово, зацікавив усіх. Що ж, подивимось, адже прем'єра «Шаланд» не за горами.

Юлія ПОТАПЕНКО.

цього

24 ЖОВТНЯ

■ 1795 р. Польща припинила своє існування як незалежна держава після її третього поділу Росією, Пруссією та Австрією. ■ 1813 р. Гюлістанський мир. Договір між Росією та Іраном, за яким до складу Росії включено Грузію, Дагестан, Абхазію та інші території на Кавказі. ■ 1867 р. Народився Микола Біляшівський, археолог, етнограф. ■ 1945 р. Набув чинності статут ООН, підписаний 51 державою. День народження Організації Об'єднаних Націй. ■ 1991 р. Верховна Рада оголосила про відмову України від ядерної зброї.

АНОНС

Танці поза стандартом

III Міжнародний фестиваль сучасного танцю та перформансу «Вільний танець» відбудеться з 1 по 7 листопада в Дніпропетровську.

Досвід попередніх двох фестивалів засвідчує, що «Вільний танець» — аж ніяк не виставка досягнень сучасної хореографії. Це, швидше, пошук можливості зібрати разом тих, у кого геть відсутнє бажання втискатися в рамки офіційного, посереднього культурно-розважального стандарту. Тому дніпропетровська школа сучасної хореографії «Інші танці» запросила до участі у фестивалі професійні компанії та театри, які представляють глядачам широкий спектр технік і концепцій руху. Приміром, Центр сучасного танцю

(Без'є, Франція), Челябінський муніципальний театр сучасного танцю (Росія), Люблінський театр сучасного танцю (Польща), проект Терези Ондрової (Прага, Чехія), група сучасного танцю «Квадро» (Гомель, Білорусь), Проект Олександри Сошнікової та Сергія Головні (Кишинів, Молдова). 6 листопада — Дитячий день фестивалю. Майстер-класи розраховані на дітей 10-12 років. У рамках фестивалю заплановано виставки фотографії і живопису та дискусії учасників і глядачів.

Вл. інф.

ВИСТАВКИ

Портфоліо українців

намагається створити київський фотохудожник Ігор Гайдай. Сьогодні в Центрі сучасного мистецтва він представить свій проект «Українці—українці». В експозицію входять 120 фотографій наших співвітчизників: політиків, бізнесменів, діячів культури, спортсменів, військових, селян... Героїв своїх робіт художник подає в чорно-білому кольорі і знімає в студії за однакового освітлення і тла. В такому контексті, вважає він, видно індивідуальність кожного.

Ігор Гайдай намагається створити збірний портрет нації. Він вивчає місце особистості в соціумі, їхню взаємодію і вплив один на одного. Як ми, так і суспільство, в якому ми живемо. Мабуть, так можна трактувати цей фотопроєкт.

Ольга ВІТЕР.

Фоторобота Ігоря ГАЙДАЯ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,

Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311197.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: <http://uamedia.visti.net/golos>